

รายงาน

ประจำปี 2561

กรมการพัฒนาชุมชน
ANNUAL REPORT 2018

กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

กรมการพัฒนาชุมชนเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีภารกิจสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ เพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง โดยมีผู้นำชุมชน อาสาสมัคร กลุ่ม/องค์กร เครือข่าย และประชาชน เป็นกลไกการพัฒนาการบริหารจัดการชุมชน และเศรษฐกิจฐานรากอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ คือ “เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี 2564”

รายงานประจำปี 2561 กรมการพัฒนาชุมชน (Annual Report 2018) ได้รวบรวมผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน 4 ประเด็น ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล และยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

กรมการพัฒนาชุมชนขอขอบคุณภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน รวมทั้งผู้นำชุมชน กลุ่ม/องค์กร เครือข่าย และประชาชน ในชุมชนที่ได้ร่วมเป็นพันธมิตรในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุกระดับ

กรมการพัฒนาชุมชน
มกราคม 2562

สารบัญ

Contents

คำนำ

ผู้บริหารกรมการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 1

รู้จักกรมการพัฒนาชุมชน

4

ส่วนที่ 2

ผลการดำเนินงาน

18

2.1 ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน

19

• ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

19

• ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว

49

• ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ

77

และมีธรรมาภิบาล

• ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

96

2.2 ความร่วมมือระหว่างประเทศ

124

2.3 โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

131

2.4 การประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพ

140

ในการปฏิบัติราชการ

ส่วนที่ 3

ความภาคภูมิใจ

142

ส่วนที่ 4

รายงานการเงิน

156

ผู้บริหารกรมการพัฒนาชุมชน

นายนิสิต จันทรสมวงศ์

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

นายทวีป บุตรโพธิ์

รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

นายสมหวัง พ่วงบางโพ

รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

นายโชคชัย แก้วป่อง

รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่

รู้จักกรรมการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 1

รู้จักกรมการพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยราชการระดับกรมของกระทรวงมหาดไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2505 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2505 โดยโอนกิจการบริหารของส่วนพัฒนาการท้องถิ่น กรมมหาดไทยเดิมเป็นกิจการบริหารของกรมการพัฒนาชุมชนในขณะที่ยังคงบริหารของกรมมหาดไทยได้โอนเป็นของกรมการปกครอง

ภารกิจในระยะแรกของกรมการพัฒนาชุมชน คือ ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาตนเอง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพัฒนากร ต้องทำงานกับประชาชน มิใช่ทำให้ประชาชน

❏ ปรัชญาการพัฒนาชุมชน

ปรัชญาการพัฒนาชุมชน เป็นหลักความเป็นจริงแห่งชีวิตที่นักพัฒนาชุมชนยึดถือเป็นสรณะ คือ “ความเชื่อมั่นและศรัทธาในมนุษยชาติ” ว่ามนุษย์ทุกชีวิต มีคุณค่า และมีความหมาย มีศักดิ์ศรี และมีศักยภาพ

กล่าวคือ มีฐานะแห่งความเป็นมนุษย์ที่ไม่ควรได้รับการเหยียดหยามดูหมิ่น เหยียดหยามจากมนุษย์ด้วยกันเอง มีความสามารถจากการเป็นมนุษย์ที่ควรได้รับการยอมรับ และทำให้ปรากฏเป็นจริงในทางปฏิบัติจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง โดยมนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาได้ถ้าได้รับโอกาส

❑❑ หลักการพัฒนาชุมชน

หลักการพัฒนาชุมชนที่แท้จริง คือ หลักประชาชน

1. **เริ่มต้นที่ประชาชน** ยืนจุดเดียวกับประชาชน มองโลก มองชีวิต มองปัญหา จากทัศนะของประชาชน เพื่อให้เข้าใจปัญหา ความต้องการของประชาชน เพื่อให้เข้าถึงชีวิตจิตใจของประชาชน

2. **ทำงานร่วมกับประชาชน** (ไม่ใช่ทำงานให้แก่ประชาชน เพราะจะทำให้เกิดความคิด มาทวงบุญทวงคุณจากประชาชนในภายหลัง) การที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจปัญหาของตนเอง และมีกำลังใจลุกขึ้นต่อสู้กับปัญหา ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไขปัญหานั้น ย่อมมีหนทางที่จะกระทำได้ โดยไม่ยาก หากเข้าใจปัญหาและเข้าถึงจิตใจประชาชน

3. **ยึดประชาชนเป็นพระเอก** ประชาชนต้องเป็นผู้กระทำการพัฒนาด้วยตนเอง ไม่ใช่เป็นผู้ถูกกระทำ หรือเป็นฝ่ายรองรับข้างเดียว เพราะผลของการกระทำพัฒนานั้น ตกอยู่ที่ประชาชนโดยตรง ประชาชนเป็นผู้รับโชคหรือเคราะห์จากการพัฒนานั้น

❑❑ โครงสร้างกรมการพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน แบ่งโครงสร้างของหน่วยงาน เป็นราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค

▶ ราชการบริหารส่วนกลาง

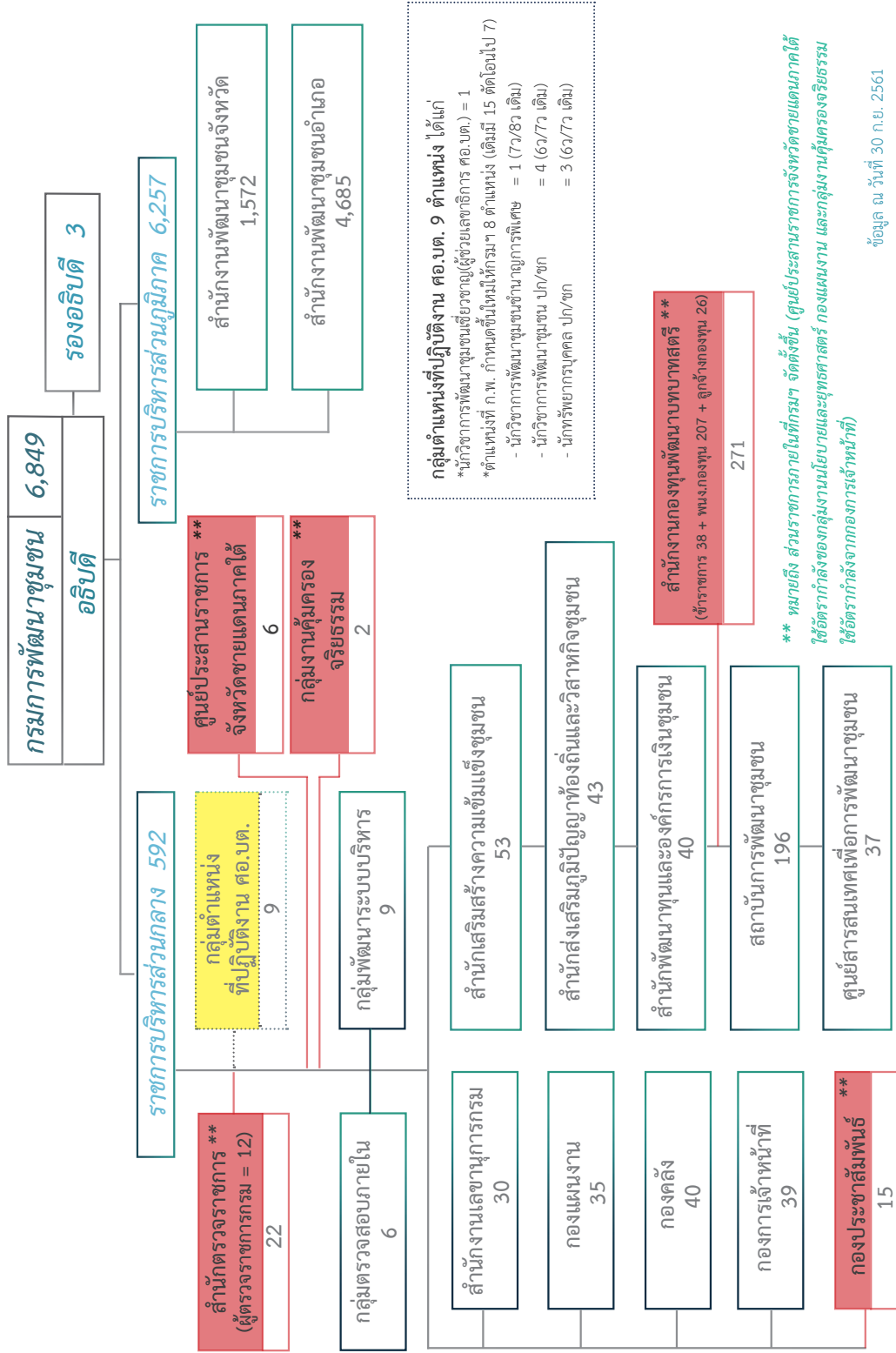
- สำนักตรวจราชการ
- สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน
- สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิสาหกิจชุมชน
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
- สถาบันการพัฒนาชุมชน
- ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน
- กองคลัง

- กองการเจ้าหน้าที่
- กองแผนงาน
- สำนักงานเลขานุการกรม
- กองประชาสัมพันธ์
- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
- กลุ่มตรวจสอบภายใน
- กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมข้าราชการ

▶ ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด 76 จังหวัด
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ 878 อำเภอ

แผนภูมิแสดงการแบ่งงานภายในและกรอบอัตรากำลังของกรมการพัฒนาชุมชน (แสดงส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นภายใน)

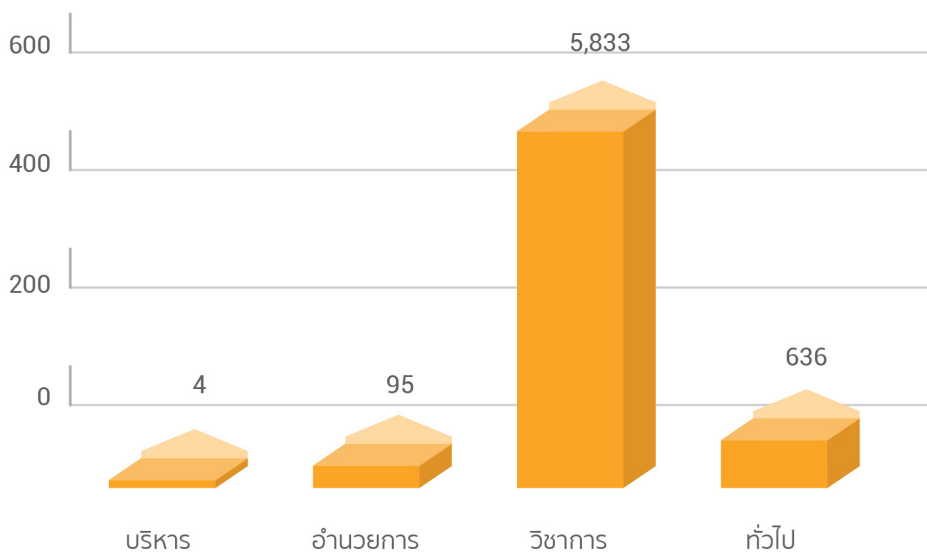
** หมายถึง ส่วนราชการภายในที่กรมฯ จัดตั้งขึ้น (ศูนย์ประสานราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้อัตรากำลังของกลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กองแผนงาน และกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม ให้อัตรากำลังจากกองการเจ้าหน้าที่)

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กย. 2561

ข้าราชการจำแนกตามประเภทและระดับตำแหน่ง

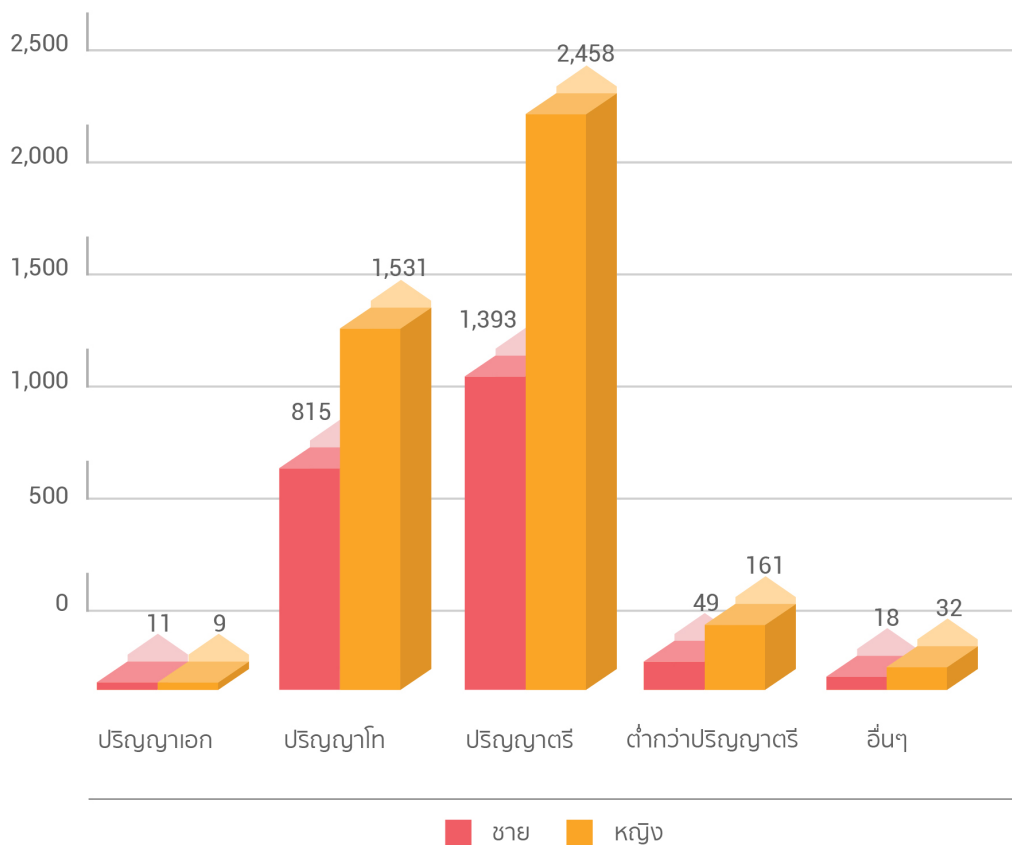
ประเภท	ระดับตำแหน่ง	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
1.บริหาร	สูง	1	-	1
	ต้น	3	-	3
2.อำนวยการ	สูง	49	27	76
	ต้น	13	6	19
3.วิชาการ	เชี่ยวชาญ	1	1	2
	ชำนาญการพิเศษ	340	249	589
	ชำนาญการ	1,301	2,588	3,889
	ปฏิบัติการ	464	798	1,262
4.ทั่วไป	ชำนาญงาน	103	377	480
	ปฏิบัติงาน	11	145	156
รวม		2,286	4,191	6,477

ข้าราชการจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ปริญญาเอก	11	9	20
ปริญญาโท	815	1,531	2,346
ปริญญาตรี	1,393	2,458	3,851
ต่ำกว่าปริญญาตรี	49	161	210
วุฒิอื่น ๆ	18	32	50
รวม	2,286	4,191	6,477

๘ การกิจและอำนาจหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชนมีบทบาทและหน้าที่ 7 ประการ ตามกฎกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2552 ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางในการพัฒนาชุมชนระดับชาติ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการพัฒนาชุมชนได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน

2. จัดทำและพัฒนาระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับประเมินความก้าวหน้าและมาตรฐานการพัฒนาของชุมชน

3. พัฒนาระบบและกลไกในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การจัดการความรู้ การอาชีพ การออม และการบริหารจัดการเงินทุนของชุมชน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชน ชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน

4. สนับสนุนและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศชุมชน ส่งเสริมการใช้ประโยชน์และการให้บริการข้อมูลสารสนเทศชุมชน เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา และสร้างองค์ความรู้เพื่อใช้ในงานพัฒนาชุมชน และการจัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน

6. ฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งให้ความร่วมมือทางวิชาการด้านการพัฒนาชุมชนแก่หน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

7. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

❑ คำนิยามองค์การ กรมการพัฒนาชุมชน

A	:	Appreciation	ชื่นชม
B	:	Bravery	กล้าหาญ
C	:	Creativity	สร้างสรรค์
D	:	Discovery	ไฟรู้
E	:	Empathy	เข้าใจ
F	:	Facilitation	เอื้ออำนวย
S	:	Simplify	ทำให้ง่าย
P	:	Practical	ปฏิบัติได้จริง

❑ จริยธรรมและจรรยาบรรณการ กรมการพัฒนาชุมชน

- ▶ ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ▶ ยึดมั่นในความเป็นตัวแทนของกรมการพัฒนาชุมชน ศรัทธาเชื่อมั่นต่อองค์กรและประชาชน โดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพในสิทธิ เสรีภาพ ยึดหลักความเสมอภาค ให้เกียรติ และมีมนุษยสัมพันธ์ต่อประชาชน
- ▶ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- ▶ เน้นหนักในการพัฒนาคนให้มีระเบียบวินัย พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน รู้รักสามัคคี มีจิตสาธารณะ และปลูกฝังให้ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต
- ▶ อำนวยความสะดวกและพร้อมที่จะให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ▶ เป็นที่พึ่งของผู้ได้บังคับบัญชา ประชาชน และองค์กรชุมชน ด้วยความเป็นธรรม เป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ และถูกต้องตามกฎหมาย
- ▶ ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท และต้องไม่ประพฤติผิดศีลธรรม
- ▶ ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องรักษাজริยธรรม และจรรยาบรรณการตามข้อบังคับนี้ พร้อมทั้งเสริมสร้างให้ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชนต้องปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2560 - 2564

วิสัยทัศน์

“ เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี 2564 ”

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบกลไกการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้การพึ่งตนเอง
2. พัฒนาการบริหารจัดการชุมชนให้พึ่งตนเองได้
3. สร้างระบบกลไกและกิจกรรมทางเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. พัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง และบุคลากรมีอุดมการณ์ในงานพัฒนาชุมชนและเชี่ยวชาญการทำงานเชิงบูรณาการ

ประเด็นยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

แผนที่ยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2560 - 2564
 เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี 2564

ร้อยละ 80 ของครัวเรือนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 23,589 หมู่บ้าน
 มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.)

ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการและพัฒนาตนเอง
 เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า
 ให้กับชุมชน เสริมเศรษฐกิจฐานราก
 ของประเทศอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

ชุมชนสามารถจัดการทุน
 ชุมชน เพื่อเป็นฐานในการ
 พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ผู้นำสมาชิก
 และชุมชน
 มีความพร้อม
 ในการขับเคลื่อน
 สืบมาชีพชุมชน

หมู่บ้านพัฒนา
 เป็นหมู่บ้าน
 เศรษฐกิจพอเพียง
 ต้นแบบการสร้าง
 สืบมาชีพชุมชน

ครัวเรือน
 มีอาชีพ
 และรายได้
 เพิ่มขึ้น

ชุมชนใช้
 สารสนเทศ
 เป็นเครื่องมือ
 พัฒนาชุมชน

ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ
 สามารถใช้ประโยชน์
 จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์
 ชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่ม

ผู้ผลิต/
 ผู้ประกอบการ
 มีรายได้จากการ
 จำหน่าย
 ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น

ชุมชนบริหารจัดการ
 ทุนชุมชนสู่การพัฒนา
 เศรษฐกิจฐานราก
 ให้เกิดอาชีพและรายได้

องค์กรมีสมรรถนะสูงในการบริหารการพัฒนาชุมชน

เสริมสร้างศักยภาพองค์กรเพื่อยกระดับงานพัฒนาชุมชน

พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ

ยกระดับภาพลักษณ์องค์กร

พันธกิจ

พัฒนาระบบกลไกการมีส่วนร่วม
 และการเรียนรู้การพึ่งพาตนเอง

สร้างระบบกลไกและกิจกรรมทางเศรษฐกิจฐานราก
 ให้มั่นคงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พัฒนาองค์กรให้มีความสมรรถนะสูง และบุคลากรมีอุดมการณ์ในงาน
 พัฒนาชุมชนและเชี่ยวชาญการทำงานซึ่งบูรณาการ

ประสิทธิภาพ

การบริการให้แบบเบ็ดเสร็จ

ประสิทธิผล

ความคุ้มค่า

๘๘ พันธมิตรการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน

เครือข่ายภาคประชาชน

เครือข่ายภาคประชาชน ประกอบด้วย 14 องค์กร ได้แก่ 1) ประชาชนชุมชน 2) อาสาพัฒนาชุมชน (อช.)/ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) 3) อาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี 4) คณะกรรมการพัฒนาสตรี 5) องค์กรสตรีที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี 6) คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี 7) คณะกรรมการศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน (ศอช.) 8) คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 9) คณะกรรมการโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน (กข.คจ.) 10) คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน 11) คณะทำงานศูนย์จัดการเงินทุนชุมชน 12) คณะกรรมการเครือข่ายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) 13) บริษัท โอท็อป อินเตอร์เทรดเดอร์ จำกัด และ 14) บริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

ประชาชนชุมชน

อาสาพัฒนาชุมชน (อช.)/
ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.)

อาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุน
พัฒนาบทบาทสตรี

คณะกรรมการพัฒนาสตรี

จำนวน 27,217 คน

สมาคมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนไทย	1	คณะ	36	คน
สมาคมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนจังหวัด	36	คณะ	195	คน
ชมรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนจังหวัด	68	คณะ	1,607	คน
ชมรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนอำเภอ	810	คณะ	11,051	คน
ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.)			13,376	คน
อาสาพัฒนาชุมชน (อช.)			289,580	คน

ระดับหมู่บ้าน 73,121 คน
ระดับชุมชน 15,728 คน

สมาคมผู้นำสตรีพัฒนาชุมชนไทย	1	คณะ	36	คน
คณะกรรมการพัฒนาสตรีภาค	4	คณะ	152	คน
สมาคมผู้นำสตรีพัฒนาชุมชนจังหวัด	34	คณะ	1,513	คน
คณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัด	76	คณะ	2,759	คน
คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอ	878	คณะ	20,729	คน
คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล	7,189	คณะ	142,009	คน
คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน	76,773	คณะ	968,115	คน

องค์กรสตรีที่มีมติเป็นสมาชิก
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

ประเภทองค์กร	37,823	องค์กร
ประเภทบุคคล	13,160,860	คน

คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุน
พัฒนาบทบาทสตรี

ระดับจังหวัด	76	คณะ	878	คน
ระดับตำบล/เทศบาล	5,962	คณะ	51,355	คน
ระดับกรุงเทพมหานคร	1	คณะ	14	คน
ระดับเขต	50	เขต	585	คน

คณะกรรมการศูนย์ประสานงาน
องค์การชุมชน (ศอช.)

ระดับจังหวัด	76	คณะ
ระดับอำเภอ	878	คณะ
ระดับตำบล	6,809	คณะ

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

จำนวน 23,212 คณะ แต่ละคณะแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย ๆ ละ 3 - 5 คน

คณะกรรมการโครงการแก้ไข
ปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

จำนวน 29,232 คณะ ๆ ละ 7 - 9 คน

คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน

ระดับหมู่บ้าน 27,217 คณะ ๆ ละ 5 - 7 คน

คณะทำงานศูนย์จัดการ
กองทุนชุมชน

จำนวน 924 คณะ ๆ ละ 9 - 15 คน

คณะกรรมการเครือข่ายหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

ระดับประเทศ	1	เครือข่าย
ระดับจังหวัด	76	เครือข่าย
ระดับอำเภอ	878	เครือข่าย

บริษัท โอท็อปอินเตอร์เทรดเดอร์
จำกัด

บริษัท โอท็อปอินเตอร์เทรดเดอร์ (ประเทศไทย) จำกัด 1 บริษัท
บริษัท โอท็อปอินเตอร์เทรดเดอร์ จำกัด ระดับจังหวัด 67 บริษัท

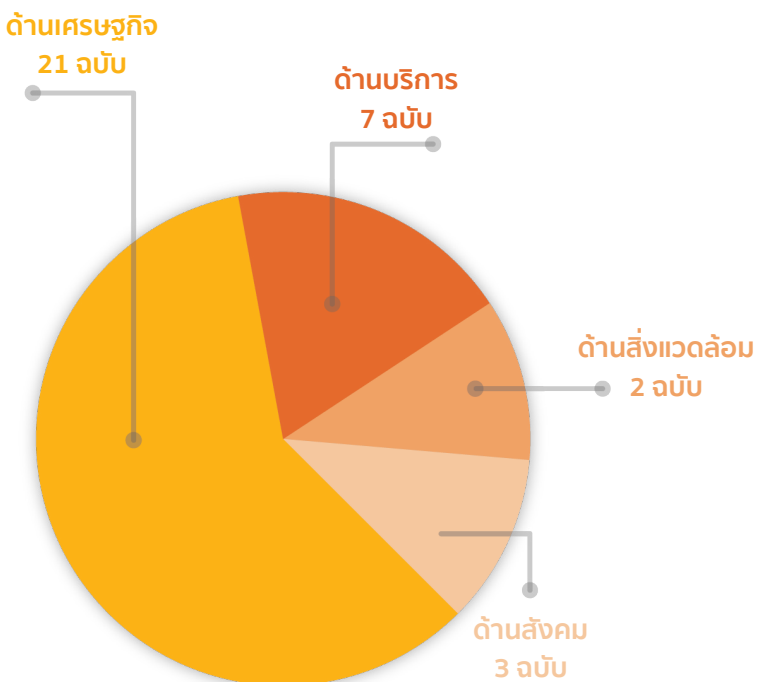
บริษัท ประชารัฐรักสามัคคี
(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

บริษัท ประชารัฐรักสามัคคี (ประเทศไทย) จำกัด 1 บริษัท
บริษัท ประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด 76 จังหวัด

๑๑ ภาศการพัฒนาศบเคล่อนข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of Understanding: MOU)

ภาศการพัฒนาศบเคล่อนข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการบริการ ประกอบด้วย หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน เอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ จำนวนทั้งสิ้น 56 หน่วยงาน 33 ฉบับ

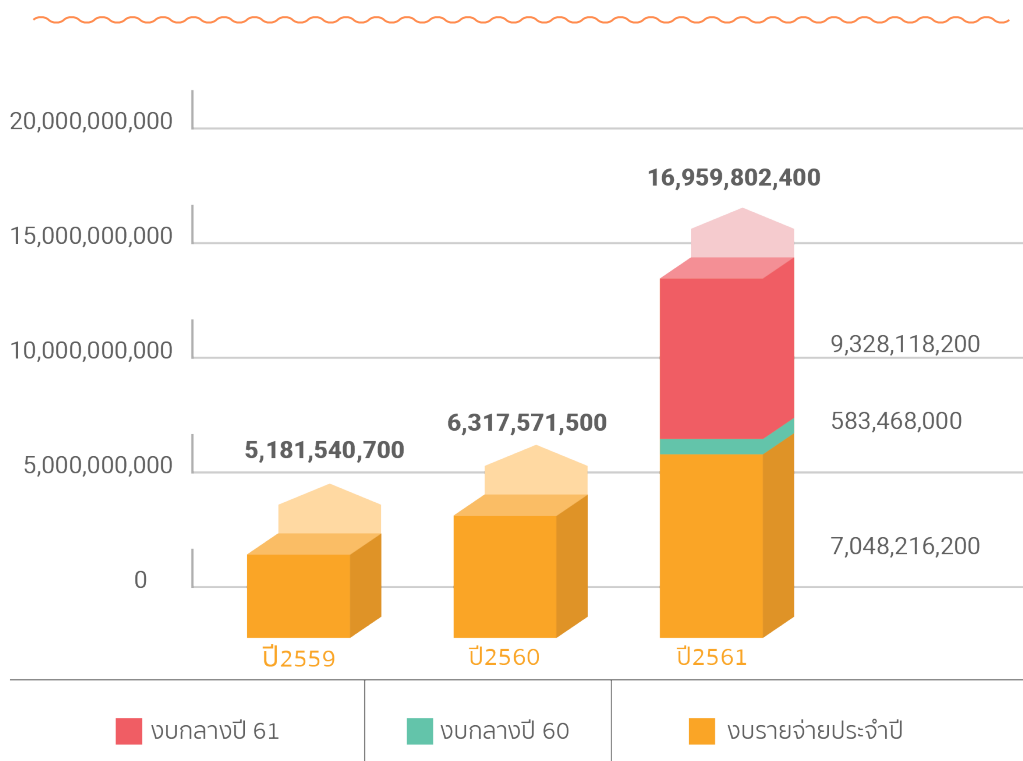
MOU 33 ฉบับ

งบประมาณรายจ่ายประจำปี

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชนได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 งบประมาณทั้งสิ้น 16,959,802,400 บาท แยกเป็น

- ▶ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 7,048,216,200 บาท
- ▶ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 งบกลาง รายการ ค่าใช้จ่ายส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจภายในประเทศ โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) 8 เส้นทาง จำนวน 583,468,000 บาท
- ▶ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 แผนงานยุทธศาสตร์ ส่งเสริมเศรษฐกิจและพัฒนาศักยภาพชุมชน โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 9,328,118,200 บาท

ส่วนที่

2

ผลการดำเนินงาน

ส่วนที่ 2

ผลการดำเนินงาน

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคง และมีเสถียรภาพ โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ ศึกษาวิเคราะห์วิจัย จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน ตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

2.1

ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน

ยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ได้นำสถานการณ์ปัจจุบัน และสภาพแวดล้อมของการบริหารประเทศ นำมาใช้เป็นข้อมูลในการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงอนาคตที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของประเทศ ชุมชน ในด้านที่มีผลต่อการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ให้มุ่งไปสู่เป้าหมายสูงสุด ภายใต้วิสัยทัศน์ “เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี 2564” โดยได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ภายใต้กระบวนการหลัก 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) สร้างและพัฒนาผู้นำสัจพชี 2) พัฒนาเครื่องมือเสริมสร้างสัจพชีชุมชน 3) ส่งเสริมชุมชนและภาควิร่วมพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก 4) พัฒนาการบริหารจัดการชุมชน และ 5) บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชุมชน โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

❖ 1. สร้างและพัฒนาผู้นำสัจมาชีพ

▶ 1.1 การฝึกอบรมวิทยากรผู้นำสัจมาชีพ

กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพ ตามความต้องการของประชาชน โดยออกแบบหลักสูตรเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเร่งรัด ระยะกลาง และระยะยาว เน้นการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการฝึกปฏิบัติจริง สามารถไปประกอบสัจมาชีพ และก่อให้เกิดรายได้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนในชุมชน

โดยในปี 2561 ได้ดำเนินการฝึกอบรมเป็นจำนวน 48 รุ่น ณ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน 11 แห่งทั่วประเทศ มีปราชญ์ชุมชนที่ผ่านการฝึกอบรมเป็นวิทยากรผู้นำสัจมาชีพชุมชน จำนวน 3,628 คน

▶ 1.2 โครงการสร้างสัจมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รัฐบาลมอบให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชนเป็นเจ้าภาพบูรณาการหน่วยงาน 7 กระทรวง 23 หน่วยงาน 3 รัฐวิสาหกิจ 4 กองทุน ได้ดำเนินงานตามแผนบูรณาการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งตอบสนองนโยบายของรัฐบาลเรื่องลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ มาตั้งแต่ปี 2560 เป้าหมายเพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนมีความสุข และมีรายได้เพิ่ม กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกัน จำนวน 23,589 หมู่บ้าน

ในปี 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินโครงการสร้างสัจมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 20,140 หมู่บ้าน จำแนกเป็นหมู่บ้านสร้างใหม่ 3,628 หมู่บ้าน และขยายผลครัวเรือนในหมู่บ้านเดิม 16,512 หมู่บ้าน โดยมีครัวเรือนเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 523,640 ครัวเรือน

1.3 กิจกรรมสร้างทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน และทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติระดับประเทศ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการขยายผลการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต (Way of life) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน และเกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นรูปธรรม จึงได้สนับสนุนให้ผู้นำ กลุ่ม องค์กร และเครือข่ายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมฯ เข้ามาร่วมเป็นทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทีมสนับสนุนฯ มีทักษะการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงสามารถให้การสนับสนุนสัมมาชีพชุมชนบรรลุตามเป้าหมายได้

■ 1.3.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติระดับประเทศ

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติระดับประเทศ ระหว่างวันที่ 6 - 8 ธันวาคม 2560 ณ ห้องแซฟไฟร์ 101 - 104 อิมแพ็ค เมืองทองธานี กลุ่มเป้าหมายจำนวน 315 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัด (กพสจ.) คณะกรรมการชมรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน คณะกรรมการบริหารศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน

จังหวัด (ศอช.จ.) ทุกจังหวัด ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงาน รวมถึงร่วมกันวางแผนปฏิบัติการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน และการขับเคลื่อนกิจกรรมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติของแต่ละองค์กร

■ 1.3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนสัมมาชีพ ชุมชนระดับจังหวัด

กรมการพัฒนาชุมชน มอบหมายให้
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดดำเนินการ
จัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ตามจำนวน
รุ่นที่ได้รับจัดสรร ระยะเวลารุ่นละ 1 วัน
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทีมสนับสนุนการ
ขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนในระดับพื้นที่
มีบทบาทในการช่วยเหลือและสนับสนุน
การสร้างสัมมาชีพชุมชนระดับครัวเรือน
การรวมกลุ่ม และนำไปสู่การสร้างรายได้
ที่มั่นคงแก่ครัวเรือนเป้าหมายสัมมาชีพ
ชุมชน กลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมเป็น
ทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน
ประกอบด้วย ผู้นำ กลุ่ม องค์กร เครือข่าย
ในพื้นที่ตำบลที่มีหมู่บ้านเป้าหมาย
สัมมาชีพชุมชนปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

■ 1.3.3 กิจกรรมส่งเสริมและ สนับสนุนการประกอบอาชีพของครัว เรือนสัมมาชีพชุมชนตัวอย่าง

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร่วมกับ
องค์กรที่เป็นทีมสนับสนุนการขับเคลื่อน

สัมมาชีพชุมชนระดับจังหวัด พิจารณา
คัดเลือกครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนตัวอย่าง
ตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด จังหวัดละ
1 ครัวเรือน และส่งเสริม สนับสนุนการ
ประกอบอาชีพแก่ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน
ตัวอย่าง โดยสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์
ประกอบอาชีพแก่ครัวเรือน จำนวน 5,000
บาท

■ 1.3.4 กิจกรรมการติดตามและ การจัดเวทีสรุปบทเรียนทีมสนับสนุนการ ขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนระดับจังหวัด

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
ร่วมกับทีมสนับสนุนการขับเคลื่อน
สัมมาชีพชุมชนระดับจังหวัด ติดตามความ
ก้าวหน้าให้คำแนะนำปรึกษาแก่ทีมสนับสนุนฯ
ระดับอำเภอ/ตำบล เป็นระยะ ๆ อย่างน้อย
เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการสร้างขวัญ
กำลังใจในการทำงาน และจัดเวทีสรุป
บทเรียนทีมสัมมาชีพชุมชนระดับจังหวัด
จังหวัดละ 1 เวที ระยะเวลา 1 วัน เพื่อสรุป
บททวนผลจากการลงพื้นที่ติดตามการ
ดำเนินงานของทีมสนับสนุนฯ และจัดการ
ความรู้การขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน

▶ 1.4 การเพิ่มขีดความสามารถของผู้นำ องค์กร เครือข่ายในการสนับสนุนสัมมาชีพ ชุมชน

■ 1.4.1 กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการองค์กรสตรีระดับภาคส่งเสริมครัวเรือน สัมมาชีพชุมชน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาสตรีภาค เข้าใจการดำเนินงานสัมมาชีพ
ชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถส่งเสริมองค์กรสตรีในการ
สนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาสตรีและครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน กลุ่มเป้าหมาย
คือ คณะกรรมการพัฒนาสตรีภาค (กพสภ.) 4 ภาค โดยมีการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดที่ตั้งภาค (จังหวัด เชียงราย ชลบุรี ขอนแก่น และสตูล) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะกรรมการพัฒนาสตรีภาค (กพสภ.) และเจ้าหน้าที่พัฒนา ชุมชนผู้รับผิดชอบงานสตรีของจังหวัดในภาค เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแนวทางการพัฒนาสตรี การสนับสนุนการขับเคลื่อน ครั้วเรือนสัมมาชีพชุมชน และการจัดทำแผนปฏิบัติการ

2) คณะกรรมการพัฒนาสตรีภาค (กพสภ.) ดำเนินการ ตามแผนปฏิบัติการ พิจารณาคัดเลือกครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน ตัวอย่างระดับภาค ๆ ละ 3 ครัวเรือน เพื่อเข้ารับโล่รางวัลใน ส่วนกลาง และสรุปผล/ข้อมูลการดำเนินงานเพื่อการประชาสัมพันธ์ สู่สาธารณะ

■ 1.4.2 รายงานสรุปผลการจัดกิจกรรมเนื่องในวาระครบรอบ 49 ปี โครงการ พัฒนาผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินงาน “โครงการพัฒนาผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน” ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2512 โดยส่งเสริมให้มีอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) ในทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านละอย่างน้อย 4 คน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ตำบลละ 2 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี เพื่อเป็นผู้ประสานปัญหา ความต้องการของประชาชนไปสู่การช่วยเหลือจากภาครัฐ และเป็นแกนนำในการดำเนิน กิจกรรม/โครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ครอบคลุมทุกหมู่บ้านและตำบลทั่วประเทศ โดยมีระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2552 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555 รองรับ การ ปฏิบัติงาน และได้ดำเนินการตามโครงการมาอย่าง ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน พร้อมกำหนดให้วันที่ 28 มกราคมของทุกปี เป็นวันครบรอบการดำเนินงาน โครงการพัฒนาผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน

สำหรับการจัดกิจกรรมเนื่องในวาระครบรอบ 49 ปี โครงการพัฒนาผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ดำเนินการภายใต้แนวคิด “รวมพลัง อช. สานต่อที่พ่อทำ สร้างสรรค์สังคมไทย ด้วยใจอาสา” และกำหนดดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม 2561 หรือในวันที่ 28 มกราคม 2561 โดยในปี 2561 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 137,019 คน งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน จำนวน 3,942,704 บาท ซึ่งงบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมได้รับการสมทบจากชมรม ผู้นำ อช. ระดับจังหวัด/อำเภอ และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคราชการ/เอกชนในพื้นที่ บางกิจกรรมดำเนินการโดยไม่ใช้งบประมาณ

1.5 โครงการสร้างพลังชุมชน สร้างสังคม

คุณธรรมสร้างชุมชนเข้มแข็ง : วิถี พช. วิถีธรรม

กรมการพัฒนาชุมชน ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการสร้างรากฐานความเข้มแข็งในชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนร่วมกับอาสาสมัครชุมชน ในการทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองบนความพอเพียงได้อย่างมีความสุข ผ่านกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่าง ๆ โดยเฉพาะการเน้นหนักในการพัฒนาคนด้วยการส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดตลอดจนผู้นำ กลุ่ม องค์กร และเครือข่าย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม ดำเนินการในช่วงเดือนกรกฎาคม – ตุลาคม 2561 โดยกรมการพัฒนาชุมชนได้มอบหมายให้พัฒนาการจังหวัด/พัฒนาการอำเภอ ในการทำหน้าที่เข้ากราบบังคมทูลเจ้าคณะจังหวัด/เจ้าคณะอำเภอ เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ รวมถึงประชาสัมพันธ์ เชิญชวนขอความร่วมมือส่วนราชการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ ร่วมกัน ตลอดจนมอบหมายเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ร่วมกับผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ที่จะเป็แกนประสานอาสาสมัครต่าง ๆ ในชุมชน/หมู่บ้าน ร่วมปฏิบัติศาสนกิจในวันธรรมสวนะ ช่วงเทศกาลเข้าพรรษา หรือวันสำคัญอื่น ๆ ของแต่ละศาสนา โดยหมุนเวียนให้ครบในแต่ละตำบล อาทิ การทำบุญตักบาตร สวดมนต์ ฟังธรรมเทศนา และกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและทีมอาสาสมัครชุมชนยังสามารถใช้โอกาสนี้ในการแนะนำตัว เพื่อพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับฟังคำแนะนำกับประชาชนในพื้นที่ที่เข้าร่วมกิจกรรม

๒. พัฒนาเครื่องมือเสริมสร้างสมาชิกชุมชน

2.1 การส่งเสริมการขับเคลื่อนการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมการขับเคลื่อนการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล ตั้งแต่ปี 2552 โดยส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนระดับตำบล คือ ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) เป็นกลไกหลักในการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล ประสานเชื่อมโยงแผนชุมชนของแต่ละหมู่บ้านสู่แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อนำปัญหา ความต้องการคนในชุมชนที่อยู่ในแผนชุมชน ไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดผลในทางปฏิบัติและเกิดประโยชน์กับชุมชน

โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ยังคงมุ่งมั่นส่งเสริม สนับสนุน ดำเนินการส่งเสริมการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล ผ่าน 3 กิจกรรมสำคัญ

■ **จัดทำแนวทางการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล** โดยให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และคณะกรรมการศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) ร่วมระดมความคิด ร่วมกำหนดรูปแบบและแนวทางในการขับเคลื่อนการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล

■ **ส่งเสริมการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล** โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ คณะกรรมการศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) ได้เป็นกลไกหลักในการเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนกระบวนการแผนชุมชนระดับตำบล และสามารถร่วมเป็น ทีมวิทยากรกระบวนการกับภาคีที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบลให้บรรลุ วัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญสามารถเชื่อมโยงสู่แผนระดับต่าง ๆ

■ **แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จการใช้ประโยชน์จากแผนชุมชน** โดยสนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของคณะกรรมการศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) ตลอดจนแกนนำหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ กรรมการหมู่บ้าน (กม.) อช./ ผู้นำ อช. กพสม. กรรมการกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ในตำบล เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพิ่มพูนทักษะการบูรณาการแผนชุมชน และการใช้ประโยชน์จากแผนชุมชนในการบริหารจัดการชุมชนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.2 บูรณาการแผนชุมชนส่งเสริมสมาชิกชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินงานตามภารกิจการสร้างสมาชิกชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมหลักที่ 1 การบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล กิจกรรม 1 โครงการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบลสร้างสมาชิกชุมชน โดยคณะกรรมการศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับจังหวัด (ศอช.จ.) จังหวัด ละอย่างน้อย 20 คน รวมทั้งสิ้น 1,520 คน และคณะกรรมการศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) 20 คน รวมทั้งสิ้น 110,800 คน โดยแบ่งการดำเนินงานตามบทบาทดังนี้

► **การดำเนินงานคณะกรรมการศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับจังหวัด (ศอช.จ.)** ดำเนินงานในการสร้างความเข้าใจแนวทางการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานขับเคลื่อนกิจกรรมการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบลสร้างสมาชิกชุมชนในระดับพื้นที่ โดยเน้นการหารือในเรื่องการวางแผนกำหนดแนวทาง แผนปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบลสร้างสมาชิกชุมชนในระดับพื้นที่

► **การดำเนินงานคณะกรรมการศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.)** ดำเนินการจัดเวทีบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล โดยทำความเข้าใจแนวทางการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล กำหนดกลุ่มเป้าหมายและรูปแบบการจัดเวทีบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล เพื่อเชื่อมประสานกับแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีการสนับสนุนการสร้างสมาชิกชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลตำบล แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแผนชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน โดยเน้นแผนงานด้านการสร้างสมาชิกชุมชน พร้อมดำเนินการยกร่างเล่มแผนชุมชนระดับตำบลเพื่อเป็นข้อมูลนำเข้าพิจารณาในเวทีบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล และส่งมอบแผนชุมชนระดับตำบลเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป โดยดำเนินการในพื้นที่ 76 จังหวัด 5,540 ตำบล

2.3 พัฒนาศูนย์เรียนรู้ชุมชนสร้างสมาชิกชุมชน

ปี 2561 กรมการพัฒนาชุมชน กำหนดให้ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชน เป็นแหล่งข้อมูล/ศูนย์รวมของปราชญ์/ผู้นำสมาชิก และเป็นสถานที่ในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับอาชีพของปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำสมาชิกให้แก่ครัวเรือน

แนวทางการดำเนินงาน ครอบคลุมกระบวนการ 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ทบทวนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความร่วมมือในเรื่องคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. จัดทำฐานข้อมูล ดำเนินการสำรวจข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ในหมู่บ้าน รวมถึงสภาพปัญหา ความต้องการด้านอาชีพของประชาชน
3. จัดการความรู้ โดยการจัดเก็บองค์ความรู้ของปราชญ์/ผู้นำสมาชิกไว้ในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับใช้ในการเรียนรู้ของประชาชน
4. จัดทำสื่อนำเสนอข้อมูลปราชญ์/ผู้นำสมาชิก และองค์ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ
5. ใช้ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสถานที่ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ โดยปราชญ์/ผู้นำสมาชิกเป็นผู้ถ่ายทอดให้ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยายให้ความรู้ การศึกษาดูงานจากฐานเรียนรู้ด้านต่าง ๆ และการสาธิตฝึกปฏิบัติจริง
6. ประสานหน่วยงานราชการ กลุ่มองค์กร ภาคเอกชน และภาคีการพัฒนา ในการใช้ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสถานที่ในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน
7. ประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการพัฒนาอาชีพและด้านอื่น ๆ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ที่ประชุม กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านทาง Line ทาง Website เป็นต้น

2.4 ประเมินมาตรฐานการสร้างสมาชิกชุมชนยกระดับผู้นำสมาชิกชุมชนด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดให้มีการพัฒนาผู้นำสมาชิกชุมชนระดับตำบลด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้นำสมาชิกชุมชนที่ผ่านหลักสูตรผู้นำสมาชิกชุมชน เฉลี่ยตำบลละ 1 คน (กรณีตำบลที่ไม่มีผู้นำสมาชิกชุมชน ให้คัดเลือกจากตำบลที่มีผู้นำสมาชิกชุมชนได้มากกว่า 1 คน) ทั้งนี้ ให้ดำเนินการทุกอำเภอ โดยยึดจำนวนเป้าหมายตามจำนวนตำบลที่มีการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล

3. ส่งเสริมชุมชนและภาคีร่วมพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการ
สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
มุ่งเน้นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการ
ดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ
ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาควิชาการ
ภาคประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วม
ขับเคลื่อนการพัฒนา ทั้งในมิติด้านสุขภาพ
เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม
มุ่งเป้าหมายสูงสุด ภายใต้วิสัยทัศน์
“เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชน
พึ่งตนเองได้ภายในปี 2564” การดำเนินงาน
ขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ

เป็นหนึ่งในกลไกที่สามารถตอบสนอง
นโยบายรัฐบาล “ลดความเหลื่อมล้ำ
สร้างรายได้และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ” โดยให้ภาคเอกชน
และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
ดำเนินการร่วมกับภาครัฐ เพื่อให้บรรลุ
วิสัยทัศน์ของประเทศ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการ
พัฒนาชุมชน ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน
ขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ
เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ประชาชน
มีความสุข

3.1 กระบวนการดำเนินงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ
โดยดำเนินการ 3 เรื่อง ประกอบด้วย การเกษตร การแปรรูป (SMEs/OTOP) และการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชน ในรูปแบบประชารัฐ ซึ่งมีบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจ
เพื่อสังคม) จำกัด เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงาน ภายใต้แนวคิด Social Enterprise
(SE) มีเป้าหมายหลักเพื่อสังคมไม่ใช่เพื่อกำไร รายได้หลักมาจากการให้คำปรึกษาแก่ชุมชน
ไม่ใช่เงินจากรัฐหรือเงินบริจาค จำต้องนำไปใช้ขยายผลไม่ใช่ปันผล มีการบริหารจัดการ
ตามหลักธรรมาภิบาล และมีการจดทะเบียนเป็นรูปแบบบริษัท โดยมีผลการดำเนินงาน
ตามกลยุทธ์ ดังนี้

▪ 3.1.1 เสริมสร้างกลไกขับเคลื่อนวิสาหกิจเพื่อสังคม

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน ได้รับรองการเป็นวิสาหกิจ
เพื่อสังคม ภายใต้นโยบายสานพลังประชารัฐ ทั้งสิ้น 77 บริษัท แยกเป็นบริษัท ประชารัฐ
รักสามัคคีวิสาหกิจเพื่อสังคม (ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 1 บริษัท ทุนจดทะเบียน
100,000,000 บาท ชำระแล้ว 34,250,000 บาท และบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด
(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด จำนวน 76 บริษัท ทุนจดทะเบียน 305,164,000 บาท ชำระแล้ว
239,981,250 บาท

3.1.1.1 เพิ่มศักยภาพชุมชนในการสร้างธุรกิจชุมชน

1) กลุ่มเป้าหมายได้รับการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก จำนวน 4,156 กลุ่ม และที่ดำเนินการแล้วก่อให้เกิดรายได้ จำนวน 3,821 กลุ่ม ประกอบด้วย ด้านการเกษตร จำนวน 946 กลุ่ม ด้านการแปรรูป จำนวน 1,994 กลุ่ม และด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 881 กลุ่ม

2) มีการพัฒนากลุ่มเป้าหมายจนเกิดรายได้ จำนวน 3,026,691,430 บาท และมีผู้ได้รับผลประโยชน์ จำนวน 663,548 คน

3) ดำเนินการโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ 45 จังหวัด 135 ชุมชน ประกอบด้วย โครงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ นิเวศและอนุรักษ์ (ภาคกลาง) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการให้เป็นฐานกระจายรายได้ และการสร้างงาน (ภาคตะวันออก) และโครงการยกระดับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมครบวงจร (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) งบประมาณ 162 ล้านบาท (งบประมาณตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ปี 2561)

3.1.1.2 บูรณาการภาคีสนับสนุนชุมชน

1) เกิดการสร้างเครือข่ายด้านการเกษตร จำนวน 24 เครือข่าย เครือข่ายด้านการแปรรูป จำนวน 16 เครือข่าย และเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 9 เครือข่าย

2) มีกลุ่มเอกชนร่วมขับเคลื่อน จำนวน 14 หน่วยงาน

๘ ผลการดำเนินงาน

๘.๑ เชิงปริมาณ

■ ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเป้าหมาย โดย คสป.จังหวัด และบริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคีจังหวัดฯ จำนวน 4,156 กลุ่ม ดังนี้ ด้านการเกษตร จำนวน 1,042 กลุ่ม ด้านการแปรรูป จำนวน 2,101 กลุ่ม และด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 1,013 กลุ่ม

■ กลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการแล้วก่อให้เกิดรายได้เพิ่ม 3,821 กลุ่ม เป็นเงิน 3,026,691,430 บาท

■ เกิดการสร้างเครือข่ายด้านการเกษตร จำนวน 24 เครือข่าย เครือข่ายด้านการแปรรูป จำนวน 16 เครือข่าย และเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 9 เครือข่าย

■ กลุ่มเอกชนร่วมขับเคลื่อน 14 หน่วยงาน

- ▶ **จังหวัดสมุทรปราการ** กลุ่มกุ้งก้ามแดงแพรรษา หมู่ที่ 7 ตำบลแพรรษา อำเภอมะเมืองฯ และกลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านคลองนาเกลือ หมู่ที่ 2 ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์
- ▶ **จังหวัดสมุทรสงคราม** กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรกล้วยมุก - หอม หมู่ที่ 5 ตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา
- ▶ **จังหวัดชัยภูมิ** กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ชมรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนอำเภอเกษตรสมบูรณ์ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านหัน อำเภอเกษตรสมบูรณ์
- ▶ **จังหวัดยโสธร** กลุ่มผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (ข้าวหอมมะลิปลอดภัย) หมู่ที่ 2 ตำบลคูเมือง อำเภอมหาชนะชัย
- ▶ **จังหวัดสุราษฎร์ธานี** กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน หมู่ที่ 4 ตำบล เขาถ่าน อำเภอท่าฉาง
- ▶ **จังหวัดสงขลา** กลุ่มโรงสีข้าวชุมชนบ้านหนองโอน หมู่ที่ 6 ตำบลควนรู อำเภอรัตภูมิ และกลุ่มสบู่ตาลโดนด (โหนด นา เล) หมู่ที่ 7 ตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ
- ▶ **จังหวัดน่าน** กลุ่มอาชีพโคขุนบ้านแหด หมู่ที่ 12 ตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง
- ▶ **จังหวัดเพชรบูรณ์** กลุ่มกรีนมาร์เก็ตซ์สมบูรณ์ ตำบลชัยสมบูรณ์ อำเภอวิเชียรบุรี

■ ผลการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพสู่ผู้ประกอบการชุมชน

○ 1. สรุปผลการจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่ม 5 ด้าน ตามผลการวิเคราะห์ด้วยเกณฑ์การประเมินศักยภาพและความเป็นไปได้ในการประกอบธุรกิจตามเกณฑ์ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการวิสาหกิจ 2) ด้านการจัดการองค์กร 3) ด้านนวัตกรรม 4) ด้านผลลัพธ์แก่ชุมชน - สังคม และ 5) ด้านจริยธรรม - สัมมาชีพ มีผลการ Workshop โดยใช้ Business Model จัดประเภทกลุ่มอาชีพได้ 3 ประเภท สามารถสรุปได้ดังนี้

ประเภทที่ 1 การพัฒนาการตลาด (Market Development) เป็นกลุ่มที่มีความพร้อมที่จะพัฒนา ประกอบด้วย 1) กลุ่มกรีนมาร์เก็ตซ์สมบูรณ์ 2) กลุ่มอาชีพสตรีแปรรูปอาหารบางเลน 3) กลุ่มสบู่ตาลโดนด (โหนด นา เล) 4) กลุ่มโรงสีข้าวชุมชนบ้านหนองโอน

ประเภทที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) เป็นกลุ่มที่ควรศึกษาหาผลิตภัณฑ์ใหม่ (ที่มีคุณค่าเพิ่ม) ประกอบด้วย 1) กลุ่มข้าวบ้านบางคั่นซัง 2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน 3) กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ชมรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ 4) กลุ่มแปรรูปผลผลิตการเกษตร (กล้วยมุก - หอม) 5) กลุ่มผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (ข้าวหอมมะลิปลอดภัย) 6) กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้าน 7) กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านสุดใจ (พื้นบ้าน)

ประเภทที่ 3 การศึกษาหาผลิตภัณฑ์ใหม่ (Initiate Project) (ที่มีคุณค่าเพิ่ม)

กลุ่มศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (เชิงเกษตร)

๐ 2. ผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพผู้ประกอบการชุมชน (Community Entrepreneur : CE) พัฒนารัฐกิจของกลุ่มผู้พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

จากกิจกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพผู้ประกอบการชุมชน (Community Entrepreneur : CE) ที่ดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มอาชีพตามเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดศักยภาพกลุ่มอาชีพ/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สัมมาชีพ และข้อมูลจาก Business Model ของกลุ่มอาชีพเป้าหมายที่กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดทำไว้แล้วมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา โดยกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมและกลุ่มอาชีพที่จัดอยู่ในกลุ่มประเภทสามารถต่อยอด/ยกระดับเป็นผู้ประกอบการและกลุ่มประเภทบ่มเพาะก่อนต่อยอดกิจการ จำนวน 12 กลุ่ม ในพื้นที่ 10 จังหวัด ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มสัมมาชีพในการดำเนินงานนี้ สามารถจัดกลุ่มสัมมาชีพตามความพร้อมที่จะพัฒนาวิสาหกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมุ่งเน้นที่จะเข้าสู่ระบบการตลาดสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่มีความพร้อมด้านผลิตภัณฑ์

ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มกรีนมาร์เก็ตซ์สมบูรณ์
- 2) กลุ่มอาชีพสตรีแปรรูปอาหารบางเลน
- 3) กลุ่มสบู่ตาลโดนด (โหนด นา เล)
- 4) กลุ่มโรงสีข้าวชุมชนบ้านหนองโสน

2. กลุ่มที่จะต้องปรับปรุงผลิตภัณฑ์

ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ชมรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนอำเภอเกษตรสมบูรณ์
- 2) กลุ่มผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (ข้าวหอมมะลิปลอดภัย)
- 3) กลุ่มแปรรูปผลผลิตการเกษตร (กล้วยมุก-หอม)
- 4) กลุ่มข้าวบ้านบางคันชั่ง
- 5) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

3. กลุ่มที่อยู่ในขั้นตอนริเริ่ม

ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (เชิงเกษตร)
- 2) กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านคลองนาเกลือ
- 3) กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านสุตใจ (พื้นบ้าน)

๘ 4. พัฒนาการบริหารจัดการชุมชน

4.1 การส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำโครงการส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต (SEP : Way of life) เพื่อสร้างกระแสการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตของประชาชนในภาคกลาง โดยการอบรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผ่านเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และค้นหารูปแบบการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตที่หลากหลายสามารถเป็นต้นแบบของการขยายผล เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในภูมิภาคอย่างทั่วถึง ครอบคลุมพื้นที่ทุกหมู่บ้าน/ชุมชนใน 5 ภาค 38 จังหวัด 363 อำเภอ 25,745 หมู่บ้าน

๘ ผลการดำเนินงาน (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2560 – 15 มิถุนายน 2561)

แนวทางการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต (Way of Life)
“สืบสานปรัชญาของพ่อ สานต่อสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” ประจำปี 2561

25,744 หมู่บ้าน
38 จังหวัด

4.หมู่บ้านประกาศตนเอง

เช่น ประกาศเป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติด หมู่บ้านปลอดอบายมุข หมู่บ้านปลอดขยะ หรือหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ
ครูฝึกระดับตำบล จัดเวทีครั้งที่ 3 ประกาศตนเอง

3.การนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

ครูฝึกระดับตำบล จัดเวทีครั้งที่ 2 ให้ประชาชนตั้งปณิธานและนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต พร้อมส่งเสริมให้หมู่บ้านมีสัญญาประชาคม (Civil society)

2.ฝึกสอนหรือถ่ายทอดความรู้

ครูฝึกระดับตำบล จัดเวทีครั้งที่ 1 สร้างความเข้าใจ ทบทวนข้อมูล/ปัญหาชุมชน กำหนดกรอบชีวิตและความต้องการ (nunch Mindset)

1.เตรียมความพร้อมครูฝึก

เป้าหมาย : ทบทวน สร้างความเข้าใจวิธีปฏิบัติการขับเคลื่อนเวทีหมู่บ้านให้กับครูฝึกระดับตำบล เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจได้ถูกต้องตรงกัน→โดย ทีมครูฝึกระดับอำเภอ..... ศจพ.จ/ศจพ.อ สนับสนุน

■ **การเตรียมความพร้อมครูฝึก ดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561** โดยให้อำเภอสนับสนุนให้ทีมครูฝึกระดับอำเภอ พัฒนาทีมครูฝึก ระดับตำบล ประกอบด้วย พัฒนาการ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ อบต. ผู้แทนกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ ตามศักยภาพและความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทีมครูฝึกระดับตำบลให้มีความพร้อมในการดำเนินงานถ่ายทอด ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชนในหมู่บ้าน

■ **การฝึกอบรมหรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชน เวทีครั้งที่ 1 ทบทวน ข้อมูล/ปัญหาชุมชน กำหนดกรอบชีวิตและความต้องการ (ทบทวน Mindset) ดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561** โดยครูฝึกระดับอำเภอ และระดับตำบล ร่วมกันถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจการน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยใช้รูปแบบทีมวิทยากรกระบวนการ เน้นให้ประชาชนเข้าใจจากตัวอย่างที่ทำสำเร็จ เมื่อเข้าใจแล้วให้สามารถกำหนดกรอบชีวิต (ความรู้คู่คุณธรรม) ภายใต้การกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุน จากคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความ ยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัด (ศจพ.จ.) และระดับอำเภอ (ศจพ.อ.)

■ **การนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ทีมครูฝึกติดตามหรือจัดเวทีครั้งที่ 2 เพื่อให้ ประชาชนได้ตั้งปณิธานรายบุคคลและให้มีสัญญาประชาคม (civil society) ของ หมู่บ้าน/ชุมชน และ ศจพ.จ./ ศจพ.อ.** รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ สนับสนุน และส่งเสริมให้ประชาชน หมู่บ้าน/ชุมชน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2561 เป็นต้นไป

■ **หมู่บ้าน/ชุมชนประกาศตนเองเป็นหมู่บ้านที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ** สำหรับหมู่บ้านและชุมชนที่สามารถดำเนินการขับเคลื่อน ให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม จะเป็นการประกาศโดยประชาชนเพื่อสร้างความดีถวายเป็น พระราชกุศล แต่ในหลวงรัชกาลที่ 9 ส่วนประชาชนและหมู่บ้าน/ชุมชนอื่น ๆ ที่อยู่ ระหว่างการตั้งปณิธานและขับเคลื่อนกิจกรรม ก็ดำเนินการน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เมื่อเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย และมี ความพร้อม ก็ให้หมู่บ้าน/ชุมชนประกาศตนเองต่อเนื่องต่อไป

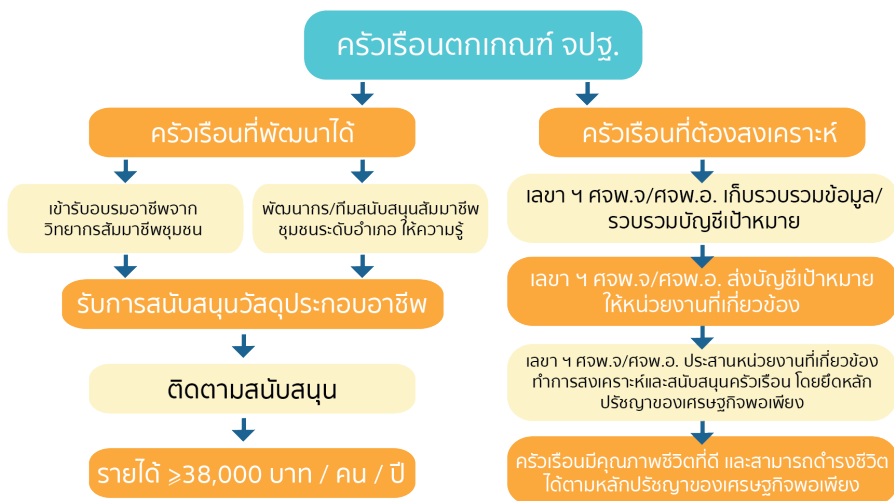
4.2 โครงการสนับสนุนสมาชิกชุมชนแก่ครัวเรือนยากจน

ปี พ.ศ. 2560 รัฐบาลมีนโยบายเรื่องการแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) โดยมีเป้าหมาย คือ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ และมีเป้าประสงค์และเป้าหมายประเทศคือ ภายในปี พ.ศ. 2573 สามารถจัดความยากจนขั้นรุนแรงของประชาชนในทุกพื้นที่ให้หมดไป

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน มียุทธศาสตร์เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความยากจนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล (SDGs) โดยกำหนดเป้าหมายครอบคลุมครัวเรือนยากจน โดยกรมฯ ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (ข้อมูล จปฐ.) ปี 2560 จากผลการสำรวจ พบว่า มีครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. 38,000 บาท/คน/ปี จำนวน 126,102 ครัวเรือน โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มคือ 1) ครัวเรือนที่พัฒนาได้ จำนวน 55,128 ครัวเรือน 2) ครัวเรือนที่ต้องสงเคราะห์ จำนวน 32,680 ครัวเรือน 3) ครัวเรือนที่เสียชีวิต/ย้ายออก จำนวน 2,407 ครัวเรือน และ 4) ครัวเรือนที่ไม่ขอรับความช่วยเหลือ จำนวน 35,887 ครัวเรือน

การพัฒนาครัวเรือนยากจนเป้าหมายดังกล่าว กรมฯ ดำเนินการสนับสนุนโดยใช้กลไกการสนับสนุนสมาชิกแก่ครัวเรือนยากจน ดังนี้

กลไกการสนับสนุนสมาชิกแก่ครัวเรือนยากจน

4.3 การดำเนินโครงการไทยนิยม ยั่งยืน

ในประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 นายกรัฐมนตรีเสนอให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเห็นชอบกรอบหลักการ 10 เรื่อง ในการดำเนินการเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืน และให้มีคณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนทุกระดับ ซึ่งกำหนดให้เริ่มขับเคลื่อนการดำเนินงานตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2561 เป็นต้นไป แยกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. โครงการไทยนิยม ยั่งยืน โดยใช้พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ปี 2561 วงเงินงบประมาณ 150,000 ล้านบาท

2. การขับเคลื่อนโครงการไทยนิยม ยั่งยืน โดยมีกลไกตั้งแต่ระดับประเทศลงไปถึงระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และทีมขับเคลื่อนระดับตำบล

เป้าหมาย : พื้นที่เป้าหมายหมู่บ้าน/ชุมชน และชุมชนใน กทม. รวม 82,424 แห่ง (74,655 หมู่บ้าน ชุมชนในเขตเทศบาล 5,703 ชุมชน และชุมชนในกทม. 2,066 ชุมชน)

วิธีการดำเนินการ : ทีมขับเคลื่อนระดับจังหวัด/อำเภอ สนับสนุนทีมขับเคลื่อนระดับตำบล ลงพื้นที่จัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน จำนวน 4 ครั้ง เริ่มตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2561 ถึงวันที่ 20 พฤษภาคม 2561 เพื่อสอบถามชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ สร้างการรับรู้ปรับความคิด (Mindset) เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศตามกรอบหลักสูตร 10 เรื่อง

❖ ผลการดำเนินงาน (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2560 – 15 มิถุนายน 2561)

ภารกิจที่กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการ : กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน โดยมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดหลักสูตรการถ่ายทอดเนื้อหา สร้างการรับรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ คนไทยไม่ทิ้งกัน ชุมชนอยู่ดีมีสุข และวิถีไทยวิถีพอเพียง โดยเฉพาะในเรื่องชุมชนอยู่ดีมีสุข ได้ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการขับเคลื่อนแผนงาน

โครงการตามความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละพื้นที่ และที่สำคัญได้ส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ผ่านการสร้างการรับรู้ในเรื่องวิถีไทยวิถีพอเพียงที่ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการปรับเปลี่ยนกรอบความคิด (Mindset) ส่งเสริมให้ประชาชนมีแบบแผนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุมในทุกหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ

2. ปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จากกิจกรรมส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต วงเงินงบประมาณทั้งสิ้น 682,983,600 บาท เพื่อดำเนินงานจัดเวทีประชาคมครั้งที่ 1 รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และการติดตามผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ในระดับพื้นที่

3. สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในพื้นที่ทุกระดับ ได้ร่วมเป็นทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน รวมทั้งเป็นหน่วยบริหารจัดการงบประมาณในการจัดเวทีครั้งที่ 1 งบประมาณ 616,238,400 บาท ดำเนินการในพื้นที่ครอบคลุม 76 จังหวัด 878 อำเภอ 74,655 หมู่บ้าน และชุมชนในเขตเทศบาล 5,703 ชุมชน ซึ่งมีผลการลงพื้นที่ปฏิบัติงานตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 21 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 24 มีนาคม 2561 ดังนี้

- ▶ จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่ลงพื้นที่ครบแล้ว คิดเป็นร้อยละ 100
- ▶ จำนวนประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคม รวมทั้งสิ้น 8,779,209 คน โดยเฉลี่ย มีผู้เข้าร่วมหมู่บ้าน/ชุมชนละประมาณ 103 คน

4. การบริหารจัดการปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ได้สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในพื้นที่เชื่อมต่อภารกิจของทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล ในการนำปัญหา/ความต้องการของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนไปสู่การแก้ไขและพัฒนา ด้วยโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ที่มีเป้าหมายดำเนินการในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนา จำนวน 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ครอบคลุม 76 จังหวัด ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 9,328,118,200 บาท

แนวทางการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่

การพัฒนา OTOP แบบเดิม

การขายสินค้าออกจากชุมชน

1. เกิดการผลักดันสินค้ากว่า 16 ปี เพื่อให้ขายได้จากหน่วยงานของรัฐ
2. พยายามใส่ทุกอย่างเข้าไปเพื่อยกระดับพัฒนาสินค้า และพัฒนาผู้ประกอบการ
3. ระบบมุ่งปรับตัวสู่การค้าแบบสากล ชาวบ้านแข่งไม่ได้
4. ทดสอบสินค้า พาออกงานต่าง ๆ ออกจากชุมชนไปขายของ ไม่มีความสุข
5. รายได้ตกแก่คนเดียวหรือกลุ่มเล็ก ๆ ไม่กระจาย

เปลี่ยนผ่านยุคการผลักดัน
สินค้าให้ขายได้โดยหน่วยงานรัฐ
สู่การสร้างรายได้ตามความต้องการ
(Demand Driven Local Economy)

ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

การขายสินค้าอยู่ในชุมชน

1. สร้างรายได้เพิ่มของชุมชนที่มาจากการท่องเที่ยว
2. ใช้เสน่ห์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิตวัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ แปลงเป็นรายได้
3. ลูกหลานไม่ต้องออกไปหารายได้จากภายนอกชุมชน
4. รายได้กระจาย / ตกอยู่กับคนทั้งชุมชน
5. ชุมชนคงอยู่ เกิดวิถีชีวิตชุมชน ทุกคนมีความสุข
6. เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ทุกคนพร้อมเป็นเจ้าบ้าน (Strength Within)

5. บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชุมชน

5.1 การบริหารจัดการเก็บและใช้ประโยชน์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

กรมการพัฒนาชุมชน ได้พัฒนาระบบจัดเก็บ บันทึกรายละเอียด ประมวลผลออนไลน์ และเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน โดยการบริหารจัดการเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน ได้แก่ ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นประจำทุกปี และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) เป็นประจำทุกสองปี มีการตรวจสอบ วิเคราะห์ แก้ไขปัญหาคุณภาพของข้อมูล พัฒนาข้อมูลจนเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานในสังกัด ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

๖๖ ผลสำเร็จการดำเนินงาน

1. การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2561 ซึ่งได้ทำการสำรวจคุณภาพชีวิตของคนไทย จากครัวเรือนที่มีผู้อาศัยอยู่จริงที่เกิน 6 เดือน ทั้งที่มีเลขที่บ้านและไม่มีเลขที่บ้าน โดยจัดเก็บข้อมูลรอบปีที่ผ่านมา (ปี 2560) มีผลการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือนทั่วประเทศ ใน 76 จังหวัด 878 อำเภอ 7,255 ตำบล 7,776 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ 84,090 หมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน 19,935,866 ครัวเรือน มีประชากรที่อาศัยจริง จำนวน 36,644,309 คน

2. การดำเนินงานตามมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) ดังนี้

2.1 การจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ทำการทดสอบระบบ CDD Digital Survey version 1 จำนวน 4 จังหวัด คือ จังหวัดสุรินทร์ ประจวบคีรีขันธ์ ชัยนาท และกาญจนบุรี จำนวน 6,361 ครัวเรือน

2.2 การนำข้อมูล จปฐ. และข้อมูล กชช. 2ค จัดทำโปรแกรมรายงานฯ จำนวน 3 ระบบ ดังนี้

1) ระบบบริหารจัดการข้อมูลคนจนแบบชี้เป้า : TPMAP (Thai Poverty Map & Analytics Platform) Website TPMAP <https://www.tpmmap.in.th> พัฒนาโดยคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบ Big Data ของภาครัฐ

2) ระบบรายงานสารสนเทศ กชช. 2ค ผนวก จปฐ. : NRD2C (National Rural Development Basic Minimum Needs) (<http://nrd2c.cdd.go.th>) พัฒนาโดยกรมการพัฒนาชุมชน

3) ระบบรายงานข้อมูลชี้เป้าเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต : Target (Targeted to Improve Quality of Life) (<http://target.cdd.go.th>) พัฒนาโดยกรมการพัฒนาชุมชน

3. การขยายผลข้อมูล จปฐ. และข้อมูล กชช. 2ค ที่บันทึก ประมวลผลออนไลน์ในระบบ EBMN (<http://ebmn.cdd.go.th>) ไปต่อยอดในระบบ GIS : ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ลดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่บนฐานการรักษาความมั่นคงของทรัพยากร (G-Social) <https://gsocial.gistda.or.th> พัฒนาโดยสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) : สทอภ.

๖๖ การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กร

1. การใช้ประโยชน์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากข้อมูล จปฐ. ปี 2560 จำนวน 73 โครงการ/กิจกรรม ใช้ข้อมูล กชช. 2ค ปี 2560 จำนวน 15 โครงการ/กิจกรรม หน่วยงานระดับจังหวัดใช้ประโยชน์ข้อมูล จปฐ. ปี 2561 จำนวน 368 โครงการ

2. ความร่วมมือของบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ในการจัดทำระบบสำรวจจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล (Digital Survey) เพื่อช่วยส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

3. หน่วยงานที่มาขอรับบริการข้อมูล จปฐ. และข้อมูล กชช. 2ค ประจำปีงบประมาณ 2561 จำนวน 52 หน่วยงาน/องค์การ แบ่งเป็น ภาครัฐ 40 ราย เอกชน 3 ราย สถาบันการศึกษา 8 ราย ประชาชนทั่วไป 1 ราย และผู้ขอรับบริการผ่านทางออนไลน์ <http://ebmn.cdd.go.th> จำนวน 1,931 User

แผนผังประชาสัมพันธ์ระบบการใช้ฐานข้อมูล จปฐ. กชช. 2ค

- 1.ระบบรายงานข้อมูลเข้าเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต : Target (<http://target.cdd.go.th>)
- 2.ระบบรายงานสารสนเทศ กชช. 2ค พจนก จปฐ. : NRD2C
- 3.ประมวลผลออนไลน์ในระบบ EBMN (<http://ebmn.cdd.go.th>)

5.2 การประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลภูมิสารสนเทศในการวางแผนบริหารจัดการชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน บริหารการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลชุมชนเรื่องต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลระดับต่าง ๆ ในระบบ MIS (Management information system) ซึ่งยังไม่มี การนำเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ หากนำเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ มาใช้ในการนำเสนอข้อมูล คาดว่าจะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ข้อมูล ทั้งด้านการเข้าถึง ข้อมูล วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาของชุมชน และยังช่วยในการติดตามควบคุมคุณภาพข้อมูล ให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

กรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ได้บูรณาการความร่วมมือในการจัดทำภูมิสารสนเทศสนับสนุนการแก้ไขปัญหาชุมชน และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกันเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2560 การร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงความเข้าใจฯ มีระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2560 - 3 ตุลาคม 2564 ดังนี้

1. ร่วมกันประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศและข้อมูลภูมิสารสนเทศในการวางแผนบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน
2. ร่วมมือกันแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ร่วมกันบูรณาการฐานข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในรูปแบบของแผนที่ รายงานสถิติ หรืออื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาศักยภาพของชุมชน
4. ร่วมมือกันเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ วางแผนติดตาม ตรวจสอบประเมินผล สถานการณ์ของชุมชน และแก้ไขปัญหาชุมชน ในมิติเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
5. ร่วมมือกันถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ รวมถึงองค์ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องให้กับเครือข่ายของทั้งสองหน่วยงานในการบริหารจัดการชุมชนในระดับปฏิบัติการตลอดจนระดับนโยบาย เพื่อให้เจ้าหน้าที่องค์กร เครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำองค์ความรู้ไปบริหารจัดการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

❖ ผลการดำเนินงาน

1. การนำฐานข้อมูล กชช. 2ค ปี 2539 - 2538 ข้อมูล จปฐ. ปี 2560 ขึ้นนำเสนอในระบบ G-Social (ระบบสนับสนุนการตัดสินใจลดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่บนฐานการรักษาความมั่นคงของทรัพยากร) <https://gsocial.gistda.or.th>

ตัวอย่าง รายงานที่นำเสนอ เช่น หน้าแสดงระดับความรุนแรงของปัญหาทั้ง 7 ด้านของหมู่บ้าน กราฟแสดงระดับความรุนแรงของปัญหาหมู่บ้านใน 33 ตัวชี้วัด กชช. 2ค ระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน แผนที่แสดงครัวเรือนตกเกณฑ์รายได้เฉลี่ย 38,000 บาทต่อปี ใน 10 จังหวัดเป้าหมายปี 2561 กราฟและข้อมูลแสดงรายรับรายจ่ายครัวเรือนระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำด้านป่าไม้ น้ำ ที่ดิน และทะเลชายฝั่ง

2. การเผยแพร่และถ่ายทอดวิธีการใช้งานระบบ G-Social จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครพนม ระยอง กาญจนบุรี อุทัยธานี และแพร่ กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัด และส่วนกลาง สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) และคณะทำงานฯ ได้ร่วมกันถ่ายทอดประชาสัมพันธ์การใช้งานระบบ G-Social ให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลระดับหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด และคณะทำงานพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน

3. คณะทำงานพัฒนาภูมิสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจากสำนัก กอง ที่เกี่ยวข้อง ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านการจัดทำภูมิสารสนเทศ

4. ศึกษากรณีความสำเร็จของชุมชนที่นำเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศไปใช้แก้ไขปัญหาชุมชนที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ “แม่แจ่มโมเดลพลัส : Meacham Model Plus”

❖ ผลการดำเนินงาน

1. คณะทำงานพัฒนาภูมิสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณีความสำเร็จของชุมชนที่นำเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศไปใช้แก้ไขปัญหาชุมชนที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 11 - 14 มกราคม 2561

2. สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) เผยแพร่ระบบสนับสนุนการตัดสินใจลดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่บนฐานการรักษาความมั่นคงของทรัพยากร (G-Social) เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ ระบบดังกล่าวได้นำฐานข้อมูล จปฐ. ปี 2560 และ กชช. 2ค ปี 2558 ขึ้นนำเสนอในระบบ G-Social ตัวอย่างรายงานที่นำเสนอ เช่น

- อินโฟกราฟฟิคแสดงระดับความรุนแรงของปัญหาในภาพรวมแต่ละด้านของหมู่บ้าน โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ การศึกษา สุขภาพอนามัย ความเข้มแข็งของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงของชุมชนและภัยพิบัติ (ระดับจังหวัด/อำเภอ/ตำบล)

- กราฟแสดงระดับความรุนแรงของปัญหาหมู่บ้านในแต่ละตัวชี้วัดของ กชช. 2ค (33 ตัวชี้วัด) ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล

3. สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ได้อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการจัดเก็บแผนที่โดยใช้ GPRS การวิเคราะห์ปัญหาของหมู่บ้านและแนวทางแก้ไขโดยใช้ข้อมูลด้านภูมิศาสตร์สนับสนุนแก่คณะทำงานพัฒนาภูมิสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน เช่น โครงสร้างพื้นฐานด้านถนน (ระยะทางของถนนภายในหมู่บ้านที่เสียหายจากน้ำท่วม) น้ำเพื่อการเกษตร (ประมาณการจำนวนน้ำเพื่อการเกษตรที่หมู่บ้านต้องการใช้)

4. คณะทำงานพัฒนาภูมิสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนและ สทอภ. ได้ร่วมลงพื้นที่อบรมการใช้งานระบบ G-Social ให้แก่จังหวัดสุรินทร์ นครพนม อุทัยธานี เมื่อเดือนมีนาคม เมษายน และมิถุนายนที่ผ่านมา

5. อบรมการใช้งานระบบ G-Social ให้แก่ผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ที่จังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ 23 - 26 กรกฎาคม 2561

6. ประชุมเชิงปฏิบัติการสรุปบทเรียนการบริหารจัดการชุมชนโดยใช้ระบบภูมิสารสนเทศและการมีส่วนร่วมของชุมชน เมื่อวันที่ 30 - 31 สิงหาคม 2561 ณ ห้องประชุม 5001 กรมการพัฒนาชุมชน

สรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

ส่วนการส่งเสริมการใช้งานระบบ G-Social

ผู้ใช้งานระบบ

- ส่งเสริมการใช้งานระบบ จำนวน 8 ครั้ง (ร่วมกับ พช. จำนวน 4 ครั้ง)
- ให้สิทธิ์การใช้งานระบบฯ ผู้ใช้งานทั่วไป 42 สิทธิ์ (พช. 2 สิทธิ์)
- ให้สิทธิ์การใช้งานระบบฯ ระดับชุมชน 6 สิทธิ์
- ให้สิทธิ์การใช้งานระบบฯ ระดับจังหวัด 129 สิทธิ์ (พช. 82 สิทธิ์)
- ให้สิทธิ์การใช้งานระบบฯ ระดับผู้บริหารระดับสูง 10 สิทธิ์ (พช. 3 สิทธิ์)
- ให้สิทธิ์สำหรับผู้ดูแลระบบ Admin 6 สิทธิ์

ประสิทธิภาพของระบบ

- เป็น Platform ที่มีบริการทำงานของทุกภาคส่วน เพื่อมุ่งหวังการบูรณาการข้อมูล องค์ความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและรักษาความมั่นคงของทรัพยากร
- มีการปรับปรุงระบบฯ ตามความต้องการของผู้ใช้งานระบบฯ ในระดับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (ตอบรับการใช้งานระบบของผู้ใช้)
- GISTDA มีแผนและงบประมาณปี 62 เพื่อบำรุงรักษาระบบให้มีประสิทธิภาพและสามารถใช้งานได้ต่อเนื่อง

G-social

- การจัดกลุ่มผู้ใช้งานในระบบฯ ไม่ตรงความต้องการใช้งานจริง
- ไม่ทราบปัญหา / ความต้องการในพื้นที่ ที่ไปส่งเสริมการใช้งานระบบฯ
- ขาดบุคลากรในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

- ขาดการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล MIS ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ปิจัย ดัชนีทางด้านสังคม การปรับปรุงระบบฯ ในบางโมดูล อาจต้องใช้เวลาในการแก้ไขค่อนข้างนาน
- ความต่อเนื่องการเข้าใช้งานระบบฯ

ปัญหา / อุปสรรค

แนวทางแก้ไข

- รวบรวมหลักคิด ขับเคลื่อนการใช้งานระบบฯ โดยวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้งานตามลำดับ
- พัฒนาหลักสูตรด้านภูมิสารสนเทศเบื้องต้น (สำหรับกลุ่มผู้ที่สนใจแต่ขาดองค์ความรู้)
- พัฒนา Trainer ที่สามารถถ่ายทอดระบบ G - Social ต่อชุมชนได้ (พช.ส่วนกลาง/จังหวัด/อำเภอ)

ปัญหา / อุปสรรค

แนวทางแก้ไข

- มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การใช้งานระบบ (ทุกวัน)
- พัฒนาความร่วมมือ ส่งเสริมการใช้งานระบบฯ ให้กับทุกภาคส่วน
- วิเคราะห์ข้อมูล MIS - GIS มุ่งเป็นตาข่ายแนวนโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมทรัพยากร (ที่ดิน / ทรัพยากรณ์)
- ออกแบบแนวทางพัฒนา (Model / Algorithm) การวิเคราะห์เชิงสังคม เพื่อแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ (Social Mapping)

5.3 การเตรียมความพร้อมงานบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศชุมชน ก้าวสู่ไทยแลนด์ 4.0

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2552 สนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์ข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งที่ผ่านมารกรมการพัฒนาชุมชนได้จัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมา โดยระบบการจัดเก็บข้อมูลในปัจจุบันคือ จัดเก็บด้วยแบบสอบถามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) (เป็นเล่ม) บันทึกลงและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ของอำเภอ และส่งผลการบันทึกมายังกรมการพัฒนาชุมชนในปี 2561 จึงมีแนวคิดในการพัฒนาระบบ

การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) จากเดิม มาเป็นการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถเชื่อมโยงประมวลผล และสามารถบูรณาการเข้ากับฐานข้อมูลสารสนเทศของกรมการพัฒนาชุมชนได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นวิธีการจัดเก็บที่สะดวกรวดเร็ว ทันสมัย สามารถประมวลผลได้ทันที เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

♦ **กิจกรรมที่ 1** ศึกษาและออกแบบวิธีการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ โดยดำเนินการออกแบบและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ทดสอบระบบฯ และจัดทำคู่มือแนวทางในการจัดเก็บฯ

♦ **กิจกรรมที่ 2** ศึกษาการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ โดยดำเนินการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 4 จุด ได้แก่ 1) อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท 2) อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 3) อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 4) อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โดยทดลองจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนไม่น้อยกว่า 6,000 ครั้วเรือน

♦ **กิจกรรมที่ 3** ติดตามและประเมินผลการจัดเก็บข้อมูล

♦ **กิจกรรมที่ 4** นำเสนอผลการเตรียมความพร้อมงานบริการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศชุมชน แก้วสู่ไทยแลนด์

❖ ผลการดำเนินงาน

กรมการพัฒนาชุมชน มีรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ และสามารถดำเนินการจัดเก็บฯ ในพื้นที่นำร่อง (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

5.4 รายงานผลการดำเนินงานพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

การดำเนินงานพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ข้อมูล จปฐ. ข้อมูล กชช .2ค และข้อมูลอื่น ๆ ในชุมชน โดยใช้โปรแกรม Community Information Radar Analysis diagram : CIA เป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แบ่งเป็น 2 กิจกรรม ดังนี้

- **5.4.1** การดำเนินงานหมู่บ้านสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต กำหนดให้ทุกอำเภอบูรณาการดำเนินงานกับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอละ 1 หมู่บ้าน และต้องไม่เป็นหมู่บ้านสารสนเทศต้นแบบเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับจังหวัด ระดับอำเภอที่ดำเนินการในปี 2555 – 2561 โดยให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานฯ และคัดเลือกหมู่บ้านสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับจังหวัดเพื่อเป็นตัวแทนในการคัดเลือกหมู่บ้านสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับเขตตรวจราชการ มีผลการคัดเลือกหมู่บ้านสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับเขตตรวจราชการ ปี 2561 ดังนี้

ภาค	เขตตรวจราชการ	หมู่บ้านสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
ภาคกลาง	กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน	บ้านดอนซาก ม.6 ต.ห้วยขู อ.หันคา จ.ชัยนาท
	กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	บ้านนาคีเกี้ยว ม. 10 ต.บางม่วง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี
	กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1	บ้านหนองทราย ม. 6 ต.หนองสาหร่าย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
	กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2	บ้านบางสะแก ม. 6 ต.บางสะแก อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม
ภาคใต้	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	บ้านจันทพอ ม. 3 ต.ดอนตะโก อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช
	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน	บ้านบางวัน ม. 1 ต.บางวัน อ.สุราษฎร์ จ.พังงา
ภาคใต้ชายแดน	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	บ้านพรุ ม.3 ต.ลำพะยา อ.เมืองยะลา จ.ยะลา
ภาคตะวันออก	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1	บ้านหัวฝั ม.1 ต.โคกขี้หนอน อ.พานทอง จ.ชลบุรี
	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2	บ้านท่าแร่ ม.2 ต.หนองคันทรอ อ.เมืองตราด จ.ตราด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	บ้านศรีโพธิ์แท่น ม. 13 ต.นาข้าว อ.เชียงคาน จ.เลย
	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	บ้านท่าสะอาด ม.8 ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	บ้านโนนแพง ม.2 ต.ขวาว อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด
	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	บ้านขุนไชยกอง ม.4 ต.หนองเรือ อ.ชุมพลบุรี จ.สุรินทร์
	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2	บ้านดอนม่วง ม. 6 ต.โนนกลาง อ.สำโรง จ.อุบลราชธานี

ภาค	เขตตรวจราชการ	หมู่บ้านสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ภาคเหนือ	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1	บ้านหม้อ ม.12 ต.ป่าไร่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2	บ้านเชียงยืน ม.4 ต.บ่อสวก อ.เมืองน่าน จ.น่าน
	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1	บ้านไร่ ม.1 ต.บ้านไร่ อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์
	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2	บ้านหนองแขม ม.5 ต.บ้านน้อย อ.โพทะเล จ.พิจิตร

■ 5.4.2 การดำเนินงานสารสนเทศตำบลต้นแบบเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คัดเลือกตำบลตามแนวทางที่กรมฯ กำหนด มีผลการคัดเลือกสารสนเทศตำบลต้นแบบเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ระดับเขตตรวจราชการ ปี 2561 ดังนี้

ภาค	เขตตรวจราชการ	หมู่บ้านสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ภาคกลาง	กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน	ตำบลห้วยจุ อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
	กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
	กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1	ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
	กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2	ตำบลแสงอรุณ อำเภอกบัสแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ภาคใต้	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	ตำบลหารเกา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง
	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน	ตำบลบางวัน อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา
ภาคใต้ชายแดน	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	ตำบลปะนาระ อำเภอปะนาระ จังหวัดปัตตานี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	ตำบลชาบกบ อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2	ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี
	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	ตำบลนาถ่อน อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ตำบลขวาว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	ตำบลขามสะแกแสง อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา
ภาคเหนือ	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2	ตำบลโสน อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ
	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1	ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านไถ่ จังหวัดลำพูน
	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2	ตำบลแม่หลาย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1	ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2	ตำบลท่ามะโก อำเภอท่ามะโก จังหวัดนครสวรรค์

❖ ผลการดำเนินงาน

1. การฝึกอบรมวิทยากรผู้นำสัมมนาชีพ

- ดำเนินการฝึกอบรมเป็นจำนวน 48 รุ่น ณ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน 11 แห่งทั่วประเทศ มีปราชญ์ชุมชนที่ผ่านการฝึกอบรมเป็นวิทยากรผู้นำสัมมนาชีพชุมชน จำนวน 3,628 คน

2. โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพ ที่ผ่านการฝึกอบรมเป็นที่วิทยากรสัมมาชีพชุมชน จำนวน 3,628 หมู่บ้าน ๆ ละ 5 คน รวม 18,140 คน
- ครุว์เรือนสัมมาชีพชุมชน ที่ผ่านการฝึกอาชีพโดยที่วิทยากรสัมมาชีพชุมชน จำนวน 20,140 หมู่บ้าน ๆ ละ 26 คน รวม 523,640 คน

3. การส่งเสริมการขับเคลื่อนการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล

- ศอช.ต. ใน 5,540 ตำบล มีและใช้แนวทางในการขับเคลื่อนการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบลสร้างสัมมาชีพ
- มีการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบลสร้างสัมมาชีพ จำนวน 5,540 ตำบล
- ศอช.ต. อย่างน้อย 110,800 คน มีความเข้าใจในการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบลและการใช้ประโยชน์จากแผนชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน
- ตำบลอย่างน้อย 4,709 ตำบลมีการบูรณาการแผนชุมชนสร้างสัมมาชีพ และนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการชุมชน

4. โครงการสนับสนุนสัมมาชีพชุมชนแก่ครัวเรือนยากจน

- จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนยากจนเป้าหมาย จำนวน 55,128 ครัวเรือน (ไม่นับรวมครัวเรือนยากจนที่ต้องสงเคราะห์ เสียชีวิต ย้ายออก และไม่ขอรับความช่วยเหลือ จำนวน 70,974 ครัวเรือน) มีผลการยกระดับคุณภาพชีวิต ครัวเรือนที่สามารถพัฒนาได้มีรายได้ผ่านเกณฑ์ จปฐ. จำนวน 50,102 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.88 คงเหลือครัวเรือนที่พัฒนาได้จำนวน 5,026 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.12

ยุทธศาสตร์ที่ 2

ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติ ตั้งแต่การสร้างพื้นฐานที่มั่นคงของประเทศ การพัฒนาที่สมดุลในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการขยายตัวของเศรษฐกิจ การกินดีอยู่ดี และรายได้ที่เพิ่มขึ้นของประชาชน ควบคู่กับการขยายโอกาสของประเทศไทยในเวทีโลก โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) นับเป็นหนึ่งในกลไกหลักของรัฐบาลที่มีการขับเคลื่อนการพัฒนาทั่วประเทศ โดยมุ่งแก้ไขปัญหาในพื้นที่ด้านเศรษฐกิจและสังคม

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน ได้ขับเคลื่อนโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เพื่อก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยมุ่งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระดับคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ OTOP การส่งเสริมช่องทางการตลาดแก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ซึ่งเป็นการตอบโจทย์การสร้างเสริมเศรษฐกิจฐานราก และแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้าน นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างเป็นรูปธรรม

❑ กระบวนการพัฒนาหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ภายใต้ 3 กระบวนงานหลัก ได้แก่

- 1) เพิ่มศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP
- 2) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์
- 3) แสวงหาช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น

โดยมีกรอบการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ผ่านมา ดังนี้

❑ 1. การเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการ

1.1 การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

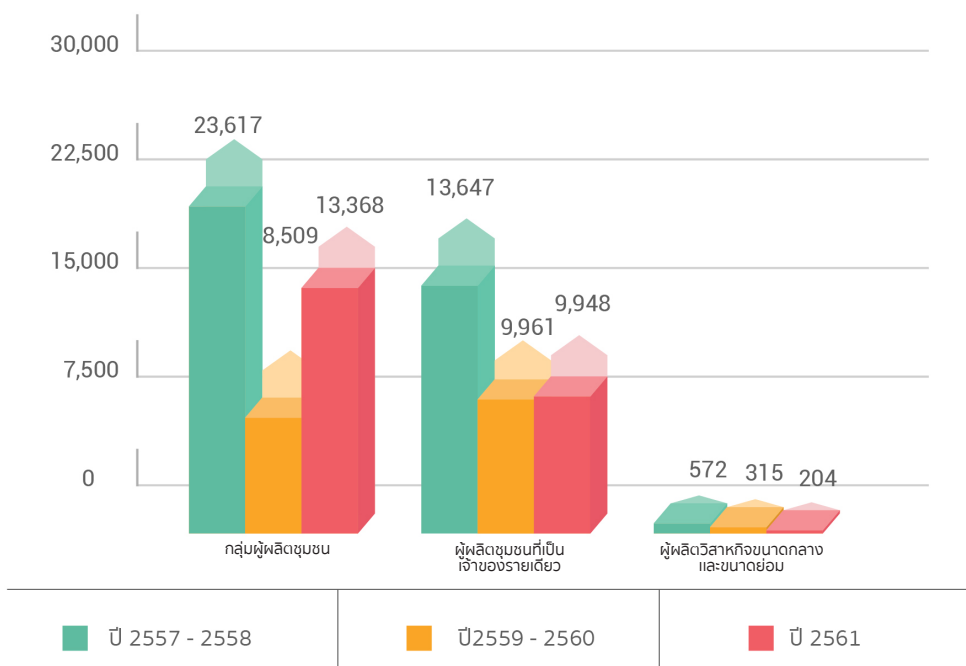
กรมการพัฒนาชุมชน ได้มีการเปิดรับลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ที่มาลงทะเบียนแล้ว จำนวน 80,141 กลุ่ม/ราย ผลิตภัณฑ์ จำนวน 167,403 ผลิตภัณฑ์ สามารถจำแนกใน 3 ประเภท สรุปได้ดังนี้

ประเภทของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

ที่	ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP	ปี 2557 - 2558	ปี 2559 - 2560	ปี 2561
1	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	23,617	8,509	13,368
2	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	13,647	9,961	9,948
3	ผู้ผลิตวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม	572	315	204
	รวมทั้งสิ้น	37,944	18,785	23,520

ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2561

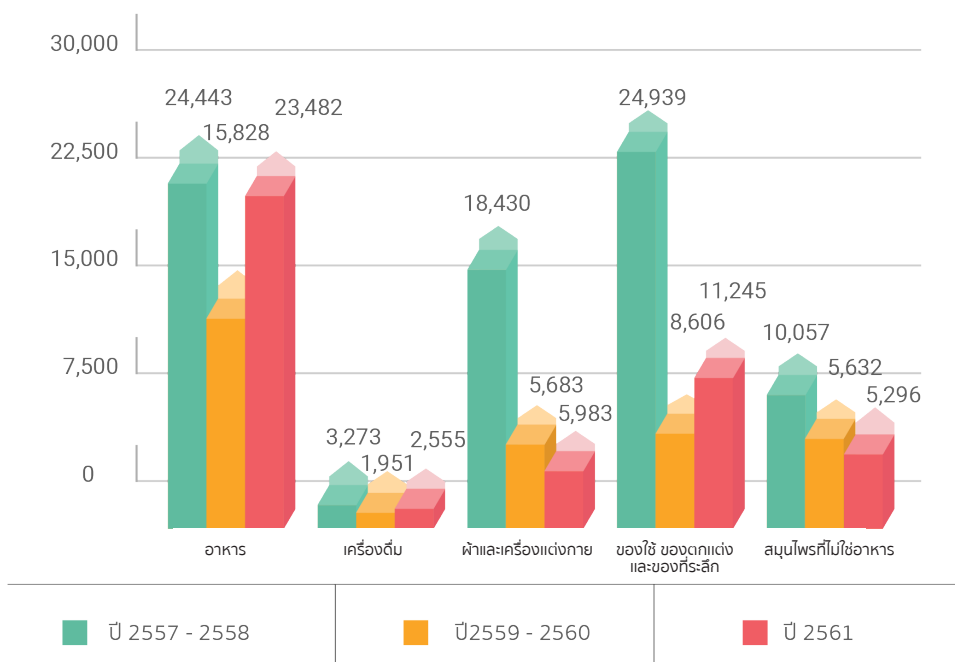

ประเภทผลิตภัณฑ์

ที่	ประเภทผลิตภัณฑ์	ปี 2557 - 2558	ปี 2559 - 2560	ปี 2561	รวม
1	อาหาร	24,443	15,828	23,482	63,753
2	เครื่องดื่ม	3,273	1,951	2,555	7,778
3	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	18,430	5,683	5,983	30,096
4	ของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก	24,939	8,606	11,245	44,790
5	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	10,057	5,632	5,296	20,985
	รวมทั้งสิ้น	81,142	37,700	48,561	167,403

ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2561

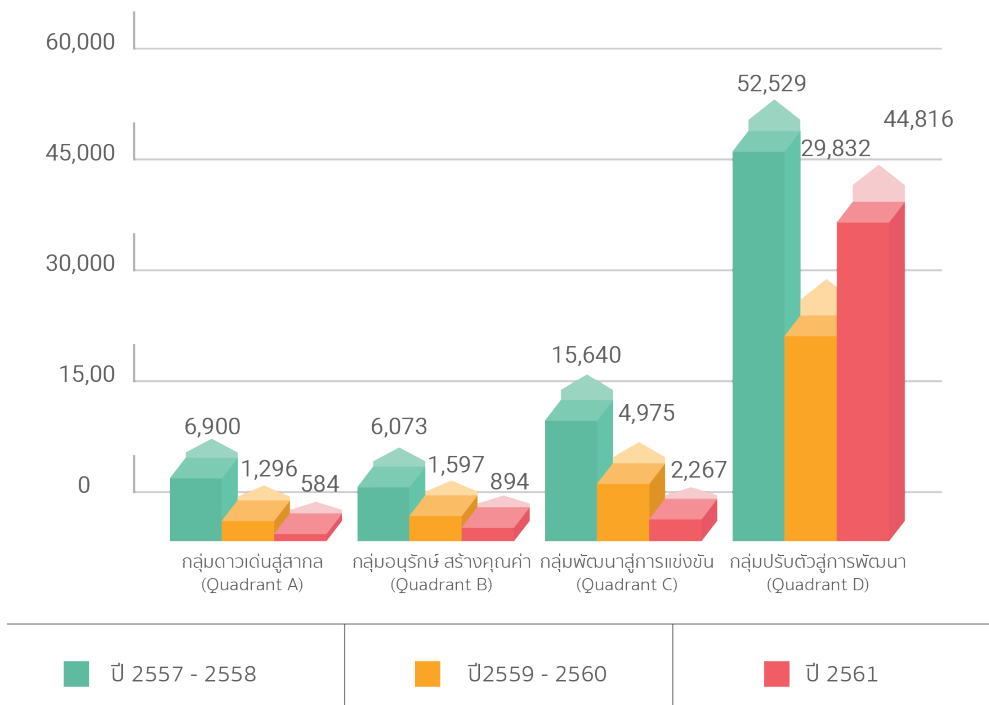

ประเภทการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ (Quadrant)

ที่	ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ (Quadrant)	ปี 2557 - 2558	ปี 2559 - 2560	ปี 2561	รวม
1	กลุ่มดาวเด่นสู่สากล (Quadrant A)	6,900	1,296	584	8,780
2	กลุ่มอนุรักษ์ สร้างคุณค่า (Quadrant B)	6,073	1,597	894	8,564
3	กลุ่มพัฒนาสู่การแข่งขัน (Quadrant C)	15,640	4,975	2,267	22,882
4	กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (Quadrant D)	52,529	29,832	44,816	127,177
รวมทั้งสิ้น		81,142	37,700	48,561	167,403

ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2561

1.2 โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ในการเข้าสู่ตลาดออนไลน์

กรมการพัฒนาชุมชน มีหน้าที่ในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จะต้องสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน ภายใต้นโยบาย “ไทยแลนด์ 4.0” ดังนั้น จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ในการเข้าสู่ตลาดออนไลน์ กลุ่มเป้าหมาย 380 ราย/กลุ่ม ใน 76 จังหวัด โดยได้ดำเนินการ 4 จุด/ภูมิภาค ได้แก่ 1) ภาคเหนือดำเนินการที่จังหวัดเชียงใหม่ 2) ภาคกลางดำเนินการที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร 3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือดำเนินการที่จังหวัดขอนแก่น และ 4) ภาคใต้ดำเนินการที่จังหวัดสงขลา เพื่อเสริมสร้างความรู้ และเพิ่มทักษะให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ในด้านการตลาดออนไลน์ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ได้ฝึกปฏิบัติ และนำสินค้าเข้าสู่ระบบตลาดออนไลน์ รายละเอียด 3 ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสิ้น 1,140 ผลิตภัณฑ์

1.3 โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D)

ข้อมูลจากการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ปี 2557 - 2560 ส่วนใหญ่พบว่า ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP อยู่ในกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และเป็นที่ต้องการของตลาดได้ ดังนั้น จึงได้ทำโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) จำนวน 76 จังหวัด ๆ ละ 40 กลุ่ม/ราย รวมทั้งสิ้น 3,040 กลุ่ม/ราย หลักสูตรประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด ฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนธุรกิจ ฝึกปฏิบัติด้านการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ของตนเองนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น และการสร้างเครือข่ายการตลาด ดำเนินการจัดอบรม 19 จุดทั่วประเทศ

ผลจากการดำเนินโครงการฯ ทำให้ผู้ผลิตผู้ประกอบการกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) มีศักยภาพสูงขึ้น มีทักษะในการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ของตนเอง มีความรู้ความเข้าใจนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น ตรงกับความต้องการของตลาดขยายตลาด แลกเปลี่ยนความรู้/วัตถุดิบระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน และมีแผนธุรกิจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด

2. การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์

2.1 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP อาหาร

กรมการพัฒนาชุมชน เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารให้มีคุณภาพ มีความสะอาด ปลอดภัย เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าในตลาดทุกระดับ โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งวิถีชีวิตและอาหารของคนไทยถือเป็นเสน่ห์ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี โดยการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผู้ประกอบการอาหาร ให้ความรู้ สร้างความตระหนักด้านความสะอาด ปลอดภัย และการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ด้านการแปรรูปถนอมอาหาร การยืดอายุ และการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อให้อาหารมีคุณภาพและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค อันจะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงธุรกิจ

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการจ้างที่ปรึกษาสถาบันพัฒนามูลนิธิเพื่อสถาบันอาหาร ดำเนินโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP อาหาร ดำเนินการใน 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารสะอาด ปลอดภัย ใส่ใจผู้บริโภค กลุ่มเป้าหมายเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทกลุ่ม

ปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ประเภทอาหาร จำนวน 400 ผลิตภัณฑ์ โดยสร้างทีมที่ปรึกษาและเครือข่ายให้คำแนะนำในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระบวนการผลิต การแปรรูปอาหาร มาตรฐานสุขลักษณะในพื้นที่ ออกแบบเกณฑ์การประเมิน มาตรฐานสุขลักษณะ GMP for Rising Star OTOP ให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจประเมิน สรุปผลการประเมินมาตรฐาน

สุขลักษณะ GMP for Rising Star OTOP พบว่า มีกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ประเภทอาหาร จำนวน 202 ผลิตภัณฑ์ ผ่านเกณฑ์การประเมินฯ 2) พัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารด้านการแปรรูปถนอมอาหาร และการยืดอายุผลิตภัณฑ์ กลุ่มเป้าหมายเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) จำนวน 1,000 ผลิตภัณฑ์

2.2 โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D)

กรมการพัฒนาชุมชน เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้า โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตลอดจนการพัฒนารูปแบบ และนวัตกรรมกระบวนการผลิต โดยได้จัดสรรงบประมาณให้จังหวัดดำเนินการ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจากฐานข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ที่ลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ปี 2557 - 2560 โดยพิจารณาผลิตภัณฑ์ประเภทปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ที่มีความพร้อม มีศักยภาพ สามารถยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดได้ จำนวน 5 ประเภท 4,540 ผลิตภัณฑ์ จาก 76 จังหวัด และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใน 4 ด้าน ได้แก่ รูปแบบผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต มาตรฐานผลิตภัณฑ์ และช่องทางการตลาด ระยะเวลาอย่างน้อย 2 วัน

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนายกระดับคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ จังหวัดดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตามแผนการพัฒนาของแต่ละผลิตภัณฑ์ และจัดทำต้นแบบ ส่งมอบให้กับกลุ่มเป้าหมาย

ผลจากการดำเนินโครงการฯ ทำให้ผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่ม D และผลิตภัณฑ์ OTOP 1 - 3 ดาว ได้รับการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสร้างสรรค์นวัตกรรม และมีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศได้ และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

2.3 โครงการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ โดยโรงเรียน OTOP

กรมการพัฒนาชุมชนให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย จึงเกิดการริเริ่มพัฒนาศูนย์กลางเรียนรู้ในเรื่องการดำเนินงานหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในระดับพื้นที่ขึ้น เรียกว่า โรงเรียน OTOP (สถาบันส่งเสริมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น OTOP Academy) เพื่อเป็นศูนย์กลางการเชื่อมประสานให้องค์ความรู้ต่าง ๆ ถ่ายทอดไปสู่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP รายใหม่ หรือรายเดิมที่ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และประชาชนทั่วไป ที่มีความสนใจในรูปแบบหลักสูตรที่มีทั้งภาควิชาการ และภาคปฏิบัติ การบริหารจัดการเชิงธุรกิจ รวมถึงการเรียนรู้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน OTOP โดยมีผู้ถ่ายทอดเป็นวิทยากรผู้ผลิต ผู้ประกอบการเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จด้านการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด โดยใช้สถานที่เรียนรู้ในชุมชนและเครือข่ายเป็นกลไก แล้วนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้เพื่อพัฒนากลุ่ม และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน และคุณภาพที่ตรงตามความต้องการของลูกค้า ซึ่งเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนฐานราก โดยเป็นการแบ่งปันความรู้การถ่ายทอดจากประสบการณ์ตรงของผู้ผลิต ผู้ประกอบการด้วยกัน ภายใต้แนวคิด “ชาวบ้านสอนชาวบ้าน” “พี่สอนน้อง”

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินการขับเคลื่อนโรงเรียน OTOP (สถาบันส่งเสริมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น : OTOP Academy) ให้เป็นแหล่งบ่มเพาะและถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ให้มีคุณภาพมาตรฐาน ได้แก่ ฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพวิทยากรโรงเรียน OTOP นำความรู้ไปใช้ในการเป็นวิทยากรพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) สนับสนุนงบประมาณโรงเรียน OTOP ทั้ง 5 แห่ง จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ในเขตพื้นที่บริการ จำนวนแห่งละ 3 รุ่น ๆ ละ 30 คน รวม 450 คน สนับสนุนงบประมาณจังหวัด 20 จังหวัด ดำเนินการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) จำนวน 450 ผลิตภัณฑ์ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียน OTOP และจัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงาน

2.4 โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ศิลปิน OTOP ปี 2561

กรมการพัฒนาชุมชน มีนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานศิลปิน OTOP อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2559 โดยได้ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีการสืบสาน อนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ด้วยภูมิปัญญา ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติในฐานะเป็นผู้อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยในปี พ.ศ. 2561 ได้มีการคัดเลือกศิลปิน OTOP จำนวน 24 ราย รวมจำนวนศิลปิน OTOP ในปัจจุบันทั้งหมด 156 ราย และได้ดำเนินการจัดทำโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ศิลปิน OTOP เพื่อเดิมความรู้ เสริมสร้างศักยภาพให้แก่ศิลปิน OTOP ในเรื่องผลิตภัณฑ์ OTOP สู่ตลาดสมัยใหม่ มุมมองผลิตภัณฑ์ OTOP กับทิศทางการตลาดสมัยใหม่ และการสร้างเครือข่ายศิลปิน OTOP นอกจากนี้ ได้มีการมอบเกียรติบัตรให้แก่ศิลปิน OTOP ที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 99 ราย โดยอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและความภาคภูมิใจต่อศิลปิน OTOP

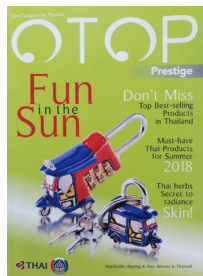
นอกจากนี้ ทางกรมฯ ได้สนับสนุนจัดแสดงผลงานของ “ศิลปิน OTOP” ในระดับจังหวัดและระดับประเทศ และร่วมกันจัดงานแสดงนิทรรศการผลงานโดยเครือข่ายศิลปิน OTOP “หัตถศิลป์ ศิลปิน OTOP ครั้งที่ 2” เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ยอมรับหลาย สร้างรายได้ให้แก่ศิลปินและชุมชน ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจัดทำโครงการศิลปิน OTOP ถึงปัจจุบัน มีศิลปิน OTOP เข้าร่วมจำหน่ายในงาน OTOP ณ อิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 6 ครั้ง ยอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 297,641,950 บาท

2.5 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP เพื่อจำหน่ายบนเครื่องบิน (รอบที่ 5 - 7)

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP เพื่อจำหน่ายบนเครื่องบิน ดำเนินการตามข้อสั่งการของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่มีขนาดเล็ก คุณภาพดี และประสานสายการบินชั้นนำเพื่อนำขึ้นไปจำหน่าย ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนได้ร่วมกับบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท การท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

บริษัท คิงเพาเวอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และบริษัท มอลล์ (ไทยแลนด์) จำกัด และจัดให้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP เพื่อจำหน่ายบนเครื่องบิน ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2561 ณ ห้องประชุม 3003 ชั้น 3 กรมการพัฒนาชุมชน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2560 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ในปีงบประมาณ 2561 มีการดำเนินงานโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP เพื่อจำหน่ายบนเครื่องบิน รอบที่ 5 - 7 โดยมีผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 68 ราย 367 ผลิตภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารพร้อมเสิร์ฟบนเครื่องบิน จำนวน 9 ผลิตภัณฑ์ จากผู้ประกอบการ OTOP 8 ราย และมีการจัดทำแคตตาล็อกผลิตภัณฑ์ OTOP วางบนเครื่องบิน จำนวน 318,000 เล่ม โดยปี 2561 มียอดจำหน่าย 98,234,410 บาท และมียอดจำหน่ายตั้งแต่ปี 2559 ถึงปัจจุบัน 210,959,240 บาท

2.6 โครงการเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุนตามแนวชายแดน และเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจ อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

กรมการพัฒนาชุมชน เห็นความสำคัญของการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่ของภาคมาพัฒนาตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เริ่มตั้งแต่ต้นทางการพัฒนาคุณภาพวัตถุดิบในพื้นที่ ที่นำมาใช้ผลิตสินค้า OTOP นำไปสู่การยกระดับผลิตภัณฑ์ ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 5 Cluster เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าในทุกระดับ โดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และส่งต่อไปสู่การส่งเสริมช่องทางการจำหน่าย โดยการเชื่อมโยงกับเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อทดสอบตลาดผู้บริโภค ตลอดจนการเจรจาธุรกิจระหว่างกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กับเทรดเดอร์ ทั่วประเทศ และประเทศเพื่อนบ้านของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (CLMV) นอกจากการส่งเสริมช่องทางการตลาด ยังมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นที่รู้จักทั่วประเทศ โดยการจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ และการถ่ายทำ

สารคดีประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ OTOP และเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ของภาค ตลอดจนส่งเสริมการจำหน่ายสินค้า OTOP ผ่านช่องทาง Online เพื่อตอบสนองการพัฒนาอีสานสู่มิติใหม่ให้เป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง”

กิจกรรมที่ 1 ยกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP ประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แยกตาม Cluster ผลิตภัณฑ์ ดำเนินการโดยจังหวัด จำนวน 4,600 ผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ดำเนินการโดยสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน โดยใช้วิธีจ้างที่ปรึกษา จำแนกการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2 กลุ่ม กลุ่มพัฒนาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาแก้ไขจุดอ่อนของผลิตภัณฑ์แต่ละผลิตภัณฑ์ และกลุ่มที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์เพื่อต่อยอดการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่การแข่งขันทางการตลาด

กิจกรรมที่ 2 ส่งเสริมการจัดจำหน่ายและการตลาด จัดงานแสดง จำหน่าย และเจรจาธุรกิจระดับภาค จำนวน 2 จุด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี และอุบลราชธานี และจัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้า จำนวน 20 จังหวัด รวมยอดการจัดจำหน่ายสินค้า จำนวน 22 ครั้ง เป็นเงิน 60,929,875 บาท มียอดผู้เข้าชมงานรวม 237,874 คน และส่งเสริมการจัดจำหน่ายสินค้า OTOP Online โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างทีมวิทยากรด้านระบบตลาดออนไลน์เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน จำนวน 46 คน ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ในการเข้าสู่ระบบตลาดออนไลน์ จำนวน 1,140 คน โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 10 รุ่น และมีผลิตภัณฑ์ OTOP จำหน่ายในระบบตลาดออนไลน์ไม่น้อยกว่า 1,140 รายการ

2.7 โครงการยกระดับผ้าทออีสานสู่สากล

กรมการพัฒนาชุมชน เห็นถึงความสำคัญการพัฒนาผ้าผ้ายไทยซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และยังพบว่าสามารถขยายตลาดผู้ใช้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้กว้างขวางขึ้น แต่จำเป็นจะต้องมีกลยุทธ์พัฒนาขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การให้ความรู้การทอผ้า การฟอก ย้อมสีธรรมชาติหรือสีสังเคราะห์ การออกแบบ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถตอบสนองตลาดผู้บริโภคเป้าหมาย โดยดำเนินการคัดเลือกผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่ลงทะเบียนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด 2,900 ผลิตภัณฑ์ โดยกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วม

โครงการพิจารณาจากความพร้อมและศักยภาพผลิตภัณฑ์ ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่มีจุดอ่อนต้องปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้คุณภาพ จำนวน 2,400 ผลิตภัณฑ์ ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตามปัญหาแต่ละประเภทผลิตภัณฑ์ 2) กลุ่มที่มีศักยภาพสูงในเชิงพาณิชย์เพื่อพัฒนาต่อยอดสู่ตลาดสากล จำนวน 500 ผลิตภัณฑ์ ดำเนินการพัฒนางานองค์ความรู้และให้คำแนะนำในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่โดยวิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 ครั้ง และนำผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่พัฒนาแล้วมาให้คำปรึกษาและคัดเลือกเพื่อจำแนกผลิตภัณฑ์ไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม A ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการส่งออก จำนวน 9 ราย กลุ่ม B ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพเชิงพาณิชย์สูง จำนวน 100 ราย และกลุ่ม C ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพเชิงพาณิชย์ระดับทั่วไป จำนวน 391 ราย และจัดกิจกรรมเผยแพร่ภาพลักษณ์แบรนด์ผ้าฝ้ายไทยจากผู้ผลิตประชาสัมพันธ์ตลาดในประเทศ จัดแสดงผลงานโครงการยกระดับผ้าทออีสานสู่สากล “The Wonder of Weaving” หรือเรียกสั้น ๆ ว่า ว้าว.. อีสาน “W.o.W E-sarn” งาน Cotton Thailand Day ระหว่างวันที่ 22 - 23 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ และประชาสัมพันธ์ตลาดต่างประเทศทดสอบตลาด ระหว่างวันที่ 1 - 5 ตุลาคมที่ผ่านมา ณ นครเชียงใหม่ สาธารณรัฐประชาชนจีน

2.8 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผู้ประกอบการ OTOP รุ่นใหม่ สู่ตลาด 4.0

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ตระหนักและเห็นถึงพลังของคนรุ่นใหม่ ทั้งในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ในชุมชน รวมทั้งการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน โดยการนำภูมิปัญญาของชุมชนมาต่อยอดองค์ความรู้พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP โดยการจัดทำโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผู้ประกอบการ OTOP รุ่นใหม่ สู่ตลาด 4.0 ขึ้นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ของผู้ประกอบการ OTOP รุ่นใหม่โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) จำนวน 300 ผลิตภัณฑ์ ที่ยังต้องได้รับการพัฒนางานองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวางแผนในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละผลิตภัณฑ์ และให้ความรู้ให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รูปแบบ บรรจุภัณฑ์ และดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ รับรองมาตรฐาน สร้างแบรนด์สินค้า พัฒนาอัตลักษณ์ และเรื่องราวผลิตภัณฑ์ตามแผนปฏิบัติการ

2.9 โครงการสร้างอัตลักษณ์และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ OTOP เชื่อมโยงเส้นทางหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว

กรมการพัฒนาชุมชน มีนโยบายส่งเสริมให้ทุกจังหวัดมีการดำเนินงานหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปัจจุบันมีจำนวน 111 หมู่บ้าน ใน 65 จังหวัด ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น คนในชุมชนมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น จากการให้บริการด้านการท่องเที่ยวและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ กรมฯ จึงได้จัดทำโครงการสร้างอัตลักษณ์และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ OTOP เชื่อมโยงเส้นทางหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาและเพิ่มมูลค่าต่อยอดภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ให้เป็นสินค้าที่ระลึกของหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 150 ผลิตภัณฑ์

2.10 โครงการพัฒนาหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2561 อนุมัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 งบกลาง รายการค่าใช้จ่ายส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจภายในประเทศ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายของกรมการพัฒนาชุมชนในการดำเนินโครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) 8 เส้นทาง ในพื้นที่ 31 จังหวัด 125 หมู่บ้าน โดยมีพื้นที่ดำเนินการในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวตามกฎกระทรวง กำหนดเขตพัฒนาการการท่องเที่ยวหมู่บ้าน ดังนี้

- เส้นทางที่ 1 อารยธรรมล้านนา 4 จังหวัด (เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และพะเยา)
- เส้นทางที่ 2 ฝั่งทะเลตะวันออก 4 จังหวัด (จันทบุรี ตราด ชลบุรี และระยอง)
- เส้นทางที่ 3 อารยธรรมอีสานใต้ 4 จังหวัด (นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี)
- เส้นทางที่ 4 ฝั่งทะเลตะวันตก 3 จังหวัด (เพชรบุรี ชุมพร และระนอง)
- เส้นทางที่ 5 วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง 4 จังหวัด (อยุธยา นนทบุรี อ่างทอง และสิงห์บุรี)
- เส้นทางที่ 6 อันดามัน 4 จังหวัด (ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล)
- เส้นทางที่ 7 วิถีชีวิตริมแม่น้ำโขง 7 จังหวัด (เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมุกดาหาร)
- เส้นทางที่ 8 มรดกโลกด้านวัฒนธรรม 2 จังหวัด (ตาก และกำแพงเพชร)

โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) 8 เส้นทาง เป็นมติใหม่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับเสน่ห์ของชุมชนทั้งในด้านของสถานที่ อาหาร วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งการร่วมทำกิจกรรมกับคนในชุมชน และยังเป็นแรงหนุนเสริมสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ของรัฐบาล ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ สนับสนุนให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้ประชาชนได้อย่างยั่งยืน ด้วยการกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น (Local Economy) ให้เกิดความเข้มแข็งโดยการใช้ความหลากหลายอัตลักษณ์ของท้องถิ่น มาสร้างมูลค่าและคุณค่า ผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายใต้การบูรณาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่ดำเนินการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เชื่อมโยงระหว่างชุมชน จังหวัด หรือภาค เพื่อพัฒนาบนเส้นทางตามเขตพัฒนาการท่องเที่ยว 8 เส้นทาง 31 จังหวัด 125 หมู่บ้าน โดยสนับสนุนหมู่บ้านให้มีความพร้อมในการพัฒนา 5 ด้าน (5 P) ได้แก่

Product - การพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ OTOP และผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีอัตลักษณ์โดดเด่น เป็นสินค้าที่ระลึก

Place - การพัฒนาด้านสถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจ

Preserve - การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ศิลปะ และวัฒนธรรมประเพณี

People - การพัฒนาด้านผู้นำชุมชนให้มีวิสัยทัศน์ ประชาชนมีความรักและความสามัคคี

Public Relations / Promotion - การพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมช่องทางการตลาด

ซึ่งโครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) 8 เส้นทาง ดังกล่าว ได้กำหนดกระบวนการงานขับเคลื่อนไว้ 5 กระบวนการ คือ

1. การวิเคราะห์ศักยภาพและสร้างการมีส่วนร่วม
2. พัฒนาศักยภาพเพื่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมช่องทางการตลาดท่องเที่ยว
4. การสื่อสารสร้างการรับรู้
5. การประเมินผลและขยายผลอย่างยั่งยืน

โดยกรมฯ ได้เพิ่มเติมในเรื่องขององค์ความรู้และวิธีการขับเคลื่อนและพัฒนาให้แก่คณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว และหน่วยงานพี่เลี้ยงในพื้นที่ ให้สามารถบริหารจัดการสร้างกิจกรรมและการพัฒนาสินค้า OTOP ที่เป็นจุดขายของหมู่บ้าน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ “ประชารัฐ” โดยการใช้ทุนท้องถิ่นพัฒนา OTOP Village การบริหารจัดการข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชุมชนและการออกแบบกิจกรรมหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมของชุมชนและการค้นหาเสน่ห์ของชุมชน จัดทำของที่ระลึก และพัฒนาผลิตภัณฑ์พร้อมจำหน่าย การพัฒนาอาหารพื้นถิ่น (OTOP รสไทยแท้) เพื่อรองรับการบริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับคนในชุมชน ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง กระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

การดำเนินงานหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว หรือ OTOP Village 8 เส้นทาง นับว่าเป็นการรวมพลังครั้งสำคัญของทุกภาคส่วน ทั้งชุมชน ภาครัฐ และเอกชน ที่ได้สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยนำเสนอ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ มาพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่ ที่เป็นการขายสินค้าอยู่ภายในชุมชน ต่างจาก OTOP เดิม ที่ต้องนำสินค้าออกไปขายนอกชุมชน ได้มีการเปลี่ยนแปลงเปิดบ้านต้อนรับนักท่องเที่ยว ผู้คนมากมายที่จะเข้ามาเยี่ยมชมเยือนในหมู่บ้าน

ทั้งนี้ เพื่อให้รายได้กระจายอยู่ภายในชุมชน สร้างชุมชนเข้มแข็ง สอดรับกับแนวคิดหลัก Local Economy รวมไปถึงการสร้างให้คนในหมู่บ้านทุกคนได้พร้อมเป็นเจ้าของที่ดี และเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ในชุมชนเกิดความสำนึกรักบ้านเกิด ให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนของตนให้ก้าวทันโลก สรุปผลการดำเนินงานโดยภาพรวมมีดังนี้

- คณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว มีศักยภาพในการบริหารแผนการพัฒนาหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 125 คณะ

- มีการพัฒนาระดับภูมิปัญญาเป็นสินค้าที่ระลึกของหมู่บ้าน ๆ ละ 5 ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 625 ผลิตภัณฑ์

- มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้คุณภาพ มาตรฐานหมู่บ้าน ๆ ละ 10 ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,250 ผลิตภัณฑ์

- การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว การแสดงพื้นถิ่น การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 625 กิจกรรม

- มีร้านอาหารพื้นถิ่นที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานอาหาร หมู่บ้าน ๆ ละ 1 สำหรับ/ 5 เมนู รวมทั้งสิ้น จำนวน 125 สำหรับ 625 เมนู

3. การแสวงหาช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น

กรมการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพมีงานทำและสร้างรายได้ โดยการสนับสนุนโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สนับสนุนให้ชุมชนได้มีโอกาสเข้าถึงช่องทางการตลาดเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมุ่งหวังให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้ายกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง โดยผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

3.1 โครงการ OTOP City 2017

การจัดงาน OTOP City 2017 ครั้งที่ 12 “ของขวัญจากภูมิปัญญา ประชารัฐ สร้างโอกาส สร้างอาชีพ สร้างรายได้” ระหว่างวันที่ 17 - 25 ธันวาคม 2560 ณ อาคารชาเลนเจอร์ 1 - 3 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ยอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 1,217,361,404 บาท จำนวน 4 ครั้ง แยกเป็นดังนี้

1. ยอดจำหน่ายงาน Pre OTOP เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2560 ณ ห้างเซ็นทรัลเวิลด์ จำนวน 7,159,117 บาท แยกเป็น ยอดจำหน่ายในงาน 1,573,317 บาท ยอดสั่งซื้อ 5,585,800 บาท

2. ยอดจำหน่ายในงานแถลงข่าว เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2560 ณ ห้างเซ็นทรัลเวิลด์ จำนวน 3,179,000 บาท แยกเป็น ยอดจำหน่ายในงาน 2,179,000 บาท ยอดสั่งซื้อ 1,000,000 บาท

3. ยอดจำหน่ายผ่านระบบ Online ระหว่างวันที่ 17 – 25 ธันวาคม 2560 จำนวน 1,280,500 บาท

4. ยอดจำหน่ายในงานระหว่างวันที่ 17 – 25 ธันวาคม 2560 จำนวน 1,205,742,787 บาท แยกเป็น ยอดจำหน่ายภายในงาน 1,071,897,599 บาท ยอดสั่งซื้อ 133,845,188 บาท มีผู้เข้าชมงาน จำนวน 528,004 คน

3.2 โครงการ OTOP Midyear 2018

การจัดงาน OTOP Midyear 2018 “OTOP Signature เอกลักษณ์จากเสน่ห์วิถีไทยนิยม ภูมิใจ ภูมิปัญญาไทยระดับโลก” ระหว่างวันที่ 9 – 17 มิถุนายน 2561 ณ อาคารชาเลนเจอร์ 1 - 3 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีผู้เข้าชมงาน จำนวน 414,076 คน ยอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 1,266,285,543 บาท จำแนกเป็น ยอดจำหน่าย 1,139,943,900 บาท และยอดสั่งซื้อ 126,341,643 บาท

3.3 โครงการศิลปาชีพประทีปไทย OTOP ก้าวไกลด้วยพระบารมี

การจัดงานศิลปาชีพประทีปไทย OTOP ก้าวไกลด้วยพระบารมี ระหว่างวันที่ 11 – 19 สิงหาคม 2561 ณ อาคารชาเลนเจอร์ 1 - 3 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เข้าร่วมจำหน่าย จำนวน 2,748 บูธ 3,205 ราย/กลุ่ม มีผู้เข้าชมงาน จำนวน 328,231 คน ยอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 1,039,832,026 บาท จำแนกเป็น ยอดจำหน่าย 968,784,766 บาท และยอดสั่งซื้อ 71,047,260 บาท

3.4 ร้านประชารัฐ สุขใจ Shop

“ประชารัฐ สุขใจ SHOP” เป็นโครงการความร่วมมือของ 5 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) บริษัท การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ธพว.) และกระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน ได้ร่วมดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวและจำหน่ายสินค้าท้องถิ่นทั่วประเทศในพื้นที่สถานีบริการน้ำมัน ปตท. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) สร้างทักษะในการจัดการร้านค้าที่เป็นระบบ
- 2) มีสถานที่จำหน่ายสินค้าชุมชน และเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดที่มีความมั่นคงยั่งยืน
- 3) จำหน่ายสินค้าราคาเหมาะสม และสร้างรายได้ในชุมชน

โดยการจัดตั้งร้านค้าประชารัฐภายใต้ชื่อ “ประชารัฐ สุขใจ SHOP” จำนวน 148 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนรับผิดชอบการบริหารจัดการร้านค้า ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตภูมิภาค จำนวนทั้งสิ้น 143 แห่ง ใน 73 จังหวัด ยอดจำหน่ายปี 2561 จำนวนทั้งสิ้น 17,170,374 บาท มีผู้เข้าชมและซื้อสินค้า จำนวนทั้งสิ้น 252,743 คน

3.5 โครงการตลาดประชารัฐ

โครงการตลาดประชารัฐเป็นการบูรณาการระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในรูปแบบประชารัฐ พัฒนาตลาดใหม่และขยายพื้นที่ตลาดที่มีอยู่เดิม ให้ผู้ประกอบการแต่ละกลุ่มประเภทสินค้าในแต่ละระดับ ทั้งเกษตรกร ผู้มีรายได้น้อย ผู้ประกอบการ หาบเร่ แผงลอย รวมทั้งผู้ประกอบการที่เดือดร้อนจากการไม่มีสถานที่ค้าขาย โดยภาครัฐและภาคเอกชนจะร่วมบูรณาการจัดสรรพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าขายให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยการดำเนินโครงการตลาดประชารัฐทั้ง 10 ประเภท รวม 6,610 แห่ง โดยมีกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินการ ทั้งในส่วนกลางโดยคณะกรรมการบูรณาการความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการตลาดประชารัฐ และส่วนภูมิภาคโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการตลาดประชารัฐ ประจำจังหวัด

รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินโครงการตลาดนัดชุมชน ไทยช่วยไทย คนไทยยิ้มได้ มาตั้งแต่ปี 2557 แต่เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2560 เห็นชอบให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินโครงการตลาดประชารัฐ โดยการบูรณาการความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทย หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนในรูปแบบประชารัฐมีแนวคิดการดำเนินงาน “พัฒนาตลาดใหม่ ขยายพื้นที่ตลาดเดิม” วัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ผู้มีรายได้น้อย ผู้ประกอบการที่ได้รับความเดือดร้อนจากการไม่มีสถานที่ค้าขาย ตลอดจนผู้ประกอบการรายใหม่ ทำให้ตลาดในภารกิจหลักของกรมการพัฒนาชุมชน เปลี่ยนชื่อจาก “ตลาดนัดชุมชน ไทยช่วยไทย คนไทยยิ้มได้” เป็น “ตลาดประชารัฐ คนไทยยิ้มได้” ดำเนินการครอบคลุม 76 จังหวัด ทั่วประเทศ จำนวน 2,155 แห่ง ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทย ยังมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนรับผิดชอบตลาดประชารัฐ 3 ประเภท ได้แก่ ตลาดประชารัฐคนไทยยิ้มได้ ตลาดประชารัฐของดีจังหวัด และตลาดประชารัฐ Modern Trade

❖ ผลการดำเนินงาน

1 สนับสนุนงบประมาณ เพื่อพัฒนาตลาดประชารัฐอย่างต่อเนื่อง สำหรับการบริหารจัดการ และการพัฒนาตลาดสำหรับจังหวัดที่มีจำนวนตลาดน้อยกว่า 10 แห่ง จำนวน 14 จังหวัด

2 สนับสนุนงบประมาณ ให้จังหวัดในการซื้อวัสดุสำหรับจัดทำป้ายชื่อตลาดประชารัฐ โดยออกแบบและตกแต่งป้ายชื่อให้มีเอกลักษณ์เฉพาะของตลาด ตามประเภทตลาดประชารัฐ ที่กรมการพัฒนาชุมชนรับผิดชอบ 3 ประเภท

3 สนับสนุนการจำหน่ายสินค้าในตลาดประชารัฐ 3 ประเภท ผลการจำหน่ายสินค้า มียอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 667,124,175 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2561) ดังนี้

o **ตลาดประชารัฐ คนไทยยิ้มได้** จัดสรรพื้นที่การจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการ ที่ลงทะเบียน จำนวน 56,855 ราย โดยมียอดจำหน่าย 558,125,641 บาท

o **ตลาดประชารัฐของดีจังหวัด** จัดสรรพื้นที่การจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการ ที่ลงทะเบียน จำนวน 9,313 ราย โดยมียอดจำหน่าย 87,648,862 บาท

o **ตลาดประชารัฐ Modern Trade** จัดสรรพื้นที่การจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการ ที่ลงทะเบียน จำนวน 2,905 ราย โดยมียอดจำหน่าย 21,349,672 บาท

4 จัดตั้งคลินิกผู้ประกอบการตลาดประชารัฐ ณ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ โดยคัดกรองผู้ประกอบการ กลุ่ม C ซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพน้อยหรือยังไม่มี ประสิทธิภาพ ยังไม่สามารถดำเนินการจำหน่ายสินค้าได้ ให้ได้รับการอบรมหรือพัฒนา สินค้า จำนวน 32,910 ราย

3.6 OTOP To The Town

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการจัดงาน OTOP To The Town จำนวน 10 ครั้ง ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาบางนา ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาชลบุรี ศูนย์ราชการฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี แจ้งวัฒนะ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาระยอง ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลเฟสติวัล พัทยา บีช ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาพระราม 3 ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลเฟสติวัล เชียงใหม่ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขานครราชสีมา ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า อุดรธานี ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า แกรนด์ พระราม 9 มีผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เข้าร่วมจำหน่าย จำนวน 701 ราย ยอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 106,693,415 บาท

3.7 โครงการ OTOP ภูมิภาค

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินงานโครงการ OTOP ภูมิภาค ประจำปี พ.ศ. 2561 จำนวน 5 ครั้ง ในพื้นที่จังหวัด 5 จังหวัด มีบูธจำหน่ายสินค้า ทั้งสิ้น 1,530 บูธ และมี ยอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 212,533,898 บาท ดังนี้

1. จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีบูธจำหน่ายสินค้า จำนวน 306 บูธ มียอดจำหน่าย 37,594,800 บาท
2. จังหวัดขอนแก่น มีบูธจำหน่ายสินค้า จำนวน 306 บูธ มียอดจำหน่าย 30,590,893 บาท
3. จังหวัดระยอง มีบูธจำหน่ายสินค้า จำนวน 306 บูธ มียอดจำหน่าย 29,514,108 บาท
4. จังหวัดภูเก็ต มีบูธจำหน่ายสินค้า จำนวน 306 บูธ มียอดจำหน่าย 62,392,507 บาท
5. จังหวัดนครสวรรค์ มีบูธจำหน่ายสินค้า จำนวน 306 บูธ มียอดจำหน่าย 52,441,590 บาท

3.8 โครงการจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP สานสัมพันธ์สองแผ่นดิน

รัฐบาลได้มีนโยบายเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในการส่งเสริมอาชีพผลิตสินค้า OTOP เพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และมุ่งเน้นการพัฒนาช่องทางการตลาดเชิงรุก ในทุกรูปแบบ รวมทั้งการเชื่อมโยงสินค้าของชุมชนสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ และต้องการให้เครือข่ายผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เข้ามาเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง โดยได้ดำเนินงานโครงการจัดแสดงและจำหน่าย

ผลิตภัณฑ์ OTOP สานสัมพันธ์สองแผ่นดิน ดำเนินการในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้าน ติดเขตชายแดนไทย จำนวน 28 จังหวัด 30 ครั้ง งบประมาณจำนวน 29,900,100 บาท มียอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 62,513,240 บาท

3.9 โครงการศูนย์แสดงจำหน่ายและกระจายสินค้า OTOP บริเวณใต้ทางด่วน ในกรุงเทพมหานคร

โครงการจัดตั้งศูนย์แสดงจำหน่ายและกระจายสินค้า OTOP บริเวณใต้ทางด่วนในกรุงเทพมหานคร ดำเนินการมาตั้งแต่ ปี 2557 ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่ต้องการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็งให้สามารถพึ่งตนเองได้ เพื่อเป็นสถานที่ช่วยสร้างรายได้และขยายตลาดสินค้า OTOP และเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชนในการผลิตสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาด และเป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้ผู้ประกอบการ OTOP ได้นำสินค้ามาวางขายได้โดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง มีพื้นที่ดำเนินการ 3 แห่ง สรุปผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2561 มียอดจำหน่าย 62,627,049 บาท และยอดจำหน่ายรวมที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2557 ถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 279,857,663 บาท สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. พื้นที่ใต้ทางด่วนเพลินจิต

- บริเวณพื้นที่ว่างใต้ทางพิเศษเฉลิมมหานครช่วงจุดตัดถนนสุขุมวิทและเพลินจิต มีขนาดพื้นที่ประมาณ 200 ตารางวา จำนวนผู้ประกอบการ 65 ราย
- กลุ่มลูกค้า ได้แก่ นักธุรกิจ นักท่องเที่ยว และชาวต่างชาติที่พักอาศัยในบริเวณใกล้เคียง
- ในปี พ.ศ. 2561 มียอดจำหน่าย 11,400,459 บาท ยอดจำหน่ายตั้งแต่ปี 2557 ถึงปัจจุบัน 50,778,521 บาท

2. พื้นที่ใต้ทางด่วนสีลม

- บริเวณที่ว่างใต้ทางพิเศษเฉลิมมหานครช่วงจุดตัดถนนสีลม มีขนาดพื้นที่ประมาณ 4 ไร่ จำนวนผู้ประกอบการ 95 ราย
- กลุ่มลูกค้า ได้แก่ นักธุรกิจ นักท่องเที่ยวและพนักงานบริษัท
- ในปี พ.ศ. 2561 มียอดจำหน่าย 36,735,345 บาท เมื่อรวมยอดจำหน่ายตั้งแต่ปี 2557 ถึงปัจจุบัน มียอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 84,060,225 บาท

3. พื้นที่ใต้ทางด่วนรามอินทรา

- บริเวณพื้นที่ว่างใต้ทางพิเศษฉลองรัช (รามอินทรา - อจจณรังค์) ช่วงจุดตัดถนนรามอินทรา มีขนาดพื้นที่ประมาณ 8 ไร่ จำนวนผู้ประกอบการ 25 ราย
- กลุ่มลูกค้า ได้แก่ ครอบครัวและประชาชนย่านลาดพร้าว รามอินทรา วัชรพล หลักสี่ มีนบุรี ฯลฯ

o ในปี พ.ศ. 2561 มียอดจำหน่าย 14,491,245 บาท เมื่อรวมยอดจำหน่าย ตั้งแต่ปี 2557 ถึงปัจจุบัน มียอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 122,043,660 บาท

3.10 การจำหน่ายสินค้า OTOP Online

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมตลาด ONLINE เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เพิ่มโอกาสทางการตลาด และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน แก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP โดยได้ดำเนินการผ่าน Website และแอปพลิเคชัน จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

1) **www.thailandmall.com** กรมฯ ร่วมมือกับบริษัท มอลล์ (ไทยแลนด์) จำกัด จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ที่จำหน่ายบนเครื่องบิน ผ่านระบบ online ตั้งแต่วันที่ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2559 ถึงปัจจุบัน ผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

- o ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จำนวน 120 ราย 555 ผลิตภัณฑ์
- o ยอดการจำหน่าย ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 2,975,762 บาท ยอดจำหน่ายทั้งสิ้น 4,590,140 บาท (ปี พ.ศ. 2559 - 2561)

2) **Weloveshopping.com** กรมฯ ได้ประสานความร่วมมือกับ บริษัท แอสเซนด คอมเมอร์ซ จำกัด ในเครือซีพี กรุ๊ป ในการจำหน่ายสินค้า OTOP บน Website Weloveshopping.com ตั้งแต่วันที่ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 ถึงปัจจุบัน ผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

- o ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จำนวน 179 ราย 2,847 ผลิตภัณฑ์
- o ยอดการจำหน่าย ทั้งสิ้น 605,644 บาท

3) **ร้านฟาร์มสุข** กรมฯ ได้ประสานความร่วมมือกับ บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (AWN) ในเครือบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (AIS) ในการจำหน่ายสินค้า OTOP บน แอปพลิเคชัน ร้านฟาร์มสุข ตั้งแต่วันที่ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 ถึงปัจจุบัน ผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

- o ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จำนวน 357 ราย 1,821 ผลิตภัณฑ์
- o ยอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 482,121 บาท

4) **www.lazada.co.th** กรมฯ ได้ประสานความร่วมมือกับ LAZADA GROUP ในการจำหน่ายสินค้า OTOP บน Website LAZADA ตั้งแต่วันที่ ปี พ.ศ. 2560 ถึงปัจจุบัน ผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

- o ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จำนวน 384 ราย 1,341 ผลิตภัณฑ์
- o ยอดการจำหน่าย ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 395,365 บาท ยอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 625,000 บาท (ปี พ.ศ. 2560 - 2561)

5) **โครงการ OTOPTHAI.Shop** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการจัดทำเว็บไซต์ OTOPTHAI.Shop

ค้นหาสินค้า, หมวดหมู่ หรือชื่อคนขาย

เข้าสู่ระบบ

สินค้าทั้งหมด

สินค้าใหม่

ของกระแสวิก

เสื้อผ้า

อาหาร

เครื่องใช้

สุขภาพ

สินค้าแนะนำ

เพื่อจำหน่ายสินค้าทางระบบ Online โดยประสานความร่วมมือกับ บริษัท จีเอ็มไอ-แซดคอม เน็ตดีไซน์ โฮลดิ้ง จำกัด ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 ถึงปัจจุบัน ผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

- ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จำนวน 2,247 ราย 4,689 ผลิตภัณฑ์
- ยอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 132,622 บาท

3.11 โครงการ OTOP Trader

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้มีแนวความคิดในการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า OTOP โดยต้องการใช้หลักการตลาดนำการผลิต เพราะปัญหาของ OTOP คือ ขายใคร ขายที่ไหน ขายอย่างไร จึงได้จัดทำโครงการ OTOP Trader เพื่อทำหน้าที่รวบรวมสินค้าตามความต้องการของตลาด กระจายสินค้า บริหารจัดการสินค้า ดูแลคุณภาพ มีการพัฒนาสินค้า สต็อกสินค้า บริหารจัดการ โลจิสติกส์ คุ้มครองผู้บริโภค และระบบการเงิน ได้เงินแล้วแบ่งส่วนปันส่วนให้ชาวบ้าน ซึ่งเทรดเดอร์จะต้องเป็นทั้งหลงจู๊ บายเออร์ และดีสทริบิวเตอร์ในคน ๆ เดียว รวมถึงความเป็นไปได้ที่จะร่วมมือกับสหกรณ์การค้า

เพื่อสร้างเทรดเดอร์ และเปิดการขายด้วยระบบ E – Commerce ให้มีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันมีการจดทะเบียน OTOP Trader ในรูปบริษัทจำกัดแล้ว จำนวน 67 จังหวัด และระดับประเทศ 1 แห่ง เป็นกลไกรวบรวมและจำหน่าย OTOP ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ OTOP Trader มีหน้าร้านในการจำหน่ายสินค้าแล้ว จำนวน 47 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้า OTOP จำนวน 32 แห่ง
2. OTOP Minimart จำนวน 1 แห่ง
3. OTOP Place จำนวน 1 แห่ง
4. OTOP Lifestyle จำนวน 11 แห่ง
5. OTOP Outlet จำนวน 14 แห่ง
6. OTOP Shop จำนวน 3 แห่ง
7. ร้านของฝาก จำนวน 6 แห่ง

ผลการดำเนินงาน ปี 2561 (ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2560 - วันที่ 30 กันยายน 2561) มียอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 123,946,672 บาท

ในปี 2561 ได้ดำเนินโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพนักการตลาด OTOP Trader สู่การตลาดยุคดิจิทัล 4.0 เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา OTOP Trader ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการบริหารจัดการ การวางระบบร้านค้าปลีก และการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในร้านค้าปลีก และพัฒนาแนวคิดในการส่งเสริมและพัฒนาด้านการตลาด ระหว่างวันที่ 23 - 25 พฤษภาคม 2561 ณ โรงแรมเอเชียแอร์พอร์ต ปทุมธานี อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 160 คน ประกอบด้วย OTOP Trader จำนวน 76 คน กรรมการ บริษัท โอท็อปอินเทอร์เน็ตเทรดเดอร์ (ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน จำนวน 76 คน และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจากส่วนกลาง จำนวน 7 คน

❖ ผลการดำเนินงาน

สร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน

3.ขยายฐานเครือข่าย

เพิ่มความชัดเจนในหน่วยงานหลัก
ในการพัฒนา ยกระดับผลิตภัณฑ์
MOU หน่วยงาน 44 ฉบับ

4.จัดกลุ่มผู้ประกอบการ

ที่มีศักยภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาได้แม่นยำขึ้น
 อาทิ ศิลปิน OTOP, OTOP อาหาร, OTOP ชิ้นเครื่องปั้น,
YOUNG OTOP, OTOP ผ้าฝ้ายไทย

5.เพิ่มกลุ่มมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP

การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์กับ Quadrant D, โรงเรียน OTOP
เครื่องหมายรองรับมาตรฐานผลิตภัณฑ์

1.ขยายฐานผู้ประกอบการเชิงรุก

การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP
23,520 ราย 48,561 ผลิตภัณฑ์

2.พัฒนา Supply Chain สู่ตลาด

ลักษณะที่ช่วยเนื่อง การประสานความร่วมมือในการพัฒนาทุกมิติ
การเชื่อมโยง OTOP Trader Modern Trade ห้างสรรพสินค้า

6.เพิ่มช่องทางการตลาด

จำนวน 77,807 ครั้ง ตลาดระหว่าง
ประเทศ ตลาดระดับภูมิภาค ตลาด
ระดับประเทศ และตลาดระดับจังหวัด

สร้างรายได้เพิ่มขึ้น
23.98 %

190,320,605,777 ล้านบาท

7.เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

ขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว
(OTOP Village) 8 เส้นทาง 31 จังหวัด 125 หมู่บ้าน
เชื่อมโยงกับโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
3,273 ชุมชน/หมู่บ้าน

เป้าหมายปี พ.ศ. 2561

สร้างรายได้เพิ่มขึ้น **20%**

เป็นเงิน 184,212,879,426 ล้านบาท

❖ เชิงปริมาณ

■ มีการเพิ่มศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP และพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่
ในด้านการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิต ผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด
จำนวน 3,040 ราย

■ มีผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) และผลิตภัณฑ์ OTOP 1 – 3 ดาว ได้รับการยกระดับคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ จำนวน 6,840 ผลิตภัณฑ์

■ กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP มีช่องทางการตลาด 77,807 ครั้ง จากการส่งเสริมช่องทางการตลาดระดับประเทศ ตลาดระดับภูมิภาค ตลาดระดับจังหวัด ตลาดต่างประเทศ ตลาดประชารัฐ คนไทยยิ้มได้ ร้านค้าประชารัฐ สุขใจ SHOP การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP บนเครื่องบิน OTOP Trader และการจำหน่ายสินค้าในระบบตลาดออนไลน์

■ กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ สมาชิก และผู้เกี่ยวข้อง มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 190,320,605,777 บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.98

■ มีจำนวนกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เพิ่มขึ้น จากการเปิดรับลงทะเบียน OTOP จำนวน 23,520 ราย/กลุ่ม และผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 48,561 ผลิตภัณฑ์

๖.๖ เชิงคุณภาพ

■ กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ได้รับความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมกับประเภทของผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ในหลายๆด้าน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและองค์ความรู้ทางนวัตกรรม ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงสามารถยกระดับมาตรฐานการควบคุมการผลิตสินค้าชุมชน ให้เป็นที่ยอมรับและสามารถแข่งขันทางการตลาดได้

■ ผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) และผลิตภัณฑ์ OTOP 1 - 3 ดาว ได้รับการยกระดับพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน ขายได้ สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ และส่งผลให้เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง

■ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP มีช่องทางการตลาด และมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการส่งเสริมช่องทางการตลาดระดับหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระหว่างประเทศใหม่ รวมถึงการส่งเสริมช่องทางการตลาดใหม่ ๆ ได้แก่ การจำหน่าย OTOP บนเครื่องบิน ตลาดออนไลน์ และ OTOP Trader เป็นต้น

■ การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยดำเนินงานโครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) 8 เส้นทาง 31 จังหวัด 125 หมู่บ้าน และโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี 76 จังหวัด 3,273 หมู่บ้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 3

เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

“ทุนชุมชน คนทั่วไปมักจะเข้าใจว่า หมายถึง “กองทุนทุนชุมชน” แต่แท้จริงแล้ว “ทุนชุมชน” มีความหมายที่มิใช่เพียงเงินตราเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึง สิ่งอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคน เช่น ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดผลผลิตรวมถึงเงินและสินทรัพย์อื่น ๆ ที่เป็นความรู้ ภูมิปัญญา ประสบการณ์ ทุนทางสังคม วัฒนธรรมประเพณี ปัจจัยบริการทางโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น” ดังนั้น ทุนชุมชนจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต มีคุณค่าและมีมูลค่าทางจิตใจต่อคนในหมู่บ้าน/ชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน จึงมีแนวคิดในการพัฒนาทุนชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการเสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล และกำหนดเป็นยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชนในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนให้สามารถจัดการทุนชุมชนเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้รูปแบบการพัฒนา ระบบบริหารจัดการและการเข้าถึงแหล่งทุน เป็นกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนให้มุ่งไปสู่เป้าหมายสูงสุดภายใต้วิสัยทัศน์ “เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี 2564” และเพื่อก้าวไปสู่ “เศรษฐกิจครัวเรือน มีความมั่นคง ประชาชนใช้ชีวิตในชุมชน อย่างมีความสุข”

ในปัจจุบันประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชนได้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการทุนชุมชนให้เป็นแหล่งทุนและเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล ภายใต้ 4 กระบวนงาน ดังนี้

1. กระบวนการพัฒนากลไกการจัดการและมีธรรมาภิบาล

กรมการพัฒนาชุมชน มีกระบวนการพัฒนากลไกในการบริหารจัดการและมีธรรมาภิบาล กองทุนชุมชน โดยการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่บ้านโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน และกองทุนแม่ของแผ่นดิน

1.1 การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล

กรมการพัฒนาชุมชน ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือ “กองทุนคุณธรรมของคนในชุมชน” เป็นกลไกสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มายาวนานกว่า 44 ปี โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” ทำให้คนในชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรม มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกัน “พัฒนาเศรษฐกิจ” ให้มีแหล่งทุนในการประกอบ

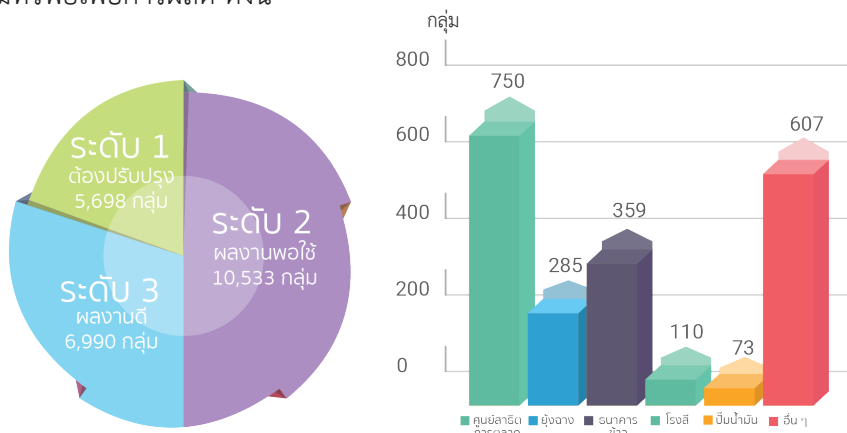
อาชีพในชุมชน และลดการพึ่งพาจากภายนอก โดยการระดมเงินออม และ “พัฒนาสังคม” โดยการยึดหลักวิถีประชาธิปไตย สร้างความสามัคคีการช่วยเหลือเกื้อกูลมีความเอื้ออาทร และการแบ่งปันซึ่งกันและกัน และการยึดหลัก

คุณธรรม 5 ประการ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุน และพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลเพื่อให้คนในชุมชนได้รับโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายขึ้นและมีสวัสดิการอย่างทั่วถึงจำนวน 3 กิจกรรม ดังนี้

ที่	โครงการ / กิจกรรม	จำนวน
1	ส่งเสริมการออมด้วยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	203 กลุ่ม
2	ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต)	8 แห่ง (720 คน)
3	เพิ่มศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ระดับมาตรฐาน SMART Saving Group	3,000 กลุ่ม

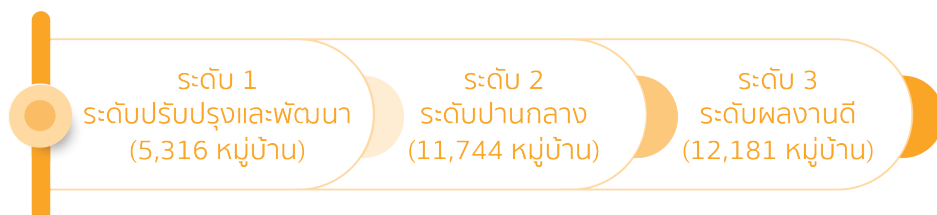
จากการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าว ทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เข้าร่วมกิจกรรมมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ คณะกรรมการกลุ่มฯ มีความรู้ และทักษะการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาลเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุน และมีสวัสดิการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ปัจจุบันกรมการพัฒนาชุมชน มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอยู่ในความรับผิดชอบ ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 2,953 กลุ่ม คงเหลือจำนวน 23,212 กลุ่ม สมาชิก 3,462,727 คน จำนวนเงินสะสมสะสม 30,471,520,000 บาท เนื่องจากบางกลุ่มฯ เจริญเติบโตมีเงินกองทุนและกิจกรรมของกลุ่มค่อนข้างมาก มีการบริหารจัดการเงินทุนในรูปแบบสถาบันการเงินชุมชน ซึ่งแตกต่างไปจากแนวทางการดำเนินงานที่กรมฯ กำหนด ดังนั้น กลุ่มดังกล่าวจึงได้ขอออกจากการดำเนินงานตามแนวทางของกรมฯ เพื่อที่จะไปขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เต็มรูปแบบของการเป็นสถาบันการเงินชุมชนต่อไป

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีระดับการพัฒนาและกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังนี้

1.2 การพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (โครงการ กข.คจ.)

ในช่วงปี พ.ศ. 2533 จากการสำรวจรายได้ของครัวเรือนทั่วประเทศของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ พบว่า คนจนมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนค่อนข้างมากในเขตชนบท และจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) ยังบ่งบอกว่าเป็นหมู่บ้านล้าหลัง หรือหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 จำนวน 11,608 หมู่บ้าน และในปี 2539 จำนวน 28,038 หมู่บ้าน กระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (โครงการ กข.คจ.) โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ระยะที่ 1 (ปี 2536 – 2540) จำนวน 11,608 หมู่บ้าน ระยะที่ 2 (ปี 2540 - 2544) จำนวน 17,626 หมู่บ้าน ดำเนินการในหมู่บ้านที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ 15,000 บาท/คน/ปี ตามข้อมูล จปฐ. และมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ เพื่อตอบสนองนโยบายการกระจายรายได้และความเจริญส่วนภูมิภาค ปัจจุบันมีหมู่บ้านที่ดำเนินโครงการ กข.คจ. ทั้งสิ้น จำนวน 29,234 หมู่บ้าน จำนวนเงินทุน 8,694,393,657.40 บาท มีครัวเรือนเป้าหมาย จำนวน 3,699,117 ครัวเรือน ครัวเรือนเป้าหมายได้รับเงินยืมแล้ว จำนวน 1,828,364 ครัวเรือน จำนวนเงินที่ยืม 7,839,545,653.13 บาท และมีผลการจัดระดับการพัฒนา ดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน คณะกรรมการ กข.คจ. และกลไกการขับเคลื่อนทุนชุมชนในพื้นที่ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานและการบริหารจัดการโครงการ กข.คจ. ให้มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และจัดทำ “แนวทางการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.)” สนับสนุนจังหวัด/อำเภอ

ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทางราชการจากการดำเนินการดังกล่าวพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีความรู้และทักษะในการขับเคลื่อนการดำเนินงานหมู่บ้านโครงการ กข.คจ. เพิ่มมากขึ้น และคณะกรรมการโครงการ กข.คจ. มีทักษะในการบริหารจัดการเงินทุนโครงการ กข.คจ. เพิ่มมากขึ้น และมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

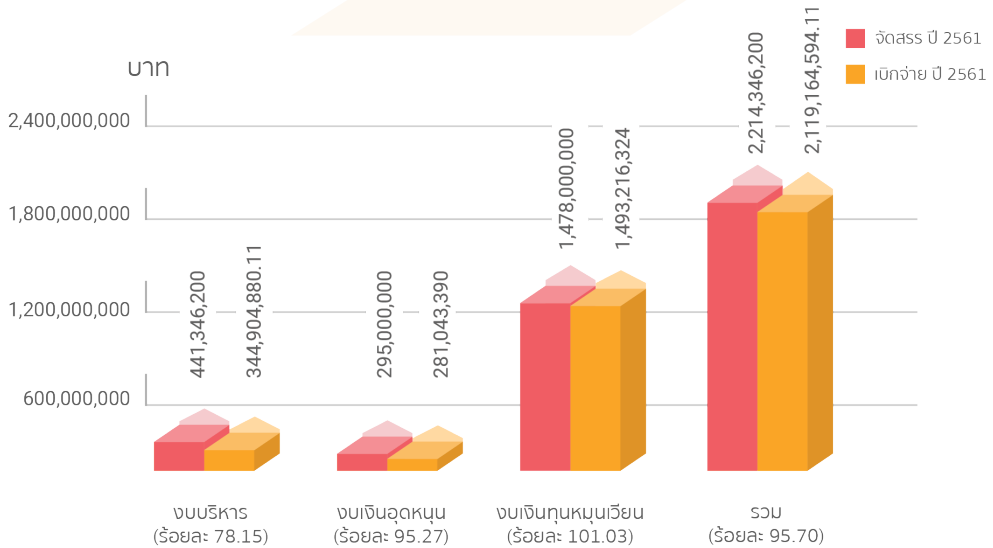
1.3 การดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 ให้ควรวรวมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เข้ากับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2559 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรสตรี
- เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรี ในการเฝ้าระวัง ดูแล และแก้ไขปัญหาของสตรี การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี นำไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือสวัสดิการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของสตรีและผู้ด้อยโอกาสอื่นๆ ในสังคม
- เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรี การสร้างภาวะผู้นำ การพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคมให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี
- เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการอื่น ๆ ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรีตามที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร

ปัจจุบันกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีสมาชิกประเภทบุคคลธรรมดา จำนวน 13,125,438 คน และประเภทองค์กรสตรี จำนวน 35,693 องค์กร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ได้รับการเห็นชอบงบประมาณจากคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และได้รับการอนุมัติจากกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง วงเงินงบประมาณ 2,214,346,200 บาท มีผลการเบิกจ่าย 2,119,164,594.11 บาท รายละเอียดดังนี้

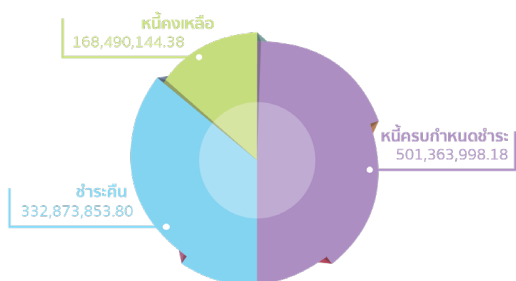
การบริหารจัดการหนี้ของกองทุนเดิม (ปี 2556 – 2559)

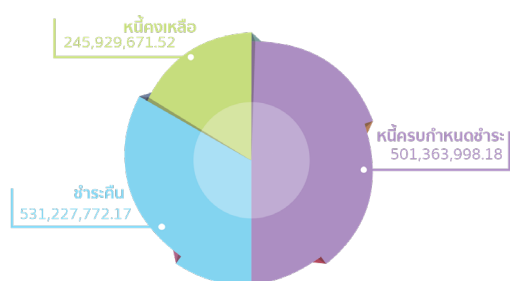
การชำระคืนเงินกู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนที่มีงวดรับชำระคืนเงินตามสัญญา ในปี 2561

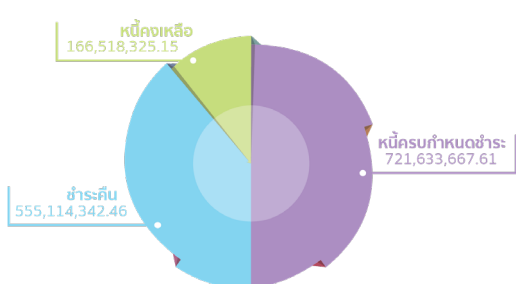
ไตรมาส 1 (คิดเป็นร้อยละ 66.39)

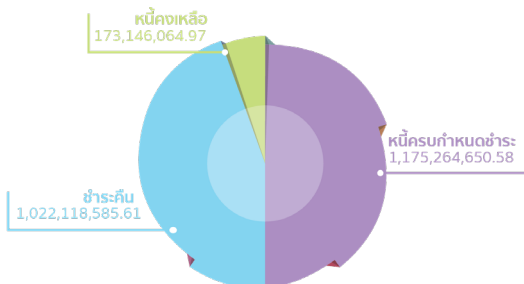
ไตรมาส 2 (คิดเป็นร้อยละ 68.35)

ไตรมาส 3 (คิดเป็นร้อยละ 76.92)

ไตรมาส 4 (คิดเป็นร้อยละ 86.97)

นอกจากนี้ กรมการพัฒนาชุมชน ยังได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพ และเสริมสร้างธรรมาภิบาลกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนฯ ตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 18 กิจกรรม/โครงการ ดังนี้

ที่	โครงการ / กิจกรรม	จำนวน
1	โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการเงินการคลัง และการบัญชี	166 คน
2	โครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตามหลักธรรมาภิบาล	2,778 คน
3	โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการอำเภอเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมาย ในการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	144 คน
4	โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมายในการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	172 คน
5	โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำรายงานการเงินประจำปี พ.ศ. 2561 ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	92 คน
6	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ตำบล/เทศบาล/เทศบาลเมืองพัทยา และอาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	92,881 คน

ที่	โครงการ / กิจกรรม	จำนวน
7	โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนามทบภาคสตรีอำเภอ	6,374 คน
8	โครงการบริหารจัดการหนี้กองทุนพัฒนามทบภาคสตรีกรุงเทพมหานคร	6 รุ่น (2,038 คน)
9	โครงการติดตามการบริหารจัดการหนี้ค้างชำระ กองทุนพัฒนามทบภาคสตรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	11 จังหวัด
10	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพคณะทำงานเครือข่ายกองทุนพัฒนามทบภาคสตรีระดับภาค	4 รุ่น (244 คน)
11	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพคณะทำงานเครือข่ายกองทุนพัฒนามทบภาคสตรีระดับประเทศ	158 คน
12	โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายกลุ่มอาชีพกองทุนพัฒนามทบภาคสตรีกรุงเทพมหานคร	115 คน
13	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพแก่คณะกรรมการเครือข่ายอาชีพสมาชิกกองทุนพัฒนามทบภาคสตรีจังหวัด	1 รุ่น (3,420 คน)
14	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพแก่คณะกรรมการเครือข่ายอาชีพสมาชิกกองทุนพัฒนามทบภาคสตรีอำเภอ	878 รุ่น (36,876 คน)

และอนุมัติงบประมาณประเภทเงินอุดหนุน จำนวน 3,813 โครงการ จำนวนเงิน 267,042,959 บาท มีผู้ได้รับผลประโยชน์ จำนวน 305,040 ราย และอนุมัติโครงการประเภทเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 11,254 โครงการ จำนวนเงิน 1,504,499,950 บาท มีผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ 260,153 ราย แยกตามประเภทของอาชีพ จำนวน 6 โครงการ ดังนี้

ลำดับ	ประเภทโครงการ	จำนวน/โครงการ	จำนวนเงินที่อนุมัติ	ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์
1	ด้านเกษตรกรรม	6,738	903,174,389	125,681
2	ด้านอุตสาหกรรม	544	69,480,203	14,160
3	ด้านพาณิชย์และบริการ	1,471	234,771,084	55,524
4	ด้านคหกรรม	870	110,996,465	23,533
5	ด้านหัตถกรรม	1,615	183,886,415	40,899
6	ด้านศิลปกรรม	16	2,191,394	356
รวม		11,254	1,504,499,950	260,153

ผลสำเร็จตามแผนยุทธศาสตร์กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

- 1 ■ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอนุมัติโครงการส่งเสริมอาชีพ และเครือข่ายอาชีพ จำนวน 6,756 โครงการ
- 2 ■ อาชีพสตรีได้รับการพัฒนา จำนวน 3,210 โครงการ
- 3 ■ ผู้นำสตรีได้รับการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 172,439 ราย
- 4 ■ ผลิตภัณฑ์ของสตรีได้รับการพัฒนาเป็น OTOP จำนวน 593 ผลิตภัณฑ์
- 5 ■ ภาษีเครือข่ายในพื้นที่ให้การสนับสนุนกลุ่มของสมาชิกกองทุน จำนวน 1,501 กลุ่ม
- 6 ■ การบริหารกองทุนผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด จำนวน 4.483 คะแนน

1.4 การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน (ศูนย์สารภี)

ศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน (ศูนย์สารภี) ดำเนินการภายใต้หลักคิด “การช่วยเหลือที่ถูกต้องที่สุดคือ การช่วยเหลือที่ทำให้เขาช่วยเหลือตัวเองได้” มุ่งเน้นในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และด้านการเกษตรการเกษตร เพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพ เพิ่มผลผลิต และปรับปรุงวิธีการผลิตให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ภายใต้ชื่อ “โครงการสารภี” โดยใช้กิจกรรมการรวมกลุ่ม และกระบวนการกลุ่ม ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน”

ปัจจุบันกรมการพัฒนาชุมชน มีศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน (ศูนย์สารภี) ที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

- ศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชนตำบลขี้ผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
- ศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชนตำบลท่าช้าง อำเภовารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
- ศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมและสนับสนุน และพัฒนาศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน ดังนี้

ที่	โครงการ / กิจกรรม	จำนวน
1	ประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนพัฒนาศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน ■ กิจกรรมที่ 1 ประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการและสมาชิกศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน ■ กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน (กิจกรรมสาธิตด้านอาชีพ)	3 แห่ง
2	สนับสนุนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน (ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน ดำเนินการโดยสำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน)	3 แห่ง

จากการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้ศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชน (ศูนย์สารภี) เป็นแหล่งเรียนรู้ และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่น รวมถึงการสร้างงานสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น เช่น ด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกพืชสมุนไพร ปลูกผัก การทำปุ๋ยอินทรีย์เพาะเห็ด ปลูกมะนาวในบ่อซีเมนต์ ปลูกมะพร้าวน้ำหอม ปลูกแก้วมังกร การอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชต่าง ๆ ฯลฯ ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ

เลี้ยงไก่ไข่ ฯลฯ นอกจากนี้ยังพบว่าศูนย์เรียนรู้ ทุนชุมชน ทั้ง 3 แห่งเป็นต้นแบบในการพัฒนาทุนชุมชน (ทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน) ที่หมู่บ้าน/ชุมชนอื่น ๆ ทั้งที่ใกล้เคียงที่ห่างไกล รวมถึงสถาบันการศึกษาต่าง ๆ นักท่องเที่ยวที่สนใจได้มาศึกษาเรียนรู้กระบวนการทำงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านอาชีพตามฐานเรียนรู้ของศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง ทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการได้รับรองผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง

1.5 กองทุนแม่ของแผ่นดิน

กองทุนแม่ของแผ่นดินเกิดขึ้นจากแนวพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ที่ทรงห่วงใยต่อปัญหาเสียดินที่แพร่ระบาดในสังคมไทย และทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ผ่านเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ตั้งในปี พ.ศ. 2547 เพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับหมู่บ้านเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดังพระราชปณิธาน “แม่ของแผ่นดิน” และเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

ในการเฝ้าระวังยาเสพติดอย่างยั่งยืนและเป็นสิริมงคลแก่หมู่บ้านที่ได้รับเงินพระราชทานขวัญฤๅ 8,000 บาท มาตั้งเป็น “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” ต่อมาเมื่อเดือนธันวาคม 2554 กระทรวงมหาดไทย มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนรับผิดชอบในการเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์พระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ที่ทรงห่วงใยต่อวิกฤติมหันตภัยจากปัญหายาเสพติด และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน กรมการพัฒนาชุมชน ได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งมีเป้าหมายในการขจัดปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืน ด้วยพลังสามัคคีของประชาชนในพื้นที่ตนเองบนพื้นฐานของทุนทางสังคมที่มีอยู่ และต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

❖ ผลการดำเนินงาน

ปี 2555 – 2561 กรมการพัฒนาชุมชนขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน จากเดิมจำนวน 11,586 กองทุน (พ.ศ. 2554) เพิ่มขึ้นจำนวน 8,667 กองทุน (พ.ศ. 2555 – 2561) รวมทั้งหมด 20,253 กองทุน โดยในปี พ.ศ. 2561 มีโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

- เสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 20,253 กองทุน
- ส่งเสริมและพัฒนาต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 878 แห่ง/หมู่บ้าน

❖ 2. กระบวนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาทุนชุมชน โดยการพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลทุนชุมชน เว็บไซต์สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน : <http://fund.cdd.go.th/> เว็บไซต์สำนักกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี : <http://www.womenfund.in.th/> ปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูลทุนชุมชนเพื่อการพัฒนาทุนชุมชน และพัฒนาฐานข้อมูลกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในโปรแกรมจัดการลูกหนี้กองทุนฯ SARA ดังนี้

2.1 พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลทุนชุมชนดำเนินการในระบบศูนย์ข้อมูลกลางฯ กรมการพัฒนาชุมชน : <http://logi.cdd.go.th>

2.2 ปรับปรุงและพัฒนาเว็บไซต์สำนักพัฒนาทุน และองค์การการเงินชุมชน : <http://fund.cdd.go.th/> เว็บไซต์กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี : <http://www.womenfund.in.th> มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนชุมชน เช่น การจัดการองค์ความรู้ สารคดีส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้กองทุนชุมชน คู่มือแนวทางการดำเนินงานกองทุนชุมชน (กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนโครงการ กข.คจ. การพัฒนาทุนชุมชนตามแนวพระราชดำริ การดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ศูนย์สาธิตการตลาด การพัฒนาทุนชุมชน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ฯลฯ)

2.3 ปรับปรุงและพัฒนาระบบทะเบียนลูกหนี้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในโปรแกรม SARA เพิ่มช่องทางชำระหนี้ด้วยบัตรบาร์โค้ด (SMART Lady Card) เพื่อจ่ายชำระหนี้ที่สะดวกรวดเร็ว และเว็บไซต์คลังข้อมูลกลุ่มอาชีพของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี : <http://project.womenfund.in.th/> นอกจากนี้ยังจัดทำโครงการอื่น ๆ ที่สนับสนุนและพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกองทุนชุมชน จำนวน 3 กิจกรรม ดังนี้

ที่	โครงการ / กิจกรรม	จำนวน
1	ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนากักขะสารสนเทศด้านการตลาดยุคใหม่สำหรับสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	90 คน
2	โครงการคำบำรุงรักษาและพัฒนาระบบสารสนเทศกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	1 ระบบ
3	โครงการจัดทำคลังข้อมูลกลุ่มอาชีพของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	1 ระบบ

จากการดำเนินงานดังกล่าว ส่งผลให้กรมการพัฒนาชุมชน มีฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในงานพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ตรงตามความต้องการของชุมชน

3. กระบวนการบริหารจัดการหนี้ของครัวเรือน

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการเงินทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชน มุ่งเน้นในการบริหารจัดการหนี้ของครัวเรือน และส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพครัวเรือน ดังนี้

3.1 ส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเป็นแนวคิดที่กรมการพัฒนาชุมชนใช้พลังกองทุนชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยการส่งเสริมการบูรณาการกองทุนชุมชนและเชื่อมโยงการบริหารจัดการเงินทุนชุมชนร่วมกันของกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่เกิดจากการเป็นหนี้กองทุนต่าง ๆ ทั้งกองทุนที่เกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านเอง และกองทุนที่จัดตั้งโดยภาครัฐจนสามารถ ลดหนี้ และปลดหนี้ได้ในที่สุด

ปัจจุบันกรมการพัฒนาชุมชนมีศูนย์จัดการกองทุนชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวน 924 แห่ง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ดังนี้

ที่	โครงการ / กิจกรรม	จำนวน
1	ประชุมเชิงปฏิบัติการกับวิทยากรขับเคลื่อนงานพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน	1 รุ่น (56 คน)
2	ประชุมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้ขับเคลื่อนงานพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน	11 รุ่น (954 คน)
3	พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน	27 รุ่น (2,781 คน)
4	ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนบริหารจัดการหนี้ “สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้”	924 แห่ง (27,720 คน)
5	พัฒนาศูนย์จัดการกองทุนชุมชนไปสู่การเป็นต้นแบบ	4 แห่ง
6	เชิดชูเกียรติศูนย์จัดการกองทุนชุมชน	18 เขตตรวจ

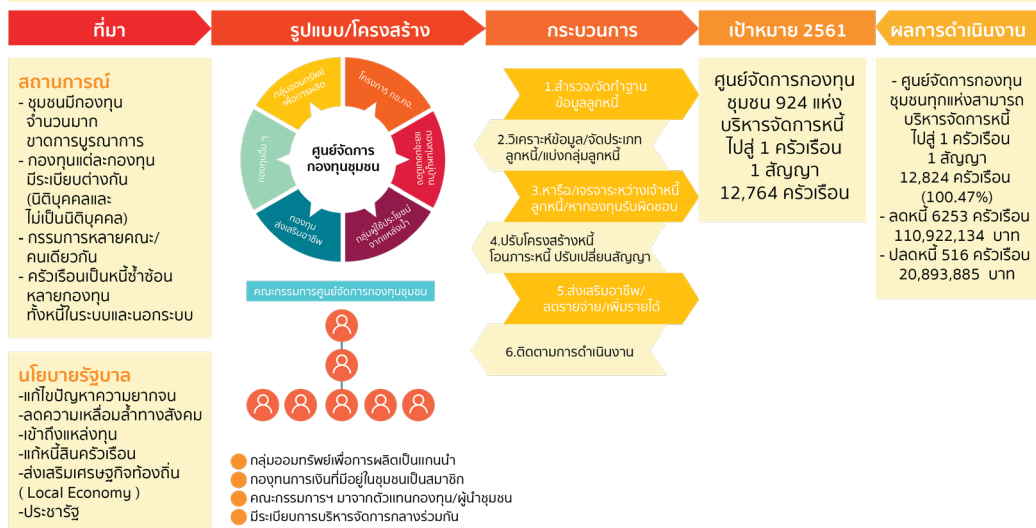
จากการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเพิ่มมากขึ้น ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนสามารถบริหารจัดการหนี้ไปสู่อุ 1 ครั้วเรือน 1 สัญญา ได้จำนวนทั้งสิ้น 12,824 ครั้วเรือน ครั้วเรือนสามารถลดหนี้ได้ จำนวน 6,253 ครั้วเรือน เป็นเงิน 110,922,134 บาท และปลดหนี้ได้ จำนวน 516 ครั้วเรือน เป็นเงิน 20,893,885 บาท นอกจากนี้ ยังส่งผลให้คนในชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันของกลุ่ม/องค์กร กองทุนการเงินในชุมชน โดยการบูรณาการข้อมูลกองทุนชุมชนในพื้นที่และบูรณาการเชื่อมโยงการบริหารจัดการเงินทุนในชุมชน ให้ชุมชนสามารถใช้เงินทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของครัวเรือน และ ครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ เกิดกระบวนการเรียนรู้และสามารถนำไป ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การสร้าง วินัยทางการเงิน การออม การปรับทัศนคติ/ พฤติกรรมทางการเงิน การจัดทำแผนชีวิต ครัวเรือน และการประกอบอาชีพ ฯลฯ

รูปแบบการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

3.2 ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพครัวเรือน

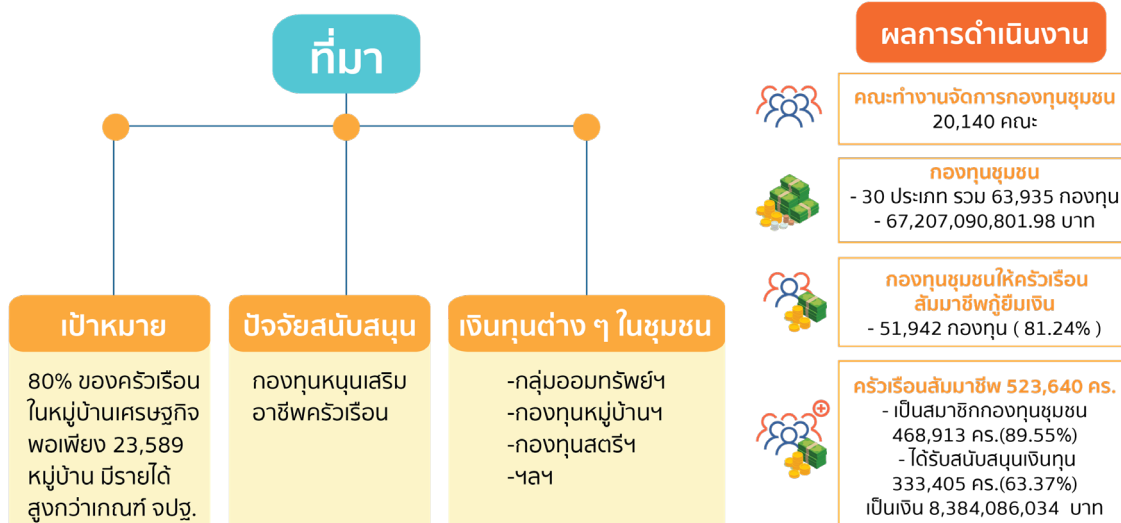
กองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพครัวเรือน เป็นแนวคิดที่กรมการพัฒนาชุมชน นำมาใช้ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อขับเคลื่อน เศรษฐกิจฐานราก ภายใต้แนวคิด “กองทุนชุมชนเป็นแหล่งทุนที่เกิดจากการบริหารจัดการ โดยคนในชุมชน สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพของคนในชุมชนให้เกิด การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้ชุมชนพึ่งตนเองได้” ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมาย สำคัญตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 “การลดความเหลื่อมล้ำ ทางด้านรายได้และความยากจน การเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง นโยบายรัฐบาล “ด้านการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการ ของรัฐ และแผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย “เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและ เศรษฐกิจฐานราก โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพครัวเรือน จำนวน 4 กิจกรรม ดังนี้

ที่	โครงการ / กิจกรรม	จำนวน
1	ประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน	20,140 หมู่บ้าน
2	สนับสนุนการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนชุมชน	76 จังหวัด
3	สนับสนุนด้านวิชาการการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนชุมชน	8 จังหวัด
4	จัดทำเอกสารส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนชุมชน	1,887 เล่ม

จากการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น พบว่า ชุมชนสามารถบริหารจัดการกองทุนชุมชนที่มีอยู่ในชุมชนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล ส่งผลให้คนในชุมชนมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพโดยไม่ต้องพึ่งพาทายนอก และมีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นในชุมชนหลากหลายอาชีพ

รูปแบบ และผลสำเร็จการดำเนินงานกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพครัวเรือน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

4. กระบวนการยกระดับกองทุนชุมชน และสร้างอาชีพจากกองทุนชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน มีกระบวนการยกระดับกองทุนชุมชน และสร้างอาชีพจากทุนชุมชน โดยส่งเสริมการพัฒนาทุนชุมชนตามแนวพระราชดำริ ส่งเสริมทุนชุมชนพัฒนาอาชีพ กลุ่มอาชีพ เครือข่ายอาชีพ สร้างธุรกิจชุมชน และแก้ไขปัญหาชุมชน

4.1 การสร้างและพัฒนารัฐกิจชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน มีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนาธุรกิจชุมชน โดยการส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้แก่ ศูนย์สาธิตการตลาด จำนวน 750 แห่ง ยุ้งฉาง จำนวน 286 แห่ง ธนาคารข้าว จำนวน 359 แห่ง โรงสี จำนวน 110 แห่ง ปิ๋มน้ำมัน จำนวน 73 แห่ง และอื่น ๆ จำนวน 607 แห่ง (ลานตากผลผลิต โรงงานน้ำดื่ม กลุ่มอาชีพ)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กรมการพัฒนาชุมชน ลงนามบันทึกข้อตกลงการดำเนินงานของศูนย์สาธิตการตลาดตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ (SE) กับบริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน) และมูลนิธิพัฒนาชีวิตชนบท และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้ทำข้อตกลงความร่วมมือในการส่งเสริมการเพิ่มช่องทางการตลาดให้ศูนย์สาธิตการตลาดและตลาดประชารัฐ กับสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย เพื่อยกระดับการพัฒนาศูนย์สาธิตการตลาดให้มีการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพคณะกรรมการศูนย์สาธิตการตลาดและเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจำนวน 400 แห่ง มุ่งเน้นให้ศูนย์สาธิตการตลาดมีรูปลักษณ์ที่ทันสมัย และเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ การปรับปรุงรูปลักษณ์ การวางผัง การจัดเรียงสินค้า การจัดทำระบบบัญชีและระบบการเช็คคลังสินค้า เพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาศูนย์สาธิตการตลาดในพื้นที่อื่น ๆ สำหรับศูนย์สาธิตการตลาดที่มีความพร้อมและมีศักยภาพ กรมการพัฒนาชุมชน ได้ร่วมกับสถาบันไทยพัฒน์ ส่งเสริมช่องทางการตลาดรูปแบบ “กระดานสินค้า” เพื่อรวบรวมและนำเสนอสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในชุมชน รวมถึงผลิตผลด้านการเกษตรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น จำหน่ายผ่านระบบไลน์ (Line) ในลักษณะรวมกันขาย และร่วมกับมูลนิธิพัฒนาชีวิตชนบทและประสานกับบริษัท ทูร คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) กำหนดพื้นที่จัดทำระบบ E-COMMERCE ทางแอป GreenMart เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและเพิ่มรายได้ให้กับศูนย์สาธิตการตลาด พัฒนารัฐกิจชุมชน โดยการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการดังนี้

ที่	โครงการ / กิจกรรม	จำนวน
1	ประชุมเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการศูนย์สาธิตการตลาดเชิงธุรกิจ ■ประชุมเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการศูนย์สาธิตการตลาดเชิงธุรกิจ ■ส่งเสริมด้านวิชาการในการเพิ่มศักยภาพดำเนินงานศูนย์สาธิตการตลาด	4 รุ่น (876 คน) 10 เขตตรวจ
2	ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สาธิตการตลาด	750 แห่ง
3	จัดทำคู่มือกระดานสินค้าของศูนย์สาธิตการตลาด	1,800 เล่ม

จากการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและคณะกรรมการศูนย์สาธิตการตลาด มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศูนย์สาธิตการตลาดเชิงธุรกิจ ช่องทางการเรียนรู้ การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์สาธิตการตลาด รวมถึงมีการพัฒนาและจัดทำแผนการพัฒนาศูนย์สาธิตการตลาด และเพิ่มช่องทางตลาดรูปแบบกระดานสินค้าของศูนย์สาธิตการตลาด ให้ศูนย์สาธิตการตลาดได้รับการพัฒนาและมีรายได้เพิ่มขึ้น

4.2 การพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชดำริ

กรมการพัฒนาชุมชน ได้นำแนวคิดการพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชดำรินำใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน นานมากกว่า 52 ปี โดยการนำองค์ความรู้จาก 3 แหล่ง ได้แก่ พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่พระราชทานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาของพื้นที่ องค์ความรู้จากการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 8 ด้าน และองค์ความรู้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินำมาพัฒนาชุมชนที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนให้เข้มแข็งและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า โดยเริ่มต้นจากการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างตระหนักของคนในชุมชนเกี่ยวกับคุณค่า และประโยชน์ของทุนชุมชนที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน ค้นหาศักยภาพของทุนชุมชนที่มีอยู่ในหมู่บ้าน เรียนรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่ในหมู่บ้าน จนถึงการนำองค์ความรู้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินำมาปรับใช้ในการพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในหมู่บ้านผ่านกระบวนการแผนชุมชน ที่ผ่านมากกรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินโครงการหมู่บ้านทุนชุมชนขยายผลตามแนวพระราชดำริไปแล้ว จำนวน 274 หมู่บ้าน

นอกจากนี้ กรมการพัฒนาชุมชน ยังมีหน่วยงานในสังกัดที่มีสำนักงาน ตั้งอยู่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนมสาร จ.ฉะเชิงเทรา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพื้นที่ใกล้เคียง 12 จังหวัด ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน และของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน โดยมีภารกิจหลักใน “การส่งเสริมศิลปหัตถกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน” เพื่อเป็นแหล่งฝึกอาชีพและถ่ายทอดวิทยาการแผนใหม่ เป็นแหล่งเรียนรู้บ้านตัวอย่างเกษตรพอเพียง และเป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับต่าง ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ได้สนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยการฝึกอบรมด้านอาชีพให้กับคนในหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ จำนวน 43 หมู่บ้าน ๆ ละ 4 อาชีพ ได้แก่ อาชีพจักสาน อาชีพทอผ้า/ศิลปหัตถกรรม (เดินเส้นลายทอง) อาชีพช่างฝีมือตีเหล็ก และอาชีพช่างเตา

อเนกประสงค์/เตาประหยัดพลังงานนำไปประกอบเป็นอาชีพ จัดตั้งกลุ่มอาชีพ และอบรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพเพื่อต่อยอดไปสู่ OTOP จากการดำเนินการดังกล่าวพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความสนใจอย่างต่อเนื่องและดำเนินการจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพจำนวน 53 กลุ่ม คือกลุ่มทำเตาอเนกประสงค์ จำนวน 33 กลุ่ม กลุ่มจักสานเส้นใยจากพืช จำนวน 9 กลุ่ม และกลุ่มเดินเส้นลายทอง จำนวน 11 กลุ่ม

4.3 โครงการ อพ.สธ. - กรมการพัฒนาชุมชน

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของพันธุกรรมพืชต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทย ก่อให้เกิดกิจกรรมร่วมคิด ร่วมปฏิบัติที่นำผลประโยชน์มาถึงประชาชนชาวไทย ตลอดจนให้มีการจัดทำระบบข้อมูลพันธุกรรมพืชให้แพร่หลายสามารถสื่อถึงกันได้ทั่วประเทศ ภายใต้ 3 ฐานทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรกายภาพ และ ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญาใน 3 กรอบการดำเนินงาน 8 กิจกรรมหลัก คือ กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร กรอบการใช้ประโยชน์ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากร กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร กรอบการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจหลักสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาทุนชุมชน ได้แก่ ทุนธรรมชาติ ทุนกายภาพ ทุนมนุษย์ ทุนสังคม และทุนการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ตามแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่หก (1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 - 30 กันยายน พ.ศ. 2564)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำโครงการเสริมสร้างศักยภาพทุนชุมชนตามแนวพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มีกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมให้ความรู้ จำนวน 290 คน ตลอดจนสนับสนุนให้พื้นที่ในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพรองรับการให้บริการองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครศรีธรรมราช ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครนายก ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนลำปาง วิทยาลัยการพัฒนชุมชน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชนตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดละงู ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และรวบรวมพันธุกรรมพืชและสมุนไพรพื้นถิ่นด้วยการนำพันธุ์ไม้ จำนวน 9,720 ต้น มาปลูกในพื้นที่ จำนวน 38 ไร่ เพื่อดูแลรักษาให้เจริญเติบโตสามารถใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคตได้

รูปแบบการพัฒนาทุนชุมชนตามแนวพระราชดำริ

การพัฒนาทุนชุมชนตามแนวพระราชดำริ

- 274 หมู่บ้าน
(ใน 33 จังหวัด)

- 4 หมู่บ้าน
ต้นแบบทุนชุมชน

- 43 หมู่บ้าน
รอบศูนย์ศึกษา
การพัฒนาฯ หาดหินซ้อน
อันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

หมู่บ้าน/ชุมชน บริหารจัดการทุนชุมชน
ด้วยแนวพระราชดำริ เป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคม ได้อย่างคุ้มค่า บั่นคง และยั่งยืน

4. ทำให้เกิดความยั่งยืน

ภายใต้ 3 กรอบ 8 กิจกรรม ฐานทรัพยากร (อ.พ.ส.-พ.ช.)

3. นำทุนชุมชนไปใช้ประโยชน์

- สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม
- พัฒนาคุณภาพชีวิต
- สร้างอาชีพและรายได้

แผนชุมชน

ทำเอง/ทำร่วม/ทำให้

อปท.

หน่วยงานเกี่ยวข้อง/
รับผิดชอบ

2. จัดการเพื่อให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

นำความรู้ แนวพระราชดำริ และกิจกรรมใน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาประยุกต์ใช้

หลักการ
ทรงงาน

ศาสตร์
พระราชฯ

องค์ความรู้
6 มิติ

1. ค้นหา/ระบุทุนชุมชนที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (เวทีประชาคมหมู่บ้าน)

ทุนธรรมชาติ

ทุนกายภาพ

ทุนมนุษย์

ทุนสังคม

ทุนการเงิน

*แผนที่ทุนชุมชน
* CCC 8 Box

จากการขับเคลื่อนการดำเนินงานเสริมสร้างกองทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีผลสำเร็จของการดำเนินงาน ดังนี้

ผลการดำเนินงาน

เชิงปริมาณ

■ มีครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีหนี้ซ้ำซ้อน สามารถบริหารจัดการหนี้ไปสู่ 1 ครัวเรือน 1 สัญญา จำนวน 12,824 ครัวเรือน

■ กองทุนชุมชนสนับสนุนเงินทุนครัวเรือนสัมมาชีพ จำนวน 333,405 ครัวเรือน จากครัวเรือนสัมมาชีพ จำนวน 468,913 ครัวเรือน (คิดเป็นร้อยละ 63.37)

■ กองทุนชุมชนที่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล จำนวน 1,500 กลุ่ม

เชิงคุณภาพ

■ ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีหนี้ซ้ำซ้อน สามารถบริหารจัดการหนี้ไปสู่ 1 ครัวเรือน 1 สัญญา ได้จำนวน 12,824 ครัวเรือน ลดหนี้ได้จำนวน 6,253 ครัวเรือน ปลดหนี้ได้จำนวน 516 ครัวเรือน

■ ชุมชนมีแหล่งทุนในการสนับสนุนในการประกอบอาชีพ และมีสวัสดิการชุมชน

■ กลุ่ม/องค์กร ในหมู่บ้านชุมชน มีความเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันในชุมชน และสามารถบริหารจัดการกองทุนชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถหนุนเสริมอาชีพครัวเรือน ให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้

กรมการพัฒนาชุมชนให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพของ “ทุนมนุษย์” ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยถือเป็นบทบาทหน้าที่หลักในการพัฒนาชุมชน ทุกพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ขณะเดียวกันบุคลากรของกรมการพัฒนาชุมชนคือกำลังสำคัญในการถ่ายทอดแนวคิด ปรัชญา และหลักการพัฒนาชุมชน ผ่านนโยบาย และภารกิจ โดยร่วมกับประชาชนขับเคลื่อนแผนงาน โครงการกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ดังนั้น “ทุนมนุษย์” ของกรมการพัฒนาชุมชน คือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ “เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง และชุมชนพึ่งพาตนเองได้” ยกระดับกรมการพัฒนาชุมชนในเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization : HPO) บุคลากร เก่ง ดี มีความสุข และเป็นที่ยอมรับของประชาชนจากทุกภาคส่วนภายใต้กลยุทธ์ และแนวทางการขับเคลื่อนดังนี้

1. การเสริมสร้างศักยภาพองค์กร

1.1 การส่งเสริมองค์กรธรรมาภิบาล

1) เจตนารมณ์นโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี

“เจตนารมณ์ของมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 คือการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์สุขของประเทศไทยและประชาชน โดยได้ กำหนดเป็นหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมองค์กรธรรมาภิบาลให้บังเกิดผลสำเร็จเป็น รูปธรรม จึงได้ประกาศเจตนารมณ์นโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี กรมการพัฒนาชุมชน เพื่อให้การปฏิบัติราชการของกรมการพัฒนาชุมชน มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีความชัดเจน โปร่งใส มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงความมุ่งมั่นต่อการบริหารราชการตาม แนวธรรมาภิบาล โดยกำหนดแนวทางการนำนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีไปสู่การ ปฏิบัติ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย

► **นโยบายด้านรัฐ สังคม และสิ่งแวดล้อม** โดยยึดหลักของกฎหมายนโยบายรัฐ พันธกิจ ของกรมการพัฒนาชุมชนตามภารกิจในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ภายใต้งานคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

► **นโยบายด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** มุ่งมั่นพัฒนาระบบการให้บริการ ที่คำนึงถึงประโยชน์สุข การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่สะดวกรวดเร็วและเป็นธรรม

► **นโยบายด้านองค์กร** มุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล เป็นเครื่องมือส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร

► **นโยบายด้านผู้ปฏิบัติงาน** มุ่งมั่นใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารทรัพยากรบุคคล พัฒนาบุคลากรให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรและมีอุดมการณ์ ในงานพัฒนาชุมชนและเชี่ยวชาญการทำงานเชิงบูรณาการ

2) การดำเนินงานพัฒนาชุมชนใสสะอาด

กรมการพัฒนาชุมชนได้ริเริ่มจัดทำโครงการพัฒนาชุมชนใสสะอาด เพื่อตอบสนอง ต่อวาระแห่งชาติด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล และการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประพตมิขอบในภาครฐ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแตปี พ.ศ. 2550 ตอเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดกรอบแนวทางการขับเคลื่อน 5 มิติ เพื่อใหหนวยงานในสังกัดกรมฯ ดำเนินการดังนี้

มิติที่ 1 ด้านบทบาทผู้บริหารและความพยายามริเริ่มของหนวยงานในการสร้างความโปรงใส

มิติที่ 2 ด้านการเปิดเผยข้อมูล

มิติที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

มิติที่ 4 ด้านการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาขาราชการ

มิติที่ 5 ด้านสภาพแวดล้อมสถานที่ทำงาน

โดยมีการประกวดและพิจารณาอบรางวัลใหแกหนวยงานที่มีผลการดำเนินงานตามแนวทางทั้ง 5 มิติในระดับดีเด่น

3) การเสริมสร้างจริยธรรมขาราชการกรมการพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมจริยธรรมขาราชการกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแกขาราชการกรมการพัฒนาชุมชน ใหประพฤติปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลจริยธรรมขาราชการพลเรือน และจรรยาขาราชการกรมการพัฒนาชุมชน และเพื่อใหการขับเคลื่อนสำเร็จลุล่วงอย่างเป็นรูปธรรม จึงจัดโครงการเสริมสร้างจริยธรรมขาราชการกรมการพัฒนาชุมชนขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นใหหนวยงานในสังกัดมีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแกขาราชการกรมการพัฒนาชุมชน โดยกำหนดใหสำนักงานพัฒนาชุมชนทุกจังหวัดจัดกิจกรรมเสริมสร้างจริยธรรมใหแกขาราชการในหนวยงาน เพื่อใหมีความรู้ความเข้าใจในหลักจริยธรรมขาราชการ และการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันการทุจริตและความขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ทับซ้อน นำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่ และการดำเนินชีวิตประจำวันที่ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม

1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์บริการกำลังคนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน

ดำเนินการโดยการวิเคราะห์ความต้องการอัตรากำลังในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อวางแผนบริหารกำลังคนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน เก็บข้อมูลในพื้นที่ตัวอย่าง จำนวน 6 จังหวัด 12 อำเภอ เพื่อวิเคราะห์ปริมาณงาน (Workload)

ของพัฒนากร นำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารกำลังคนที่เชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี มีสมดุลเวลาทำงาน มีความสุข และความผูกพันต่อกรมการพัฒนาชุมชน

1.3 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร

1) การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านความมั่นคงปลอดภัยของสารสนเทศตามมาตรฐาน ISO 27001 : 2013 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

เพื่อยกระดับและตรวจสอบคุณภาพขององค์กร ทั้งด้านความปลอดภัยของสารสนเทศและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นการรักษาคุณค่าพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ การรักษาความลับ (Confidentiality) ความถูกต้องครบถ้วน (Integrity) และความพร้อมใช้งาน (Availability) ผ่านทางการพัฒนาบุคลากร (People) พัฒนาระบบการทำงาน (Process) และนำเครื่องมือที่ทันสมัยมาช่วยในการดำเนินงาน (Technology) และ ISO 27001 : 2013 ถือได้ว่าเป็นมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของสารสนเทศที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล

“พิทักษ์ข้อมูลข่าวสาร งานบริหารปลอดภัย ศูนย์ควบคุมระบบคอมพิวเตอร์ พช.ก้าวไกล สู่มาตรฐานสากล”

กรมการพัฒนาชุมชน เข้ารับการตรวจประเมินเพื่อขอการรับรองมาตรฐาน ISO 27001 : 2013 โดยบริษัท United Registrar of Systems (Thailand) Ltd. ซึ่งเป็นหน่วยงาน 1 ใน 40 สาขาทั่วโลก ผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ตรวจประเมินรับรองมาตรฐาน ISO จากสหราชอาณาจักร

URS is a member of Registrar of Standards (Holdings) Ltd.

ผลการตรวจประเมิน ปรากฏว่า ผ่านการตรวจประเมินได้รับรองมาตรฐาน ISO 27001 : 2013 เป็นระยะเวลา 3 ปี (มีผลการรับรองตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2561 เป็นต้นไป) และได้ใบรับรองมาตรฐาน ISO 27001 : 2013 (Certification ISO 27001 : 2013) จากสหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2561

ทั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานระดับกรมหน่วยงานแรกของกระทรวงมหาดไทย ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 27001 : 2013

2) การเช่าวงจรสื่อสารสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 4 ระดับ

เพื่อตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารจัดการงานในองค์กรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ 2561 ได้มีการติดตั้งอุปกรณ์และให้บริการวงจรสื่อสารสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ผ่านเส้นสายใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) และให้บริการวงจรสื่อสารสัญญาณความเร็วสูง แบบ MPLS ดังนี้

1. ระดับกรมการพัฒนาชุมชน ให้บริการวงจรสื่อสารสัญญาณความเร็วสูง แบบ MPLS ขนาดไม่น้อยกว่า 400 Mbps จำนวน 2 วงจร และให้บริการอินเทอร์เน็ต โดย Guarantee bandwidth ไม่น้อยกว่า 1 Gbps/400 Mbps (ความเร็วในประเทศ 1 Gbps และความเร็วต่างประเทศ 400 Mbps)

2. ระดับศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน จำนวน 11 ศูนย์ และวิทยาลัยการพัฒนชุมชน จำนวน 1 แห่ง ให้บริการวงจรสื่อสารสัญญาณความเร็วสูง แบบ MPLS ขนาดไม่น้อยกว่า 10 Mbps จำนวน 12 วงจร

3. ระดับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด 76 จังหวัด ให้บริการวงจรสื่อสารสัญญาณความเร็วสูง ขนาดไม่น้อยกว่า 10 Mbps จำนวน 76 วงจร

4. ระดับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ 878 อำเภอ ให้บริการวงจรสื่อสารสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านเส้นสายใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) ขนาดความเร็วไม่น้อยกว่า 35/15 Mbps จำนวน 878 วงจร

ผลลัพธ์ : กรมการพัฒนาชุมชน สามารถใช้งานระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวงจรสื่อสารสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 4 ระดับ ที่รองรับการใช้งานระบบ Video Conference และระบบ Web Conference ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพียงพอกับการใช้งานของบุคลากรทุกระดับในการรับ - ส่งข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว

3) การพัฒนาระบบประชุมทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต (Conference)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชนได้พัฒนาระบบประชุมทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต (Conference) ติดตั้งจำนวน 89 จุด ดังนี้ (1) กรมการพัฒนาชุมชน (ส่วนกลาง) 1 จุด (2) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด 76 จังหวัด (3) ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน 11 แห่ง (4) วิทยาลัยการพัฒนชุมชน จำนวน 1 แห่ง

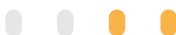
❖ ผลการดำเนินงาน

กรมฯ ใช้ประโยชน์จากระบบการประชุมทางไกลเป็นประจำทุกสัปดาห์ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถถ่ายทอดแนวนโยบายการปฏิบัติงานและมอบหมายภารกิจให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดรับทราบข้อมูลข่าวสารและสามารถถ่ายทอดแนวนโยบายดังกล่าวไปยังผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ประมาณปีละ 40 - 50 ล้านบาท โดยได้ดำเนินการประชุมทางไกลระหว่างกรมการพัฒนาชุมชนกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็นประจำทุกสัปดาห์ และได้ดำเนินการสื่อสาร และติดตามภารกิจสำคัญได้รับมอบหมายจากรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย เช่น โครงการตลาดประชารัฐ โครงการไทยนิยมยั่งยืน โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ผู้บริหารสามารถสื่อสาร และติดตามผลการดำเนินการ โดยที่บุคลากรทุกระดับสามารถรับรู้แนวทางการดำเนินงาน และปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยมีศักยภาพในระดับเดียวกันกับระบบการประชุมทางไกลของกระทรวงมหาดไทย

4) โครงการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนา IT 4.0

กรมการพัฒนาชุมชน กำหนดดำเนินโครงการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนา IT 4.0 มีวัตถุประสงค์เพื่อนำศาสตร์พระราชา (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช) หลักธรรมาภิบาลและเทคโนโลยีสารสนเทศมาสู่การปฏิบัติงาน โดยบุคลากรของศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน พัฒนายกระดับงานในหน้าที่ คนละ 1 ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่การจัดการความรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานของบุคลากรสู่หน่วยงานสารสนเทศในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

จากผลการดำเนินงานตามโครงการ ปรากฏว่ามีนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านสารสนเทศบริการที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ระบบการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ออนไลน์ (e-crm)

2. ระบบสำนักงานอัตโนมัติออนไลน์ (OA online)

3. การสร้างช่องทางการกระจายเสียงดิจิทัล (Audio Application)

4. Meeting Online Daily (Mon D) : ประชุมออนไลน์ได้ทุกวัน

นอกจากนวัตกรรมด้านสารสนเทศบริการข้างต้น
ยังมีนวัตกรรมด้านอื่น ๆ โดยสามารถเข้าไปค้นหาเพิ่มเติม
ได้ที่ <http://itcenter.cdd.go.th/นวัตกรรมบุคคล>
◀ หรือสแกน QR code

1.4 ตลาดนัดความรู้ฐานพัฒนาชุมชน (KM Market)

กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดนโยบาย และแนวทางในการสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจของบุคลากรที่มีความแตกต่าง และมีความหลากหลายตามบริบทในการทำงานของงานพัฒนาชุมชน โดยการสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อคิดค้นวิธีการใหม่ที่เป็นการริเริ่ม หรือนวัตกรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยการแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์ จึงได้กำหนดให้มีการดำเนินงานเสริมสร้างแรงจูงใจในการจัดการความรู้ ประจำปี 2561 ดังนี้

1. การประกวดองค์ความรู้ดีเด่นงานพัฒนาชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็น
3 ประเภท ประกอบด้วย

ประเภทที่ 1 การคัดเลือกองค์ความรู้ดีเด่นระหว่างสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัด จำนวน 76 จังหวัด ประมวลองค์ความรู้ดีเด่นตามวาระงานกรมการพัฒนาชุมชน (CDD Agenda 2017) ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาอาชีพครัวเรือนตามแนวทางสัมมาชีพ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ และการพัฒนาหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

ประเภทที่ 2 การคัดเลือกองค์ความรู้ดีเด่นระหว่างศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน จำนวน 11 แห่ง ประมวลองค์ความรู้ดีเด่นในการสร้างวิทยากรผู้นำสัมมาชีพ

ประเภทที่ 3 การคัดเลือกองค์ความรู้ดีเด่นระหว่างหน่วยงานในส่วนกลาง จำนวน 13 หน่วย ประมวลองค์ความรู้ดีเด่นเรื่องงานในหน้าที่ปฏิบัติ

2. การประมวลบูรณิทรศการองค์ความรู้งานพัฒนาชุมชน จากหน่วยงาน ที่มีองค์ความรู้ดีเด่น

1.5 การตรวจสอบภายใน

กรมการพัฒนาชุมชน ให้บริการ ด้านความเชื่อมั่น และการบริการให้ คำปรึกษา เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับส่วน ราชการ ในการปรับปรุงกระบวนการ กำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการ ควบคุมภายในของส่วนราชการให้มี ประสิทธิภาพ ดังนี้

■ **การให้บริการด้านความเชื่อมั่น** เป็นการตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ เช่น งบการเงิน ผลการดำเนินงาน การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ความมั่นคง ปลอดภัยของระบบต่าง ๆ และการตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูล ทางการเงิน การบัญชี

1. การตรวจสอบด้านการเงิน การบัญชี (Financial Audit)

ตรวจสอบหน่วยรับตรวจ ที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 14 หน่วยรับตรวจ โดยตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชี และการจัดซื้อจัดจ้าง พบว่า หน่วยรับตรวจส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายที่กำหนด

2. การตรวจสอบด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance Audit)

การติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายใน จำนวน 15 หน่วยรับตรวจพบว่า หน่วยรับตรวจส่วนใหญ่ มีการจัดวางระบบการควบคุมภายในเป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด

3. การตรวจสอบทุนหมุนเวียนของสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (Financial Audit)

ตรวจสอบด้านการเงิน การบัญชี การควบคุมสินทรัพย์ และการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในส่วนกลาง และสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับจังหวัด จำนวน 12 จังหวัด พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายที่กำหนดแต่มีข้อตรวจพบ ในบางประเด็นที่ยังปฏิบัติไม่เป็นไปตามระเบียบ

4. การตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit)

ตรวจสอบการดำเนินงานจำนวน 2 โครงการ โดยสุ่มตรวจผลการดำเนินงานในพื้นที่ ประกอบด้วย

1) การจ้างที่ปรึกษาโครงการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม Quadrant D/1-3 ดาว) กิจกรรมการพัฒนายกระดับคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้รับองค์ความรู้และการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

2) โครงการสร้างและพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมการสร้างสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 พบว่า ผลลัพธ์ของการดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามตามวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และผลที่คาดว่าจะตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ กล่าวคือ ครีวเรือนสัมมาชีพเป้าหมาย ที่สุ่มตรวจได้รับการส่งเสริมอาชีพ สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพดังกล่าว รวมถึงบางหมู่บ้านสามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างความเข้มแข็ง และยั่งยืนในการประกอบอาชีพของตนเอง

5. ตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)

ตรวจสอบการบันทึกข้อมูลในระบบงานความรับผิดชอบทางละเมิดและแพ่ง 4 ระบบงาน คือ (1) ระบบงานความรับผิดชอบทางละเมิด (2) ระบบงานความรับผิดชอบทางแพ่ง (3) ระบบงานผิดสัญญารับทุน/ลาศึกษา และ (4) ระบบงานฐานข้อมูลลูกหนี้ พบว่า โปรแกรมระบบงานความรับผิดชอบทางละเมิดและแพ่งที่จัดทำขึ้นโดยกรมบัญชีกลาง ไม่สามารถบันทึกให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงได้

■ **การบริการให้คำปรึกษา** เป็นการให้คำปรึกษา แนะนำข้อมูลในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน การคลัง การพัสดุ การควบคุมภายในและ การบริหารจัดการความเสี่ยง ทางระบบสำนักงานอัตโนมัติ (OA) โทรศัพท์ เว็บไซต์ กลุ่มตรวจสอบภายใน Line และทาง e - mail : auditcdd2560@gmail.com รวมถึง มีการตรวจสอบ/สอบทานเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสำนัก กอง ศูนย์ และจัดฝึกอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้กับบุคลากร ของกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อให้หน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนเป็นไปตามระเบียบฯ ที่กำหนด และช่วยลดความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาด ที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้

1.6 การดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือ (MOU) ระหว่างกรมการพัฒนาชุมชน กับหน่วยงานอื่น

กรมการพัฒนาชุมชน ได้พัฒนากระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในทุกมิติ และ ทุกขั้นตอนของการทำงาน โดยในด้านมิติการทำงานภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี การพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารงานพัฒนาชุมชน และยกระดับ มาตรฐานงานพัฒนาชุมชนให้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง กรมการพัฒนาชุมชนได้ร่วม

ลงนามข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of Understanding : MOU) กับหน่วยงานภาคีการพัฒนา 56 หน่วยงาน รวม 33 ฉบับ จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ 21 ฉบับ ด้านสังคม 3 ฉบับ ด้านสิ่งแวดล้อม 2 ฉบับ และด้านบริการ 7 ฉบับ

❖ ด้านเศรษฐกิจ

จำนวน 21 ฉบับ

ที่	ประเด็น MOU	วันทีลงนาม	หน่วยงานที่ MOU
1.	การสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากผ่านเครือข่ายศูนย์ดิจิทัลชุมชน	28 พ.ค. 2559	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สกพินทร์ เอสเอ็มอีไทย, THAILANDMALL.net
2.	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP เพื่อจำหน่ายบนเครื่องบิน	18 ส.ค. 2559	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน), กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน), บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด, บริษัท คิงเพาเวอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, บริษัท มอลส์ (ไทยแลนด์) จำกัด
3.	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลสินค้าของประเทศ (Nation Product Catalogue)	19 ส.ค. 2559	กระทรวงมหาดไทย (กรมการพัฒนาชุมชน), กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร, กระทรวงอุตสาหกรรม, กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงพาณิชย์, สำนักงานกฤษฎีกา, สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, สำนักงานคณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย, สมาคมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ไทย, สมาคมผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไทย, สมาคมผู้ค้าปลีกไทย
4.	จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวและจำหน่ายสินค้าท้องถิ่นทั่วประเทศในพื้นที่สถานีบริการน้ำมัน ปตท. : ประชารัฐ สุขใจ Shop	16 ก.พ. 2560	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.), การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.), บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.)

ที่	ประเด็น MOU	วันที่ลงนาม	หน่วยงานที่ MOU
5.	โครงการส่งเสริมช่องทางการตลาดสินค้า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	7 เม.ย. 2560	บริษัท ไทย พาวิลเลียน คอร์ปอเรชั่น จำกัด, บริษัท โอท็อป อินเตอร์ เทรดเดอร์ (ประเทศไทย) จำกัด
6.	โครงการส่งเสริมช่องทางการตลาดสินค้า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	29 มิ.ย. 2560	บริษัท โอท็อปอินเตอร์เทรดเดอร์ ประเทศไทย (ตัวแทนกรมการพัฒนา ชุมชน) กับ บริษัท Kenthai Global Steering Limited
7.	โครงการส่งเสริมช่องทางการตลาดสินค้า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	25 ก.ค. 2560	บริษัท โอท็อปอินเตอร์ เทรดเดอร์ (ประเทศไทย ตัวแทนกรมการพัฒนา ชุมชน) กับ AEC Commercial And Event Joint Stock Company (จาก สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม)
8.	โครงการส่งเสริมช่องทางการตลาดสินค้า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	25 ก.ค. 2560	บริษัท โอท็อปอินเตอร์ เทรดเดอร์ (ประเทศไทย ตัวแทนกรมการพัฒนา ชุมชน) กับ BM Group Company Limited (จากสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว)
9.	โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันและเว็บไซต์ OTOPTHAI.SHOP	27 ก.ค. 2560	บริษัท จีเอ็มโอ-แฮด คอม เน็ตดีไซน์ โฮลดิ้ง จำกัด
10.	สร้างวิทยากรและผู้ประกอบการ Village e - Commerce ผ่านเครือข่ายศูนย์ดิจิทัลชุมชน	14 ก.ย. 2560	สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคม, กรมส่งเสริมการค้าระหว่าง ประเทศ กระทรวงพาณิชย์
11.	โครงการสร้างความร่วมมือกับกรมการพัฒนา ชุมชนในการนำสินค้า OTOP ไปจำหน่ายใน Modern Trade	26 ก.ย. 2560	องค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย
12.	โครงการความร่วมมือ OTOP e-Commerce บนแอปพลิเคชัน ร้านฟาร์มสุข	20 ธ.ค. 2560	บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (AWN) ในเครือบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (AIS)
13.	โครงการความร่วมมือ OTOP e-Commerce บนเว็บไซต์ Weloveshopping.com	20 ธ.ค. 2560	บริษัท แอสเซนด คอมเมิร์ซ จำกัด ในเครือ ซีพี กรุ๊ป

ที่	ประเด็น MOU	วันที่ลงนาม	หน่วยงานที่ MOU
14.	การสนับสนุนการดำเนินงานและสนับสนุนเงินทุน แก่กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP หรือวิสาหกิจชุมชนหรือกิจการที่ก่อให้เกิดรายได้ ของชุมชนเพื่อตอบสนองการขับเคลื่อนนโยบาย รัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยการให้ คำปรึกษา สนับสนุนเงินทุนหรือสินเชื่อปลอด ดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยต่ำ เพื่อยุยายกิจการที่ก่อให้เกิด รายได้ของชุมชน	10 ก.ย. 2558	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธกส.)
15.	การสนับสนุนการดำเนินงานและสนับสนุนเงินทุน แก่กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP หรือวิสาหกิจชุมชนหรือกิจการที่ก่อให้เกิดรายได้ ของชุมชนเพื่อตอบสนองการขับเคลื่อนนโยบาย รัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยการให้ คำปรึกษา สนับสนุนเงินทุนหรือสินเชื่อปลอด ดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยต่ำเพื่อยุยายกิจการที่ก่อให้เกิด รายได้ของชุมชน	10 ก.ย. 2558	ธนาคารออมสิน
16.	โครงการตลาดต่อยอด	15 ก.พ. 2561	บริษัท ตลาดต่อยอด เออีซี จำกัด
17.	การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการสร้าง สัมมาชีพชุมชนสู่การเป็นผู้ประกอบการชุมชน (Community Entrepreneur : CE)	14 ส.ค. 2559	มูลนิธิสัมมาชีพ, ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย
18.	การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการสร้าง สัมมาชีพชุมชนสู่การเป็นผู้ประกอบการชุมชน (Community Entrepreneur : CE)	14 ส.ค. 2559	หน่วยงานริเริ่มธุรกิจเพื่อสังคม แห่งประเทศไทย (Thailand Social Business Initiative: TSBI)
19.	ข้อตกลงความร่วมมือการดำเนินงานศูนย์สาธิต การตลาดตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ฐานรากและประชารัฐ (SE) (มุ่งเน้นการถ่ายทอด องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ	7 ก.พ. 2560	มูลนิธิพัฒนาชีวิตชนบท โดยบริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด และ บริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน)

ที่	ประเด็น MOU	วันที่ลงนาม	หน่วยงานที่ MOU
	ด้านการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์ฯ ให้ทันสมัย ด้านการปรับปรุงรูปลักษณ์ การวางผังและการ จัดเรียงสินค้า และด้านการจัดทำระบบบัญชีและ ระบบการเช็คคลังสินค้า)		
20.	การส่งเสริมช่องทางการตลาดสำหรับศูนย์สาธิต การตลาดและตลาดประชารัฐ	15 มี.ค. 2561	สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย
21.	โครงการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการชุมชน (Project for Community – Based Entrepreneurship Promotion)	23 พ.ค. 2560	องค์การความร่วมมือระหว่าง ประเทศญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA)

๘ ด้านสังคม

จำนวน 3 ฉบับ

ที่	ประเด็น MOU	วันที่ลงนาม	หน่วยงานที่ MOU
1.	โครงการโอท็อป จูเนียร์ “OTOP Junior Contest”	22 ธ.ค. 2559	บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)
2.	การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาความเข้มแข็ง ของชุมชนท้องถิ่น	8 ก.ย. 2559	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สท.) สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
3.	1. สร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพและขยายผล หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ภายใต้ความ ร่วมมือกับหน่วยงานภาคี 2. สื่อสารภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานโดยขับ เคลื่อนกิจกรรมตามโครงการสานพลังชุมชน เพื่อ พออย่างพอเพียง สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	10 มี.ย. 2559	บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

๘ ด้านสิ่งแวดล้อม

จำนวน 2 ฉบับ

ที่	ประเด็น MOU	วันที่ลงนาม	หน่วยงานที่ MOU
1.	1. ร่วมกันประเมินศักยภาพในพื้นที่เป้าหมาย และคัดเลือกผลิตภัณฑ์/ทรัพยากรชีวภาพที่มีความโดดเด่น แต่วัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตยังมีไม่มากนักหรือใกล้สูญหายไปจากพื้นที่ เพื่อช่วยส่งเสริมการเพาะขยายพันธุ์การพัฒนาวัตถุดิบในพื้นที่ให้เพียงพอต่อการผลิต 2. การร่วมออกงานแสดงสินค้าและนิทรรศการต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	4 พ.ค. 2559	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
2.	1. ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ และการประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานด้านพัฒนาสังคมและด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม 2. ร่วมมือในการจัดอบรม สัมมนา ประชุมทางวิชาการ การวิจัย การจัดทำวารสาร ตำรา เอกสารวิชาการ และจัดกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ 3. แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผลงานวิจัย และผลงานทางวิชาการ 4. การพัฒนาบุคลากรด้านพัฒนาสังคมและด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม 5. การประสานความร่วมมือกับสถาบันวิชาการในประเทศและต่างประเทศในการมีส่วนร่วมพัฒนาบุคลากร นักวิจัย และองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	30 ธ.ค. 2554	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

๘ ด้านบริการ

จำนวน 7 ฉบับ

ที่	ประเด็น MOU	วันที่ลงนาม	หน่วยงานที่ MOU
1.	1. การขอใช้โปรแกรมสำหรับอ่านข้อมูลจากบัตรประจำตัวประชาชน 2. การขอใช้ประโยชน์ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยวิธีเชื่อมโยงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Online) 3. การขอใช้ประโยชน์ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยวิธีแฟ้มข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์	8 ก.พ. 2559	กรมการปกครอง
2.	การใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนและลดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่	3 ต.ค. 2560	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA)
3.	การจัดทำระบบสำรวจจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล (Digital Survey)	9 พ.ค. 2561	บริษัท กลต โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)
4.	การขอใช้บริการรับชำระคืนเงินกู้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีด้วยแบบฟอร์มการชำระเงิน (Bill Payment) และการให้บริการด้านการเงิน ผ่านธุรกิจการรับชำระเงินค่าสินค้าและบริการของธนาคาร	29 มี.ค. 2559	ธนาคารกรุงไทย
5.	การขอใช้บริการรับชำระคืนเงินกู้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีด้วยแบบฟอร์ม การชำระเงิน (Bill Payment) และการให้บริการด้านการเงิน ผ่านธุรกิจการรับชำระเงินค่าสินค้าและบริการของธนาคาร	29 มี.ค. 2559	ธนาคารออมสิน
6.	การขอใช้บริการรับชำระคืนเงินกู้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีด้วยแบบฟอร์ม การชำระเงิน (Bill Payment) และการให้บริการด้านการเงิน ผ่านธุรกิจการรับชำระเงินค่าสินค้าและบริการของธนาคาร	29 มี.ค. 2559	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
7.	กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	31 พ.ค. 2559	กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

2. การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ

2.1 การพัฒนาบุคลากรในทุกกระดับ

กรมการพัฒนาชุมชน ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากร ด้วยการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะของบุคลากรกรมการพัฒนาชุมชน (Human Development) ทั้งในเชิงวิชาการและปฏิบัติ รวมไปถึงการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำชุมชน/ปราชญ์ชุมชน ให้มีความพร้อมต่อการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ตามยุทธศาสตร์ของกรมการพัฒนาชุมชน กระบวนการพัฒนาบุคลากรจะดำเนินงานในรูปแบบของการฝึกอบรม การให้บริการทางวิชาการด้านการพัฒนาชุมชนแก่หน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ รวมไปถึงการออกแบบและพัฒนาระบบที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ภายในองค์กร โดยมีศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนทั้ง 11 แห่ง ประกอบด้วย

- 1 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนสระบุรี
- 2 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนชลบุรี
- 3 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุบลราชธานี
- 4 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี
- 5 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนลำปาง
- 6 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนพิษณุโลก
- 7 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี
- 8 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครศรีธรรมราช
- 9 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา
- 10 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครนายก
- 11 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครราชสีมา และ วิทยาลัยการพัฒนารัฐบาลอำเภอ บางละมุง จังหวัดชลบุรี

นอกจากบริการด้านวิชาการแก่บุคลากรภายในและผู้นำชุมชนแล้ว ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนทั้ง 11 แห่ง และวิทยาลัยการพัฒนารัฐบาล ยังให้บริการด้านการฝึกอบรมแก่บุคลากรภายนอก พร้อมมีห้องพักที่ทันสมัย มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกครบครัน มีสถานที่และห้องประชุมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการฝึกอบรม

การดำเนินการจัดกิจกรรม/โครงการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร ประกอบด้วย เสริมสร้างศักยภาพองค์กรเพื่อยกระดับงานพัฒนาชุมชนด้วยกระบวนการขับเคลื่อนองค์กรด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม และการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพด้วยกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้ทันสมัย ทั้งหลักสูตรการฝึกอบรมและการพัฒนาระบบที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้และการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้ การพัฒนาบุคลากรของกรมการพัฒนาชุมชนสามารถแบ่งได้ดังนี้

1) โครงการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถขับเคลื่อนงานได้ตามนโยบายของรัฐบาล ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้ดำเนินการโครงการสัมมนาผู้บริหารกรมการพัฒนาชุมชนเพื่อขับเคลื่อนงานตลาดประชารัฐและนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจโครงการตลาดนัดประชารัฐ และการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท ภารกิจของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเกี่ยวกับการส่งเสริมช่องทางการตลาด ทั้งในระดับส่วนกลาง จังหวัด และอำเภอ ซึ่งกรมฯ ได้รับมอบหมายจากกระทรวงมหาดไทยให้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการตลาดประชารัฐ คนไทยยิ้มได้ เพื่อสร้างพื้นที่การจำหน่ายสินค้าของเกษตรกร รวมไปถึงผู้ผลิต/ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีช่องทางในการจัดจำหน่ายสินค้ามากขึ้น

2) การเตรียมความพร้อมบุคลากรให้มีอุดมการณ์ตามปรัชญาและหลักการของการพัฒนาชุมชน โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจในการทำงานพัฒนาชุมชนก่อนเข้ารับตำแหน่ง “นักวิชาการพัฒนาชุมชน” ซึ่งประกอบด้วย โครงการพัฒนาข้าราชการที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ หลักสูตรพัฒนาก่อนประจำการ และโครงการฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาก่อนเปลี่ยนสายงาน

3) การพัฒนาเพื่อบุคลากรที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ประกอบด้วย โครงการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารงานพัฒนาชุมชน (นบพ.) โครงการฝึกอบรมหลักสูตรข้าราชการระดับชำนาญการพิเศษ และโครงการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารงานพัฒนาชุมชนระดับสูง (นพส.)

นอกจากการพัฒนาบุคลากร ดังกล่าวข้างต้น กรมการพัฒนาชุมชนยัง ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรของกรมฯ ในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1) โครงการฝึกอบรมพัฒนาระหว่างประจำการด้านบริหารการเปลี่ยนแปลง สำหรับพัฒนาบุคลากรในพื้นที่เป็นผู้จัดการตำบล โดยพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะหงานพัฒนาชุมชนยุค Thailand 4.0 การสร้างภาวะผู้นำและการสร้างพันธมิตรในชุมชน

2) โครงการฝึกอบรมบุคลากรกรมการพัฒนาชุมชนเพื่อขับเคลื่อน SE และสานพลังประชารัฐ หลักสูตรเสริมสมรรถนะพัฒนาการอำเภอ โดยมุ่งเสริมสร้างทักษะพัฒนาการอำเภอให้สามารถขับเคลื่อนงานได้ตามยุทธศาสตร์ของกรมฯ พร้อมทั้งสร้างทักษะด้านการเป็นที่ปรึกษา สามารถให้คำปรึกษา สอนแนะนำงานและสามารถสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในสำนักงานพัฒนาชุมชน ให้สามารถทำงานได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ

3) โครงการฝึกอบรมหลักสูตรเสริมสมรรถนะผู้บริหารระดับสูง เพื่อเสริมสมรรถนะผู้บริหารให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ สร้างสรรค์นวัตกรรมในการบริหารงานยุคดิจิทัล ให้สามารถบริหารงานพัฒนาชุมชนให้บรรลุเป้าประสงค์ตามยุทธศาสตร์ของกรมฯ ได้ตามที่วางไว้

นอกจากนี้ กรมการพัฒนาชุมชน ได้พัฒนาเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยได้จัดทำโครงการผลิตบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) เพื่อสร้างทางเลือกในการเรียนรู้ให้แก่บุคลากรที่สนใจ ซึ่งในปัจจุบันมีบทเรียนจำนวนทั้งสิ้น 104 รายวิชา

2.2 การจัดทำสื่อรณรงค์ส่งเสริมจริยธรรมข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นการสร้างกระแสให้ข้าราชการมีจิตสำนึก ตระหนักถึงความสำคัญของหลักคุณธรรม จริยธรรมตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อบังคับกรมการพัฒนาชุมชนว่าด้วย จริยธรรมและจรรยาข้าราชการฯ และประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้จัดทำสื่อรณรงค์ส่งเสริมจริยธรรมข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชนขึ้น โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย

สารบัญ	
ส่วนที่ ๑ สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการจริยธรรมประจำกรมการพัฒนาชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๐	๑
ส่วนที่ ๒ การส่งเสริมจิตสำนึกข้าราชการผู้รับผิด้านคุณธรรม	๑๐
๒.๑ ข้าราชการผู้รับผิด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยา	๑๐
๒.๒ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
- ข้าราชการต้นแบบด้านจริยธรรม (The Icon) ประจำปี ๒๕๖๐	๑๐
- ข้าราชการผู้ไม่ประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่ราชการตามประมวล	๑๐
- จรรยาข้าราชการผู้รับผิด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยา	๑๐
ส่วนที่ ๓ แนวทางการปฏิบัติตนและประพฤติของข้าราชการพลเรือน	๑๐
๓.๑ ข้าราชการผู้ไม่ประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่ราชการตามประมวล	๑๐
๓.๒ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
ส่วนที่ ๔ ข้าราชการผู้ไม่ประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่ราชการตามประมวล	๑๐
๔.๑ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
๔.๒ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
๔.๓ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
๔.๔ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
๔.๕ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
๔.๖ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
๔.๗ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
๔.๘ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
๔.๙ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐
๔.๑๐ ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน	๑๐

● **ส่วนที่ 1** สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการจริยธรรม ประจำกรมการพัฒนาชุมชนและการดำเนินงานของกลุ่มงานคุ้มครอง จริยธรรมข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2559 - 2560

● **ส่วนที่ 2** การยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการผู้ประพฤติตน และปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ดีตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยา ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน ประกอบไปด้วย

- ข้าราชการต้นแบบด้านจริยธรรม (The Icon) ประจำปี 2560

- ข้าราชการผู้ประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่ราชการตาม ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและข้อบังคับกรมการพัฒนา ชุมชน ว่าด้วยเรื่องจริยธรรมและจรรยาข้าราชการฯ

● **ส่วนที่ 3** แนวทางการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ข้าราชการพลเรือน

● **ส่วนที่ 4** แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน

● **ส่วนที่ 5** การประกวดเรียงความส่งเสริมจริยธรรมข้าราชการ กรมการพัฒนาชุมชน

● **ส่วนที่ 6** ภาคผนวก

- หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับข้าราชการ

- ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

- ข้อบังคับกรมการพัฒนาชุมชนว่าด้วยจริยธรรมและจรรยา ข้าราชการ กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2559

2.3 โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรกรมการพัฒนาชุมชน

เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรกรมฯ มีขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสมดุลระหว่างการใช้ชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว มีการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวทางที่ถูกต้อง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนดีเด่น

ประจำปี 2559 ข้าราชการและลูกจ้างดีเด่น ประจำปี 2560 ประเภทบริหาร ประเภทหัวหน้ากลุ่มงาน ประเภทพัฒนาการอำเภอ ประเภทวิชาการ ประเภทพัฒนากรขวัญใจชุมชน ประเภทสนับสนุน ประเภทลูกจ้าง และประเภทซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติดีดีเด่นระดับจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 160 คน

2.4 การเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตกับการทำงานที่เป็นสุข

การให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการที่ยังอยู่ในระบบราชการและข้าราชการที่จะพ้นจากราชการไป เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับข้าราชการ และลูกจ้างประจำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการ ดังนั้น กรมการพัฒนาชุมชนจึงจัดทำโครงการเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อเพิ่มคุณค่าชีวิตกับการทำงานที่เป็นสุข และให้การยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการผู้ปฏิบัติงานที่มีผลงานดีเด่น ดังนี้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตกับการทำงานที่เป็นสุข มีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 302 คน ประกอบด้วย

ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ได้รับประกาศเกียรติคุณ เป็นข้าราชการดีเด่น (ครุฑทองคำ) ประจำปี 2560 จำนวน 25 คน ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ได้รับประกาศเกียรติคุณเป็นข้าราชการและลูกจ้างดีเด่น ประเภทบริหาร ประเภทพัฒนาการอำเภอ ประเภทวิชาการ ประเภทพัฒนากรขวัญใจชุมชน ประเภทสนับสนุน และประเภทซื่อสัตย์สุจริต ประจำปี 2561 จำนวน 104 คน ข้าราชการที่ครบเกษียณอายุราชการปี 2561 จำนวน 177 คน ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ปฏิบัติราชการครบ 25 ปี จำนวน 150 คน

3. การยกระดับภาพลักษณ์องค์กร

3.1 การสื่อสารสร้างการรับรู้และเสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กร

กรมการพัฒนาชุมชน มีการประชาสัมพันธ์และสื่อสารภาพลักษณ์องค์กร เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน โดยมีการเผยแพร่ กิจกรรม ความรู้ ความก้าวหน้า และผลงานของกรมฯ ในรูปแบบต่าง ๆ ภายใต้กลยุทธ์ “WE ARE CDD” องค์กรดูดี คือ หน้าที่ คน พช. โดยปี 2561 ดำเนินการสื่อสารภาพลักษณ์ กรมการพัฒนาชุมชนผ่านสื่อ ดังนี้

ดำเนินการสร้างภาพลักษณ์กรมการพัฒนาชุมชนผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ ดังนี้

ประเภทสื่อ	จำนวน (ครั้ง)
โทรทัศน์	79
วิทยุ	2,517
สิ่งพิมพ์	1,205
ออนไลน์	4,095
Website	473

ดำเนินการจัดประกวดเรียงความในหัวข้อ “ไอ้โฮ...OTOP” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ชุมชน กิจกรรม ภารกิจ หรือผลงานของกรมการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้ ต้องระบุข้อมูลของผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่กล่าวถึงในเรียงความอย่างชัดเจน ความยาว 1 - 2 หน้ากระดาษ A4 ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจเห็นด้วยที่จะจัดกิจกรรมเช่นนี้ ในครั้งต่อไปอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.5 รองลงมาสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการประกวดไปใช้ประโยชน์ และได้รับความรู้จากข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว สินค้า OTOP คิดเป็นร้อยละ 61.9

3.2 การเสริมสร้างภาพลักษณ์และสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์องค์การ

3.3 Strategic PR เพื่องานพัฒนาชุมชน

ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้ปฏิบัติงานด้าน
การประชาสัมพันธ์ จำนวน 107 คน
เพื่อพัฒนาทักษะการจัดทำแผนกลยุทธ์
การประชาสัมพันธ์ ทักษะการพูดและการ
เขียนข่าวประชาสัมพันธ์ ทักษะการเป็น
พิธีกร พร้อมก้าวทันสื่อ (การเลือกใช้สื่อ
ประชาสัมพันธ์ในยุคสื่อหลากหลาย)
การสร้างความประทับใจและมีบุคลิกภาพ
ที่เหมาะสม รวมถึงการประชาสัมพันธ์
อย่างไรในภาวะจำกัด เพื่อนำความรู้ไป
พัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ของ
หน่วยงาน ซึ่งกำหนดดำเนินการ
ในไตรมาส 1 ณ โรงแรมบัดดี้โอเรียนทอล
ริเวอร์ไซด์ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3.4 การพัฒนาและคัดเลือกนักประชาสัมพันธ์ ประจำปี 2561

โดยการจัดประกวดและคัดเลือกนักประชาสัมพันธ์เป็นประจำทุกปี โดยมีกิจกรรม ดังนี้

1) การจัดทำกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ปี 2562 และกิจกรรมการเสวนา “เทคนิคการประชาสัมพันธ์ยุค 4.0” ระหว่างนักประชาสัมพันธ์ดีเด่น ประจำปี 2561 และเครือข่ายสื่อมวลชน เมื่อวันที่ 2 - 3 กันยายน 2561 ณ โรงแรมบัดดี้ โอเรียนทอล ริเวอร์ไซด์ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

2) กิจกรรมศึกษาดูงาน

ศึกษาดูงานหมู่บ้านโอท็อปเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ “เกาะเกร็ด”

ศึกษาระบวนการทำงานด้านสื่อสารมวลชนวิทยุและโทรทัศน์ และกระบวนการออกอากาศสดรายการ “คู่ปณ.ข่าว 3” ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3

กิจกรรมการเข้ารับรางวัล “นักประชาสัมพันธ์ดีเด่น ประจำปี 2561” พร้อมเงินรางวัลจำนวน 5,000 บาท จำนวน 20 รางวัล ณ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

3) โครงการผลิตสื่อเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กร ดำเนินโครงการเสริมสร้างภาพลักษณ์และสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์องค์กร ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม – 31 พฤษภาคม 2561 จัดประกวดคลิปวิดีโอ (Viral Contest) “Check in ที่ห้องดี พช.” ความยาวไม่เกิน 3 นาที โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรมภารกิจ หรือผลงานของกรมการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งการประกวดออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทบุคลากรในสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน และประเภทประชาชนทั่วไป มีจำนวนผลงานคลิปวิดีโอที่ส่งเข้าประกวด จำนวนทั้งสิ้น 84 ผลงาน ผ่านเกณฑ์ จำนวน 45 ผลงาน โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับรางวัล 2 ประเภท คือ 1) ประเภทบุคลากรในสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน 2) ประเภทประชาชนทั่วไป จำนวนทั้งสิ้น 12 รางวัล ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฯ มีความพึงพอใจต่อภาพรวมทั้งหมดของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมาสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการประกวดไปใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 75.00

4) โครงการรณรงค์และเชิญชวนการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ระดับประเทศ ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สื่อรณรงค์ฯ ทางสื่อกระแสหลักและสื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ทำให้มีผู้ติดตามทางสื่อสังคมออนไลน์ YOUTUBE และ Facebook Fanpage กรมการพัฒนาชุมชน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนรวมกว่า 53,697 คน ส่งผลให้ผลการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2561 จำนวน 12,941,364 ครั้วเรือน มีจำนวนเพิ่มขึ้น 100,338 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.78 จากผลการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2560 จำนวน 12,841,026 ครั้วเรือน ซึ่งทำให้กรมการพัฒนาชุมชน มีผลดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดงบประมาณที่ตั้งไว้ จำนวน 12,900,000 ครั้วเรือน

5) โครงการ พช.สัมพันธ์สัญจร กรมการพัฒนาชุมชนจัดกิจกรรม พช.สัมพันธ์สัญจร เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ ภารกิจ รวมถึงผลการดำเนินงานของกรมฯ และเพื่อให้คณะผู้บริหารกรมฯ สื่อมวลชน และเจ้าหน้าที่สังกัดกรมฯ ได้ร่วมกิจกรรมในงานพัฒนาชุมชนในพื้นที่ จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดเพชรบุรี มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 91 คน

❖ ผลการดำเนินงาน

▶ 4.1 ผลลัพธ์จากภายใน

▪ **4.1.1** กรมการพัฒนาชุมชนมีบุคลากรเก่ง ดี มีความสุข เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานระบบบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล มีเป้าหมายในการหล่อหลอม และปลูกฝังอุดมการณ์ตามแนวคิด ปรัชญา และหลักการของการพัฒนาชุมชนให้แก่ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชนตั้งแต่แรกบรรจุ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชนยึดประชาชน และชุมชน เป็นศูนย์กลางในการทำงาน โดยยึดหลักสมรรถนะ (Competency) และเป็นผู้กระตือรือร้นในการพัฒนาขีดความสามารถ (Capability) ของตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นนักปฏิบัติที่ทรงความรู้ (Knowledge worker) สามารถปฏิบัติงานภายใต้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้กับข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเท วิริยะ อุตสาหะ และเป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงในการทำงาน ยึดมั่นต่อจรรยาข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน และประการสำคัญคือ การได้รับการยอมรับ และความเชื่อมั่นจากประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติงาน กรมการพัฒนาชุมชนจึงจัดให้มีการมอบรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติกลุ่มคนเหล่านี้ เพื่อจูงใจและรักษาให้คนดี คนเก่งอยู่ในระบบราชการ และเพื่อสร้างการเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานให้แก่บุคคลอื่น (Role Model)

▪ **4.1.2** การปรับปรุง การกำหนดตำแหน่ง เพื่อสร้างความก้าวหน้าในอาชีพให้แก่ข้าราชการ

(1) ตำแหน่งพัฒนาการจังหวัด ประเภทอำนวยการระดับต้น

กรมการพัฒนาชุมชน มีตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด ได้แก่ พัฒนาการจังหวัด จำนวน 76 ตำแหน่ง โดยเป็นตำแหน่งในประเภท “อำนวยการ” จากเดิมประกอบด้วยพัฒนาการจังหวัดที่เป็นประเภทอำนวยการระดับต้น จำนวน 48 ตำแหน่ง และพัฒนาการจังหวัด ที่เป็นประเภทอำนวยการระดับสูง จำนวน 28 ตำแหน่ง

ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2561 กรมการพัฒนาชุมชนได้ปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งพัฒนาการจังหวัดประเภทอำนวยการระดับต้น ให้สูงขึ้นเป็นพัฒนาการจังหวัดประเภทอำนวยการระดับสูง จำนวน 32 ตำแหน่ง ซึ่งปัจจุบันกรมการพัฒนาชุมชน มีพัฒนาการจังหวัดประเภทอำนวยการระดับต้น เหลือเพียง 16 ตำแหน่ง โดยเป็นพัฒนาการจังหวัดประเภทอำนวยการระดับสูง จำนวน 60 ตำแหน่ง และมีเป้าหมายในการปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งให้พัฒนาการจังหวัดเป็นประเภทอำนวยการระดับสูงทั้งหมด จำนวน 76 ตำแหน่ง

กรมการพัฒนาชุมชน มีตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ ได้แก่ พัฒนาการอำเภอ จำนวน 878 ตำแหน่ง โดยเป็นตำแหน่งในประเภท “วิชาการ” จากเดิมประกอบด้วย พัฒนาการอำเภอที่เป็นประเภทวิชาการระดับชำนาญการ จำนวน 470 ตำแหน่ง และพัฒนาการอำเภอที่เป็นประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 408 ตำแหน่ง ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชนได้ปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งพัฒนาการอำเภอประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการให้สูงขึ้นเป็นพัฒนาการอำเภอประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 148 ตำแหน่ง ซึ่งปัจจุบันกรมการพัฒนาชุมชนมีพัฒนาการอำเภอที่เป็นประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ เหลือเพียง 322 ตำแหน่ง และพัฒนาการอำเภอที่เป็นประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 556 ตำแหน่ง และมีเป้าหมายในการปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งให้พัฒนาการอำเภอเป็นประเภทชำนาญการพิเศษในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นต่อไป

■ **4.1.3** การพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะให้แก่ข้าราชการในทุกระดับ
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะข้าราชการกรมการ
พัฒนาชุมชน จำนวน 3,796 คน ดังนี้

-
- (1) ฝึกอบรมพัฒนาระหว่างประจำการด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง 1,760 คน
-
- (2) ฝึกอบรมหลักสูตรเสริมสมรรถนะนักบริหารระดับสูง 103 คน
-
- (3) ฝึกอบรมบุคลากรกรมการพัฒนาชุมชนเพื่อขับเคลื่อน SE และสานพลังประชารัฐ
หลักสูตรเสริมสมรรถนะพัฒนาการอำเภอ 878 คน
-
- (4) พัฒนาข้าราชการที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการ หลักสูตรพัฒนาการ
ก่อนประจำการ 463 คน
-
- (5) ฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาการเปลี่ยนสายงาน 70 คน
-
- (6) ฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารงานพัฒนาชุมชนระดับสูง (นพส.) 60 คน
-
- (7) ฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารงานพัฒนาชุมชน (นบพ.) 200 คน
-
- (8) ฝึกอบรมหลักสูตรข้าราชการระดับชำนาญการพิเศษ 100 คน
-
- (9) ฝึกอบรมหลักสูตร CDD HRD 4.0 : นวัตกรรมการพัฒนาทรัพยากรบุคคลสู่ความ
เป็นเลิศ 162 คน
-

4.2 การยอมรับจากภาคสังคม และประชาชน

■ **4.2.1** ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน
ภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ปี พ.ศ. 2561 จาก สำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) กระทรวงยุติธรรม
อยู่ที่ร้อยละ (เฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก) 87.05 ซึ่งถือว่ามีความคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน
ของหน่วยงานระดับสูงมาก

■ **4.2.2** ผลการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการ
ปฏิบัติราชการ พ.ศ. 2561 อยู่ในระดับคุณภาพ (มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับสูงกว่า
เป้าหมายทุกองค์ประกอบที่ประเมิน)

2.2

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

การให้ความร่วมมือทางวิชาการด้านการพัฒนาชุมชนแก่หน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นหน้าที่หนึ่งของกรมการพัฒนาชุมชนตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2552 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมการพัฒนาชุมชนได้แบ่งปันประสบการณ์และบทเรียนการดำเนินงานพัฒนาชุมชนของกรมการพัฒนาชุมชนแก่ต่างประเทศ ดังนี้

1. การฝึกอบรมหลักสูตร SEP S-M-A-R-T Mobilizing Team

เป็นกิจกรรมแรกของโครงการ Sustainable Community Development Model based on the Application of the Philosophy of Sufficiency Economy for Sri Lanka's Divineguma National Programme ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับศรีลังกา เพื่อสร้างและพัฒนาทีมขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาความเข้มแข็งของหมู่บ้านเป้าหมาย 3 หมู่บ้าน คือ Deltota Phalagama เมือง Kandy หมู่บ้าน Uyana, เมือง Polonnaruwa และหมู่บ้าน Watupola เมือง Puttalam รวมทั้งเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้คนในหมู่บ้าน ได้ฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และในการพัฒนาหมู่บ้านด้วย

ทีมขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านซึ่งประกอบขึ้นจากผู้นำชุมชนของหมู่บ้าน ๆ ละ 4 คน และเจ้าหน้าที่ของ Department of Samurdhi Development, Ministry of Social Empowerment, Welfare and Kandyan Heritage และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานในหมู่บ้านเป้าหมาย หมู่บ้านละ 3 คน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของ Department of Samurdhi Development รวมทั้งสิ้น 23 คน

ในการฝึกอบรมนี้ ทีมขับเคลื่อนได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาครัวเรือนต้นแบบ กระบวนการ วิธีการ และกิจกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาชุมชน เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การศึกษาดูงานเกี่ยวกับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP การตลาด และการวางแผนปฏิบัติขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาในหมู่บ้านเป้าหมายที่รับผิดชอบ

จากการติดตามความก้าวหน้าในพื้นที่เป้าหมาย ทีมขับเคลื่อนฯ ทั้ง 3 ทีม ได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่คนในหมู่บ้านเป้าหมาย รวมทั้งทำกิจกรรมพัฒนาอาชีพ เช่น รวมกลุ่มเลี้ยงปลาสาวยงาม กลุ่มตัดเย็บกระเป๋า และคิดค้นกล้วยทอดฉาบน้ำตาลโดยใช้กล้วยซึ่งปลูกขายอยู่ในพื้นที่ จนได้รับความสนใจจากคนในพื้นที่และหมู่บ้านใกล้เคียงเนื่องจากเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีขายมาก่อน

2. โครงการ Study Tour to Thailand on Decentralized Hands-on Program Exhibition (D-HOPE)

เป็นการจัดการศึกษาดูงานที่กรมการพัฒนาชุมชนให้ความร่วมมือกับ JICA สำนักงานประเทศภูฏาน ซึ่งดำเนินงานโครงการความร่วมมือทางวิชาการ “Project on Community Entrepreneurial Capacity and Rural Enterprise Development (Phase 2)” in Bhutan ระหว่างวันที่ 15 – 17 มกราคม 2561 ณ โรงแรมเบสท์ เวสเทิร์น พลัส แวนด้า แกรนด์ ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และระหว่างวันที่ 18 – 22 มกราคม 2561 ณ โรงแรมสุรินทร์ มาเจสติค ถนนจิตรบำรุง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

คณะศึกษาดูงานประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ประเทศภูฏาน จำนวน 18 คน และเจ้าหน้าที่ JICA สำนักงานประเทศภูฏาน จำนวน 2 คน รวม 20 คน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาพรวมการดำเนินงาน OTOP ในประเทศไทย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP การสนับสนุนช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ OTOP และศึกษาดูงานที่ศูนย์โอท็อปคอมเพล็กซ์พุด ตำบลพุด แอ่เภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี รวมทั้งศึกษาดูงานการดำเนินงานเทศบาลของดีเมืองสุรินทร์ ซึ่งเป็นเทศบาลที่ดำเนินการตามแนวทาง Decentralized Hand-On Program Exhibition (D-HOPE) ของจังหวัดสุรินทร์ด้วย

❑ 3. โครงการ Project for Community – Based Entrepreneurship Promotion

เป็นโครงการความร่วมมือที่กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการร่วมกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency: JICA) โดยใช้แนวทางการจัดนิทรรศการแบบกระจายให้ผู้ชมลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Decentralized Hand – On Program Exhibition: D-HOPE) ระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยในปี 2561 เป็นการดำเนินงาน ปีที่ 1 ในพื้นที่จังหวัดเป้าหมาย 9 จังหวัด คือ จังหวัดนครพนม มุกดาหาร สุรินทร์ เชียงใหม่ ลำพูน ชลบุรี จันทบุรี ระนอง และจังหวัดตรัง

ในปี 2561 กรมการพัฒนาชุมชนได้ส่งเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจากส่วนกลาง และจังหวัดเป้าหมาย 9 จังหวัด รวม 12 คน ไปเข้ารับการอบรมหลักสูตร Country Focus Training Program: Project for Community – Based Entrepreneurship Promotion ณ ประเทศญี่ปุ่น เพื่อเรียนรู้แนวคิดและประสบการณ์กิจกรรมที่ผู้บริโภคร้องขอให้ทำด้วยตนเอง (hand-on program) และจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนโครงการ

หลังการฝึกอบรม ผู้เข้าอบรมทั้ง 12 คน ได้ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการที่ส่วนกลาง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระดับจังหวัดเพื่อค้นหาผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ (potential champion) ออกแบบกิจกรรมที่ผู้บริโภคร้องขอให้ทำด้วยตนเอง (hand-on program) และเตรียมการจัดพิมพ์แคตตาล็อกเผยแพร่กิจกรรมของจังหวัด

❑ 4. โครงการสัมมนาสร้างศักยภาพการพัฒนาที่มีชุมชน และหมู่บ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนของประเทศไทย

(Seminar on the Documentation of Best Practices and Challenges and Capacity Building of Community-Driven Development (CDD))

เป็นโครงการตามแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านการพัฒนาชนบทและจัดความยากจน 2016 – 2020 คือ การจัดทำเอกสารเผยแพร่และแบ่งปันบทเรียนความสำเร็จ และประเด็นท้าทายในการสร้างศักยภาพการพัฒนาชุมชนที่มีชุมชนและหมู่บ้านเป็นกลไกขับเคลื่อน (Document, share good practices and challenges and capacity building on Village/Community Driven Development) ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ และกระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการ

พัฒนาชนบทและจัดความยากจนของประเทศไทยได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการ โดยกรมการพัฒนาชุมชนได้จัดสรรงบประมาณดำเนินการระหว่างวันที่ 8 – 11 พฤษภาคม 2561 ณ โรงแรมเบสท์ เวสเทิร์น พลัส แวนด้า แกรนด์ ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผู้เข้าสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนจากประเทศสมาชิกอาเซียน 8 ประเทศ คือ กัมพูชา ไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม และสิงคโปร์ และผู้แทนจาก สถาบันแม่โขง (Mekong Institute) รวม 22 คน ซึ่งได้เรียนรู้แนวคิดการพัฒนาที่มีชุมชน/หมู่บ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนจากผู้เชี่ยวชาญของธนาคารโลก ประจำประเทศไทย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กรมการพัฒนาชุมชน สถาบันแม่โขง และนายเกษมสันต์ ตาบโลมิง จังหวัดลำพูน รวมทั้งแบ่งปันประสบการณ์จากการทำงานขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาที่มีชุมชน/หมู่บ้านเป็นกลไกขับเคลื่อน ศึกษาดูงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน ณ บ้านดอนตะโหนด อำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี และสรุปทบทวนเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตามแนวคิดดังกล่าว

นอกจากนี้ยังได้ร่วมกันออกแบบ กิจกรรม/โครงการ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาที่มีชุมชน/หมู่บ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนด้วย

จากการสัมมนาครั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดพิมพ์เอกสารบันทึกผลการสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษ

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการการเจริญระดับฐานรากและการพัฒนา เศรษฐกิจพอเพียง (Microcredit and Sufficiency Economy Development)

เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เป็นหลักสูตรฝึกอบรมนานาชาติประจำปี กรมการพัฒนาชุมชนให้ความร่วมมือกับกรมความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการ โดยใช้งบประมาณจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศและกองทุน Perez-Guerrero Trust Fund for South-South Cooperation (PGTF) ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 – 15 กรกฎาคม 2561 ณ โรงแรมเบสท์ เวสเทิร์น พลัส แวนด้า แกรนด์ ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พร้อมทั้งศึกษาดูงานจังหวัดนครสวรรค์ พิจิตร และจังหวัด พิษณุโลก

ผู้เข้าประชุม จำนวน 19 คน จาก 19 ประเทศในเอเชีย แอฟริกา และ อเมริกาใต้ คือ สปป.ลาว เวียดนาม เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา บังกลาเทศ อิหร่าน ทาจิกิสถาน แอลจีเรีย บุรุนดี เอธิโอเปีย แกมเบีย เคนยา มาลาวี ไนจีเรีย สวาซิแลนด์ ยูกันดา มอริเชียส และ โคลัมเบีย โดยได้เรียนรู้เกี่ยวกับ ประเทศไทยในภาพรวม การขจัดความยากจนในประเทศไทย การพัฒนาชุมชนที่มีหมู่บ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเงินระดับฐานรากและองค์กรการเงินระดับฐานรากและแผนงานการเงินระดับฐานรากในประเทศไทย กลุ่มออมทรัพย์

เพื่อการผลิต กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรอบความคิดเชิงตรรกะ: เครื่องมือ สำหรับการออกแบบการเฝ้าติดตามและ ประเมินโครงการพัฒนาจัดทำแผน กลยุทธ์ นอกจากนี้ ยังได้ไปศึกษาดูงาน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่บ้าน เนินก้วว หมู่ที่ 11 ตำบลวัดไทร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี หมู่ที่ 2 ตำบลเนินปอ อำเภอสว่างมั่ง สถาบัน เงินทุนชุมชนตำบลหนองโสน หมู่ที่ 16 ตำบลหนองโสน อำเภอสว่างมั่ง จังหวัด พิจิตร กลุ่มแปรรูปมะม่วง บ้านคลองซบั้ง หมู่ที่ 12 ตำบลไทรน้อย อำเภอนิคมบ่งคม จังหวัดพิษณุโลก

6. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริม OTOP แก่เยาวชนในกลุ่มประเทศอาเซียน (Workshop on Promotion of OTOP for Youth in ASEAN)

เป็นโครงการตามแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านการพัฒนาชนบทและขจัดความยากจน 2016 – 2020 อีกโครงการหนึ่ง คือ Promotion of One Tambon One Product (OTOP) for youth ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการและกระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการพัฒนาชนบทและขจัดความยากจนของประเทศไทย ได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการ โดยกรมการพัฒนาชุมชนได้จัดสรรงบประมาณดำเนินการระหว่างวันที่ 13 – 17 สิงหาคม 2561 ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

ผู้เข้าร่วมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 12 คน จาก 4 ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว เวียดนาม และไทย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพให้แก่เยาวชนในประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งได้เรียนรู้เกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของประเทศไทย การพัฒนาของโครงการเยาวชน OTOP ของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งในระยะแรกให้ความสำคัญกับการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และได้พัฒนาการเป็นการสร้างผู้ประกอบการ OTOP รุ่นใหม่ โดยโครงการ INNO OTOP รวมทั้งการไปศึกษาดูงานการดำเนินงาน

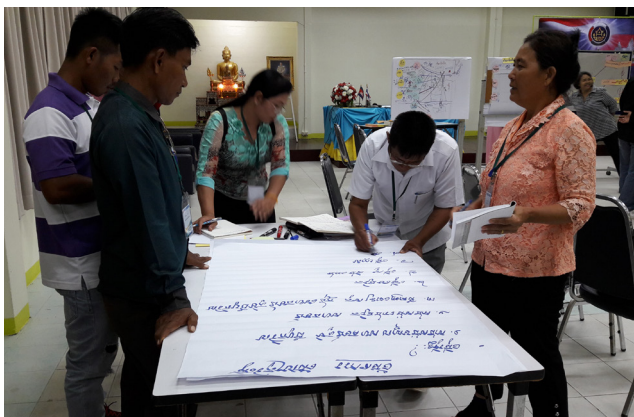
กลุ่มเยาวชน OTOP เกี่ยวกับกระบวนการผลิตของกลุ่มเยาวชนและหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ณ บ้านดงลาน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี

การดำเนินงานโครงการความร่วมมือทั้ง 6 โครงการ จัดเป็นผลงานด้านการพัฒนาชุมชนของกรมการพัฒนาชุมชนที่แบ่งปันประสบการณ์การพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนให้แก่ประเทศอื่น ๆ นำไปปรับใช้ตามเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายที่ 17 : ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

7. โครงการชุมชนต้นแบบการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน (ตะโบกวิน – บันเตียเมียนเจย)

กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินงานโครงการหมู่บ้านต้นแบบการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน (ตะโบกวิน – บันเตียเมียนเจย) ณ บ้านตะโบกวิน ต.มาลัย อ.มาลัย จ.บันเตียเมียนเจย โดยร่วมกับกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ในลักษณะโครงการความร่วมมือทางวิชาการ ระยะเวลา 3 ปี (2560 – 2562) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้ประชาชนมีศักยภาพในการดำเนินการพัฒนาร่วมกันในการแก้ไขปัญหาความยากจนและสามารถพึ่งตนเองได้ โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนา โดยมีเป้าหมายให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับพออยู่ พอกิน และเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่หมู่บ้านอื่นในบริเวณใกล้เคียง

โครงการได้พัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการ การพัฒนาในหมู่บ้าน การส่งเสริมอาชีพให้แก่ครัวเรือนต้นแบบ การปรับปรุงภูมิทัศน์ และสภาพแวดล้อมในชุมชน และการก่อสร้างอาคารศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อเป็นสถานที่ สำหรับการประชุมและเรียนรู้กิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การดำเนินงานในส่วนกลางโดยกองแผนงาน และจังหวัดสระแก้ว โดยสำนักงานพัฒนา ชุมชนจังหวัดสระแก้ว เช่น การประชุมร่วมระหว่างจังหวัดสระแก้วกับจังหวัดบึงเตี้ย เมียนเจย เพื่อความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการระหว่างกัน การพัฒนาอาชีพและรายได้ การพัฒนาครัวเรือนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง การก่อสร้างอาคารศูนย์เรียนรู้ชุมชน และการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์หมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงไทย – กัมพูชา

เมื่อโครงการเสร็จสิ้นลงในปี 2562 บ้านตะโบกวินจะเป็นศูนย์เรียนรู้ การพัฒนาหมู่บ้านที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาให้แก่ หมู่บ้านข้างเคียงของกัมพูชา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 เห็นชอบแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 วงเงินจำนวน 150,000 ล้านบาท โดยมีแนวทางที่สำคัญในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ดังนี้

(1) พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับสวัสดิการ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสร้างโอกาสในอาชีพและการจ้างงาน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ในรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้มีรายได้น้อย

(2) พัฒนาเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการประชาคม สร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนหมุนเวียนสำหรับประชาชนในการพัฒนาอาชีพและสร้างอาชีพในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่มีความเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่สร้างความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นระยะยาว

(3) ปฏิรูปโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตรทั้งระบบ พัฒนาศักยภาพการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรรายย่อย ควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตรเพื่อลดความเสี่ยงด้านการผลิตและราคา และส่งเสริมการตลาดสมัยใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตร

กรมการพัฒนาชุมชน ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแนวทางที่ 2 พัฒนาเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการประชาคม เพื่อดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ภายใต้โครงการไทยนิยม ยั่งยืน จำนวน 9,328,118,200 บาท ดำเนินการครอบคลุม 76 จังหวัด ในพื้นที่ 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน โดยโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีเป้าประสงค์เพื่อสร้างรายได้ และกระจายรายได้ให้กับชุมชนอย่างทั่วถึง เป็นการต่อยอดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่กรมการพัฒนาชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบหลัก มาผนวกกับกระแสความนิยมในการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่การท่องเที่ยวชุมชนเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ที่ชอบและแสวงหารูปแบบการท่องเที่ยวที่แตกต่าง หลากหลาย กรมการพัฒนาชุมชนจึงใช้รูปแบบการให้บริการและผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นเครื่องมือสนับสนุน กระตุ้นให้เกิดการเดินทางของนักท่องเที่ยว เข้าไปสู่ชุมชนต่าง ๆ อันจะส่งผลให้มีการจับจ่ายใช้สอยผ่านกิจกรรม สินค้าและบริการที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งจะเกิดการกระจายรายได้ประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มผู้ผลิตผู้ประกอบการชุมชน

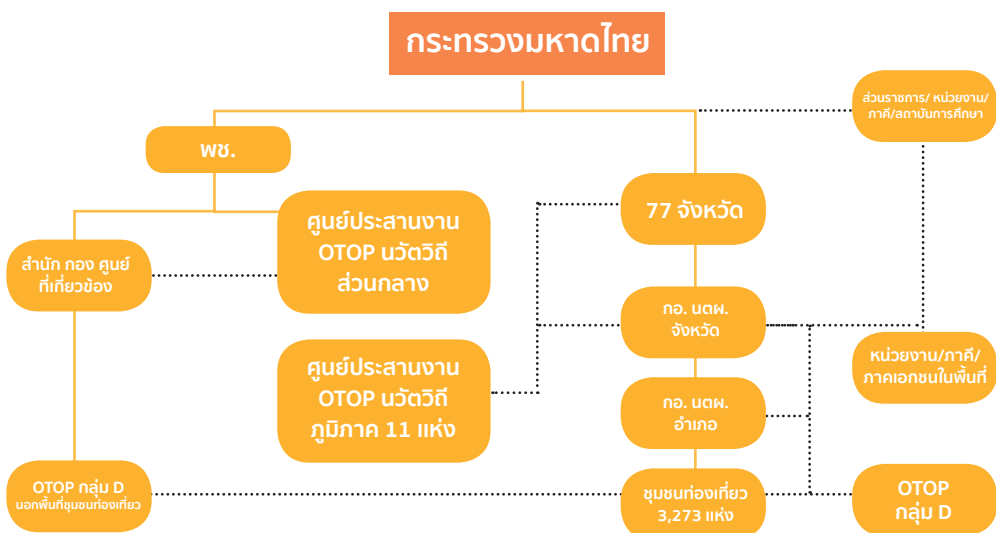
❑ ผลการดำเนินงาน

กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ในการพัฒนาอาชีพ และสร้างอาชีพในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้เป็นเครือข่าย และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่สร้างความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นระยะยาว โดยได้แบ่งกิจกรรมที่ดำเนินการออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ กิจกรรมที่ดำเนินการโดยส่วนกลาง และกิจกรรมที่ดำเนินการโดยส่วนภูมิภาค มีรายละเอียดดังนี้

❑ กิจกรรมที่ดำเนินการโดยส่วนกลาง

1) การวางระบบการจัดการและประเมินผล

โดยจัดตั้งศูนย์กลางการจัดการและประเมินผลโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 12 แห่ง ประกอบด้วย ส่วนกลาง จำนวน 1 แห่ง และส่วนภูมิภาค แบ่งตามศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน จำนวน 11 แห่ง โดยมีภารกิจในการกำหนดกรอบสร้างเครื่องมือติดตามความก้าวหน้า ลงพื้นที่ติดตามและประเมินผลโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี การติดตามความก้าวหน้าโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และวิเคราะห์ผลการติดตามและประเมินผลโครงการเพื่อรายงานผู้บริหาร โดยมีกลไกการดำเนินงานในภาพรวม ดังนี้

2) การเปิดตัวโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และสัมมนาการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ได้มีการจัดกิจกรรมทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค ทั้งในรูปแบบการจัดแสดงนิทรรศการ เวทีสัมมนา ตลอดจนจัดทำองค์ความรู้และคู่มือ (handbook) การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้การดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตลอดจนเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานร่วมกัน

3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ในชุมชนท่องเที่ยว โดยโรงเรียน OTOP

เพื่อส่งเสริม และพัฒนากลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่เข้มแข็ง ให้เป็นแหล่งบ่มเพาะความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ยึดโยงสำนักชุมชน และธรรมาภิบาลในการประกอบอาชีพ ดำเนินการในพื้นที่ของโรงเรียน OTOP จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

- (1) ศูนย์ OTOP คอมเพล็กซ์พุแค จังหวัดสระบุรี
- (2) กลุ่มจักสานบางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง
- (3) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านเขากลาง จังหวัดพัทลุง
- (4) ศูนย์ OTOP ช่วงสั้นกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- (5) กลุ่มหัตถกรรมคุ้มสุขโข บ้านดอนข่า ตำบลชนบท อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

4) ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D)

ร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ลงทะเบีย่นกับกรมการพัฒนาชุมชน กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ที่มีศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดำเนินการใน 3 กลุ่มผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย

- (1) กลุ่มผลิตภัณฑ์สุขภาพและความงาม (ประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร) จำนวน 10,000 ผลิตภัณฑ์
- (2) กลุ่มผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 5,000 ผลิตภัณฑ์
- (3) กลุ่มของใช้ ของฝาก ของที่ระลึก จำนวน 5,000 ผลิตภัณฑ์

5) ยุทธศาสตร์มาตรฐานสินค้าอาหาร OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic)

ร่วมกับสถาบันการศึกษา/หน่วยงาน/องค์กร ที่มีความเชี่ยวชาญ ประเภทอาหาร เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินการพัฒนาอาหาร โดยกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน และรูปแบบการยกระดับมาตรฐานสินค้าและผู้ประกอบการอาหาร OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic) ตลอดจนประชาสัมพันธ์เมนูอาหาร OTOP รสไทยแท้ในหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวผ่านช่องทางรายการโทรทัศน์ เพื่อเป็นการเล่าเรื่องของชุมชน โดยผ่านอาหารพื้นบ้าน เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภคในประเทศ

6) การประกวดและต่อยอดการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

เพื่อพัฒนาและต่อยอดการดำเนินกิจกรรมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินการประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีระดับจังหวัด โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคราชการ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งมีชุมชนที่ผ่านการคัดเลือกเป็นชุมชนท่องเที่ยว

OTOP นวัตกรรมระดับจังหวัด จำนวน 110 ชุมชน และชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ต้นแบบ จำนวน 50 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 160 ชุมชน และต่อยอดให้เป็นชุมชนที่มีความพร้อมต่อการรองรับนักท่องเที่ยว โดยแต่ละจังหวัดพิจารณาจากแผนการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่ชุมชนเป็นผู้จัดทำแผนการพัฒนาของตนเอง

❑ กิจกรรมที่ดำเนินการโดยส่วนภูมิภาค

ผลการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตาม 5 กระบวนการ

กระบวนการที่ 1 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

1) การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว เป้าหมาย 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการจัดตั้งแล้ว จำนวน 2,491 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 76.11

2) การร่างระเบียบชุมชนท่องเที่ยว เป้าหมาย 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,966 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 60.07

3) การจัดทำแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยว เป้าหมาย 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,603 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 48.98

4) การสร้างนักเล่าเรื่องชุมชน เป้าหมาย 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการแล้ว จำนวน 2,400 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 73.33 มีนักเล่าเรื่องชุมชนในหมู่บ้าน เป้าหมาย จำนวน 14,604 คน

5) การสร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุน

- การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป้าหมาย 1,866 กลุ่ม ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,029 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 55.14
- การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป้าหมาย 1,407 กลุ่ม ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,216 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 86.43

กระบวนการที่ 2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก

- 1) ค้นหาเสน่ห์ อัตลักษณ์ชุมชน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว เป้าหมาย 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการแล้ว จำนวน 3,226 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 98.56
- 2) ปรับปรุงภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อม ป้ายส่งเสริมการท่องเที่ยว เป้าหมาย 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,032 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 31.53
- 3) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เป้าหมาย 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,266 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 38.68

กระบวนการที่ 3 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

- 1) ออกแบบตราสัญลักษณ์และโลแกนชุมชนท่องเที่ยว เป้าหมาย 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,540 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 47.05
- 2) การพัฒนาเมนูอาหารพื้นถิ่น เป้าหมาย 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,212 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 37.03
- 3) พัฒนาผู้ประกอบการชุมชน อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนา จำนวน 17,957 กลุ่ม/ผู้ประกอบการ
- 4) การพัฒนาสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว จำนวน 32,730 ผลิตภัณฑ์ อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนา

5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชนท่องเที่ยว โดยโรงเรียน OTOP เป้าหมายการอบรม โดยโรงเรียน OTOP 5 แห่ง ๆ ละ 20 รุ่น รวม 100 รุ่น รวม 5,000 คน และพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำนวน 5,000 ผลิตภัณฑ์ ในพื้นที่บริการ 20 จังหวัด ดำเนินการฝึกอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครบ 5,000 คน และอยู่ระหว่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป้าหมาย จำนวน 5,000 ผลิตภัณฑ์

กระบวนการที่ 4 การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น

1) ออกแบบและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านเป้าหมาย 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการแล้ว จำนวน 869 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 26.55

2) เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเมืองหลัก เมืองรอง ดำเนินการแล้ว 227 เส้นทาง

3) การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม

■ การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ระดับจังหวัด เป้าหมาย 160 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครบทั้ง 160 หมู่บ้าน/ชุมชน

■ การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ต้นแบบ เป้าหมาย 50 หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครบทั้ง 50 หมู่บ้าน/ชุมชน

กระบวนการที่ 5 การส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว

1) การประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อ Online/Offline ดังนี้

■ สื่อสิ่งพิมพ์	จำนวน	316	ครั้ง
■ สื่อวิทยุ	จำนวน	981	ครั้ง
■ สื่อโทรทัศน์	จำนวน	89	ครั้ง
■ สื่อออนไลน์	จำนวน	3,967	ชิ้นงาน

2) การเปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว ดำเนินการแล้ว 268 ครั้ง

3) การจัดกิจกรรม Business Matching ดำเนินการแล้ว 4 ครั้ง

4) กระตุ้นการเดินทางเข้าสู่ชุมชน อยู่ระหว่างดำเนินการ

❖ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น

1. หมู่บ้าน/ชุมชน ค้นหา ระบุอัตลักษณ์ที่โดดเด่น

มีการฟื้นฟู อนุรักษ์ ส่งเสริม เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นชุมชนท้องถิ่น ร่วมใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตามโครงการ สร้างอาชีพ รายได้ โดยจำแนกตามวิถีวัฒนธรรม 8 ด้าน และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีอัตลักษณ์ชุมชนโดดเด่น 3 ลำดับแรก ได้แก่

- 1) เส้นทาง/อัตลักษณ์ด้านอาหาร จำนวน 2,455 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 75.01
- 2) เส้นทาง/อัตลักษณ์ด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จำนวน 2,323 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 70.97
- 3) เส้นทาง/อัตลักษณ์ด้านประเพณี จำนวน 2,179 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 66.58

2. ผู้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

- 1) ผู้ประกอบการชุมชนด้านที่พักในชุมชน รวม 14,615 แห่ง จำแนกเป็น
 - ที่พักประเภทโฮมสเตย์ จำนวน 11,462 หลัง คิดเป็นร้อยละ 79
 - ที่พักประเภทโรงแรม จำนวน 1,455 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10
 - ที่พักประเภทกางเต็นท์ จำนวน 931 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6
- 2) ผู้ประกอบการชุมชนด้านอาหาร/เครื่องดื่ม ในชุมชน รวม 20,634 แห่ง จำแนกเป็น
 - ประเภทแผงจำหน่ายอาหาร/เครื่องดื่ม จำนวน 9,371 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45
 - ประเภทร้านอาหาร จำนวน 7,289 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35
 - ประเภทกลุ่มประกอบอาหาร จำนวน 3,397 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7

3. รายได้จากการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน

- ▶ จำนวนนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในหมู่บ้าน จำนวน 897,454 คน
- ▶ รายได้จากการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน รวมสะสมตั้งแต่เดือนมิถุนายน – กันยายน 2561 จำนวน 547,677,820 บาท จำแนกตามประเภทกิจกรรม ดังนี้

1) รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ จำนวน 237,910,626 บาท คิดเป็นร้อยละ 44

2) รายได้จากร้านอาหาร/เครื่องดื่มสนับสนุนการท่องเที่ยว จำนวน 153,775,738 บาท คิดเป็นร้อยละ 28

3) รายได้จากที่พักสนับสนุนการท่องเที่ยว จำนวน 78,765,664 บาท คิดเป็นร้อยละ 14

4. ผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่าของโครงการ

1) ด้านช่องทางการตลาด

- มีความสำเร็จเชิงนโยบายเรื่องใช้การท่องเที่ยวสร้างรายได้เพิ่ม สร้างโอกาส/ช่องทางคนซื้อ (นักท่องเที่ยว) มาพบคนขาย (ชาวบ้าน) ในหมู่บ้าน/ชุมชน 3,273 แห่ง ที่มีศักยภาพ และใช้การท่องเที่ยวต่อยอด

- มีการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อออนไลน์ประชาสัมพันธ์ รวม 5,353 ชิ้นงาน โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ (วิทยุทัศน์) 1,294 ชิ้นงาน มีผู้เข้าชมเฉลี่ย 100 ถึง 21,000 ราย ต่อชิ้นงาน

2) ด้านผู้ซื้อ สามารถเชื่อมโยง สร้างโอกาสให้ผู้ซื้อกลุ่มใหม่จำนวนมากกว่าเดิมหลายเท่า เดินทางเข้ามาในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับนักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 35 ล้านคน/ปี และนักท่องเที่ยวไทย 60 ล้านคน/ครั้ง/ปี

3) ด้านผู้ขาย สามารถต่อยอดอาชีพเดิม เกิดผู้ขายใหม่เฉพาะในชุมชน 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน รวม 1.64 ล้านคน เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ ที่พัก ร้านอาหาร บริการอื่น ๆ ที่ต่อยอด และเจ้าของกิจการใหม่ในพื้นที่ โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกกิจกรรม เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4) ด้านการกระจายรายได้ เกิดรายได้กระจายอยู่ที่ผู้ประกอบการทั่วไปในชุมชน ทั้งจากกิจการเดิมที่ต่อยอดหรือใช้ต้นทุนต่ำในการประกอบกิจการรายย่อย เข้าถึงผู้ซื้อง่ายขึ้น เนื่องจากทุกคนสามารถเรียนรู้หรือเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างรายได้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างสะดวกได้ทันที ตัวอย่างเช่น ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านพุแค หมู่ที่ 1 ตำบลพุแค อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี (ตลาดหัวปลีศูนย์ OTOP พุแค) เปิดตลาดทุกวันเสาร์ – วันอาทิตย์ มีผู้ค้าเป็นคนในชุมชน 54 ราย มีรายได้รวมเฉลี่ยวันละ 500,000 บาท และจะขยายพื้นที่รองรับผู้ค้าอีก 30 ราย

ในการปฏิบัติราชการ กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

คณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2559 มีมติเห็นชอบกับการประเมินส่วนราชการและข้าราชการพลเรือนในความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 5/2559 เรื่อง มาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ โดยมอบหมายให้สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นผู้ประเมินส่วนราชการ ซึ่งมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2559 และในการประชุมของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ครั้งที่ 5/2559 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2559 ได้มีมติเห็นชอบกับกรอบการประเมินส่วนราชการตามมาตรการ

ปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2560 แทนการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการในระบบเดิม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการดำเนินงานของส่วนราชการ ช่วยในการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญของรัฐบาล การแก้ไขปัญหา และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และเพื่อเพิ่มศักยภาพของส่วนราชการ ในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการให้คุณให้โทษ ต่อหน่วยงานและผู้บริหาร ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญของรัฐบาล และการดำเนินงานตามภารกิจหน่วยงานของรัฐ

กรอบการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กำหนดให้ประเมินประสิทธิภาพของส่วนราชการโดยมีองค์ประกอบการประเมิน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

- ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามหลักภารกิจพื้นฐาน งานประจำ งานตามหน้าที่ปกติ หรืองานตามหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก งานตามกฎหมาย กฎนโยบายของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรี (Functional base)
- ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามหลักภารกิจยุทธศาสตร์ แนวทางปฏิรูปภาครัฐ นโยบายเร่งด่วน หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ (Agenda base)
- ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามหลักภารกิจพื้นที่/ท้องถิ่น ภูมิภาค จังหวัด กลุ่มจังหวัด หรือการบูรณาการการดำเนินงานหลายพื้นที่หรือหลายหน่วยงาน (Area base)
- ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และพัฒนานวัตกรรมในการบริหารจัดการ ระบบงาน งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล และการให้บริการประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐ (Innovation base)
- ศักยภาพในการเป็นส่วนราชการที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาประเทศ ตามแผนหรือนโยบายระดับชาติ นโยบายของรัฐบาล (Potential base) ประกอบกับผลการประเมิน โดยองค์กรภายในและภายนอกประเทศ

๘๘ รายงานการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

องค์ประกอบ การประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ผลการ ประเมิน
1. Function Base	1. ความสำเร็จของการส่งเสริมและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP)			
	1.1 รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ชุมชน (OTOP)	176,537.00 (ล้านบาท)	190,320,605,777.00 (ล้านบาท)	●
	1.2 ร้อยละของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่ลงทะเบียนเพิ่มขึ้น	10.00 (ร้อยละ)	57.00 (ร้อยละ)	●
	2. ร้อยละของครัวเรือนยากจนเป้าหมายที่ มีรายได้ ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. คงเหลือ	100.00 (ร้อยละ)	100.00 (ร้อยละ)	●
	3. จำนวนของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงแหล่ง ทุนเพื่อประกอบอาชีพ หรือแก้ปัญหาหนี้สิน	12,764.00 (ครัวเรือน)	12,824.00 (ครัวเรือน)	●
2. Agenda Base	1. การสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน			
	1.1 ร้อยละการดำเนินการตามแผนการ สร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน	100.00 (ร้อยละ)	100.00 (ร้อยละ)	●
	1.2 ร้อยละการชี้แจงประเด็นที่สำคัญที่ทัน ต่อสถานการณ์ (ถ้ามี)	100.00 (ร้อยละ)	-	
	2. ความสำเร็จของการดำเนินการขับเคลื่อน การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และประชารัฐ	2,772.00 (กลุ่ม)	3,668.00 (กลุ่ม)	●
	3. ไม่มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 3			
3. Area Base				
4. Innovation Base	1. การพัฒนานวัตกรรม	100.00 (ร้อยละ)	100.00 (ร้อยละ)	●
	2. การพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	80.00 (ร้อยละ)	91.67 (ร้อยละ)	●
5. Potential Base	1. การจัดทำและดำเนินการตามแผนการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ	100.00 (ร้อยละ)	100.00 (ร้อยละ)	●
	2. การดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการ	100.00 (ร้อยละ)	100.00 (ร้อยละ)	●

หมายเหตุ

ผลประเมิน

● หมายถึง ผ่านการประเมิน

○ หมายถึง ไม่ผ่านการประเมิน

ส่วนที่

ความภาคภูมิใจ

ส่วนที่ 3 ความภาคภูมิใจ

กรมการพัฒนาชุมชนได้รับพระมหากรุณาจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้ผู้นำเครือข่ายพัฒนาชุมชนดีเด่น ปี 2561 เฝ้าทูลละอองพระบาทพร้อมถวายเอกสารรายงานผลการดำเนินงานกองทุนพัฒนาเด็กชนบทฯ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2561 และในงานมหกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี 2561 พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ประธานเงินพระราชทานขวัญถุงกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี 2561

จากความทุ่มเทในการทำงานที่ผ่านมา กรมการพัฒนาชุมชนมีความภาคภูมิใจที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับรางวัลดีเด่นในปี 2561 จำนวน 1 รางวัล ได้แก่ รางวัลเลิศรัฐ สาขาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 3 ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภท สัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change)

❖ การเชิดชูเกียรติผู้นำเครือข่ายพัฒนาชุมชนดีเด่น ประจำปี 2561

กรมการพัฒนาชุมชนได้นำผู้นำเครือข่ายพัฒนาชุมชนดีเด่น ปี 2561 จำนวน 392 คน เฝ้าทูลละอองพระบาทสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2561 และจัดพิธีมอบโล่รางวัลพระราชทานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็นเป็นสุข” ดีเด่น รางวัล “สิงห์ทอง” และรางวัลครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนตัวอย่างระดับภาค ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2561 รวมทั้งสิ้น 392 รางวัล ดังนี้

1. **โล่รางวัลพระราชทาน** หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ดีเด่นระดับ
จังหวัด **จำนวน 76 รางวัล**

2. **โล่รางวัล “สิ่งทอง”** สำหรับกิจกรรมพัฒนาชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด **จำนวน 304 รางวัล** ได้แก่ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ดีเด่น **จำนวน 152 รางวัล** กลุ่ม / องค์กรแกนหลักสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านดีเด่น **จำนวน 76 รางวัล** ศูนย์ประสานงาน องค์กรชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) ดีเด่น **จำนวน 76 รางวัล**

3. **โล่รางวัลครัวเรือน** สัมมาชีพชุมชนตัวอย่างระดับภาค **จำนวน 12 รางวัล**

กองทุนพัฒนาเด็กชนบทในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กรมการพัฒนาชุมชนได้รับพระมหากรุณาจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้ผู้นำเครือข่ายพัฒนาชุมชนดีเด่น ปี 2561 เฝ้าทูลละอองพระบาท พร้อมถวายเอกสารรายงานผลการดำเนินงานกองทุนพัฒนาเด็กชนบทฯ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2561

การดำเนินงานกองทุนพัฒนาเด็กชนบทในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เริ่มต้นตั้งแต่ปี 2510 โดยกรมการพัฒนาชุมชน สนับสนุนการพัฒนาเด็ก ด้วยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นทั่วประเทศ เพื่อเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

ปี 2522 กรมการพัฒนาชุมชนจัดตั้ง “กองทุนพัฒนาเด็กชนบท” ประกอบด้วย กองทุนพัฒนาเด็กชนบทส่วนกลาง และกองทุนพัฒนาเด็กชนบทจังหวัด และเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2536 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับกองทุนพัฒนาเด็กชนบท อยู่ในพระราชูปถัมภ์ และพระราชทานพระราชนุญาต ให้ใช้ชื่อว่า “กองทุนพัฒนาเด็กชนบท ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

การดำเนินงานกองทุนพัฒนาเด็กชนบท ในพระราชูปถัมภ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

ผลการดำเนินงานกองทุนพัฒนาเด็กชนบทในพระราชูปถัมภ์ฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สรุปได้ดังนี้

1. **กิจกรรมการจัดหาทุน** โดยในปี 2561 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมหาทุนสมทบ กองทุนได้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 24,346,716.03 บาท โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การทอดผ้าป่าสมทบกองทุนพัฒนาเด็กชนบทในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2561 มีรายได้สมทบกองทุน รวมเป็นเงิน 18,181,229.50 บาท แยกเป็น กองทุนพัฒนาเด็กชนบทส่วนกลาง 1,802,396.50 บาท และกองทุนพัฒนาเด็กชนบทจังหวัด (76 จังหวัด) 16,378,833 บาท นอกจากนี้ ยังได้จัด กิจกรรมจำหน่ายของที่ระลึก การแสวงหาผู้อุปการะเด็กให้กับเด็กยากจนและด้อยโอกาส การรับบริจาคเงิน หรือสิ่งของจากผู้มีจิตศรัทธา และการซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของสหกรณ์ ออมทรัพย์กรมการพัฒนาชุมชน จำกัด

2. กิจกรรมการช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาเด็ก

2.1 มอบทุนอุปการะเด็กก่อนวัยเรียนที่ครอบครัวยากจนและด้อยโอกาส จำนวน 2,000 ทุน ๆ ละ 1,200 บาท รวมเป็นเงิน 2,400,000 บาท และกองทุนพัฒนาเด็กชนบท จังหวัด 76 จังหวัด มอบทุนเพิ่มเติมจำนวน 5,457 ทุน เป็นเงิน 5,956,100 บาท

2.2 กองทุนพัฒนาเด็กชนบทจังหวัด ดำเนินการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเด็ก ในโอกาสต่าง ๆ เป็นเงิน 1,879,964 บาท

2.3 นำเงินทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน 1,000,000 บาท พร้อมถวายเอกสารรายงานผลการดำเนินงานกองทุนพัฒนาเด็กชนบทฯ ในโอกาสเข้าเฝ้าตามโครงการเชิดชูเกียรติผู้นำเครือข่ายพัฒนาชุมชนดีเด่น เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2561 ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

รายงานฐานะการเงิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

กองทุนพัฒนาเด็กชนบท ในพระราชูปถัมภ์ฯ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 มีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 186,596,062.85 บาท จำแนกได้ ดังนี้

กองทุนพัฒนาเด็กชนบทส่วนกลาง	เป็นเงิน 31,352,299.02 บาท
กองทุนพัฒนาเด็กชนบทจังหวัด (76 จังหวัด)	เป็นเงิน 156,270,100.28 บาท

๘๘ มหกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จเป็นองค์ประธาน “มหกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี 2561” และประทานเงินพระราชทานขวัญถุงกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี 2561 เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้านชุมชนสืบสานพระราชปณิธานอันยิ่งใหญ่

“ตามรอยพ่อ สานต่อปณิธานแม่”

เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2561 โดยมีนายทวีป บุตรโพธิ์ รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เฝ้ารับเสด็จ ณ ศูนย์การแสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

❏ รางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2561

นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน มอบหมายให้นายสมหวัง พ่วงบางโพ รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เป็นตัวแทนเข้ารับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี พ.ศ. 2561 สาขา คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 3 ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) ระดับดี โครงการจัดการปัญหานี้สินของคนในชุมชน : ชุมชนบ้านโป่งตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยมีรองนายกรัฐมนตรี นายวิษณุ เครืองาม เป็นประธานพิธีมอบรางวัลในงานสัมมนาวิชาการและมอบรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี พ.ศ. 2561 ณ ห้องแกรนด์ ไดมอนด์ บอลรูม อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

การตรวจประเมินและการรับรองมาตรฐาน ISO 27001 : 2013 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

กรมการพัฒนาชุมชน ผ่านการตรวจ
ประเมินมาตรฐาน ISO 27001 : 2013 และได้
ใบรับรองมาตรฐาน ISO 27001 : 2013
(Certification ISO 27001 : 2013) จากสหราชอาณาจักร

เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2561 นายอภิชาติ
โตติลเกษ์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน รับมอบ
ใบรับรองมาตรฐาน ISO 27001 : 2013
(Certification ISO 27001 : 2013) จากบริษัท
United Registrar of Systems (Thailand) Ltd.
หน่วยงาน 1 ใน 40 สาขาทั่วโลก ผู้ได้รับอนุญาต
ให้เป็นผู้ตรวจประเมินรับรองมาตรฐาน
ISO 27001 : 2013 ณ เวทีกลาง “งานมหกรรม
สานพลังประชารัฐพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
(CD DAY 2018)” ลานอเนกประสงค์ ชั้น 2 อาคาร
รัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
หลักสี่ กรุงเทพฯ

❑ รางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น (ครุฑทองคำ) ปี พ.ศ. 2560

การคัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่น ดำเนินการโดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบ เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่น ในปี พ.ศ. 2526 โดยจัดพิธีเชิดชูเกียรติ ในปีถัดมา ได้แก่วันข้าราชการพลเรือน 1 เมษายน 2527 กรอบความคิดของการมอบรางวัลนี้ คือการมุ่งส่งเสริม และยกย่องข้าราชการและลูกจ้างประจำฝ่ายพลเรือนที่ประพฤติ ปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่าง ให้ข้าราชการอื่นได้ประพฤติปฏิบัติตาม และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการดำรงตน การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับกับบุคคลผู้เกี่ยวข้องทั้งในหน้าที่ราชการและสังคม กับการปฏิบัติงานที่เพียบพร้อมด้วยจรรยาบรรณข้าราชการ และปรากฏชัดเจนเป็นที่ยอมรับในผลงานอันโดดเด่น เป็นประโยชน์ยิ่งแก่ประชาชนผู้รับบริการ และหน่วยงานต้นสังกัด

ทั้งนี้ การพิจารณาคัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่น ดำเนินการพิจารณา คัดเลือก โดยแบ่งกลุ่มตามประเภทตำแหน่งข้าราชการและลูกจ้างดังนี้

▶ ในปี 2561 ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน ได้รับรางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น (ครุฑทองคำ) จำนวน 18 คน

▶ ข้าราชการดีเด่น ข้าราชการพลเรือนดีเด่น (ครุฑทองคำ)

ปี พ.ศ. 2560

นายพงศ์ศักดิ์ สอดบุญเรือง
พัฒนาการจังหวัดพิจิตร

นายอภิวัฒน์ ธีระวาสน์
พัฒนาการจังหวัดเชียงใหม่

นายสุวิน พึ่งเงิน
พัฒนาการจังหวัดสุโขทัย

นางสาวกวิพรรณ ไชยูปถัมภ์
ผู้อำนวยการกลุ่มงาน
ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาชุมชน
ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน

นายประสิทธิ์ สุวรรณประสม
หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
จังหวัดสตูล

นายอุทัย สิงห์ทอง
หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน
จังหวัดกาฬสินธุ์

นางนวลจันทร์ ศรีมงคล
หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
จังหวัดร้อยเอ็ด

นายจรูญ บุญฤทธิ์
หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
จังหวัดนครปฐม

นางสาวประดับ ชูดำ
หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
จังหวัดระนอง

▶ ข้าราชการดีเด่น ข้าราชการพลเรือนดีเด่น (ครุฑทองคำ)

ปี พ.ศ. 2560

นางพัชรินทร์ อยู่ภักดี
พัฒนาการอำเภอปัว
จังหวัดน่าน

นายเนตร ชันคำ
พัฒนาการอำเภอท่ามะกา
จังหวัดฉะเชิงเทรา

นางสรลนุช โพธิ์ชัยโย
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

นางสาวดารศ ชูยก
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
จังหวัดยะลา

ว่าที่ร้อยตรีหญิงกานติกานต์ บัวเนียม
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.ศรีบรพต จังหวัดพิจิตร

นายอมร รุชวาทิน
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
จังหวัดศรีสะเกษ

นางสาวพรพิมล อินธิศักดิ์
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.บ่อเกลือ จังหวัดน่าน

นางสาวรัตติยา สุดระ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.สุโขทัย จังหวัดนราธิวาส

นางวรัญญา พลวารี
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
จังหวัดระนอง

❑❑ รางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น (ขวัญใจชุมชน) ปี พ.ศ. 2560

กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดให้มีการมอบรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเท วิริยะ อุตสาหะ และเป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงในการทำงาน ยึดมั่นต่อจรรยาข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน และประการสำคัญคือการได้รับการยอมรับ และความเชื่อมั่นจากประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติงาน เพื่อจูงใจและรักษาให้คนดี คนเก่งอยู่ในระบบราชการ และเพื่อสร้างการเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานให้แก่บุคคลอื่น ภายใต้รางวัลข้าราชการดีเด่น ประเภทพัฒนากรขวัญใจชุมชน โดยแบ่งการพิจารณาจากเขตตรวจราชการ จำนวน 18 เขต ดำเนินการคัดเลือกข้าราชการจากทุกจังหวัด เพื่อมอบรางวัลข้าราชการดีเด่น ประเภทขวัญใจชุมชน เขตตรวจราชการละ 1 รางวัล รวมทั้งสิ้น 18 รางวัล

▶ ในปี 2561 ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน ได้รับรางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น (ขวัญใจชุมชน) จำนวน 18 คน

▶ ข้าราชการดีเด่น ข้าราชการพลเรือนดีเด่น (ขวัญใจชุมชน)

ปี พ.ศ. 2560

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคกลางตอนบน

นายมนตรี นาคเกษม
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
สพอ.แสวงหา จังหวัดอ่างทอง

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคกลางปริมณฑล

นางนันทนา อุ่นหนาผาคั่ง
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคกลางตอนล่าง 1

นางอังคณา ปะดุกา
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
ฝ่ายอำนวยการ จังหวัดราชบุรี

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคกลางตอนล่าง 2

นางสาวจันทรเพ็ญ ลิขิตพลิน
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.กรงทุ้งเข็น จังหวัดสมุทรสาคร

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย

นางสาวประไพพัฒน์ จินตารัตน์
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.เทพา จังหวัดสงขลา

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคใต้ฝั่งอันดามัน

นางสาวกุลกนก มีปิติสุข
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
จังหวัดพังงา

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคใต้ชายแดน

นางสิรินทิพย์ ทองศรีจันทร์
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.ปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออก 1

นางสุปราณี เพ็ล็ดพราว
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.เมืองระยอง จังหวัดระยอง

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออก 2

นางสนา คลีน้อย
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.เมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

▶ ข้าราชการดีเด่น ข้าราชการพลเรือนดีเด่น (ขวัญใจชุมชน)

ปี พ.ศ. 2560

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

นางยุพิน กวีทรัพย์
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.ด่านซ้าย จังหวัดเลย

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

นายสมเพชร หนึ่นวงษ์
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.หนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

นายบุญครอง เรืองแสน
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.คำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

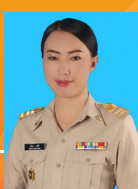
นางสุนันท์ ช้วนชัย
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.กาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

นางสาวนภาพร โสมสุพรรณ
เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.โพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคเหนือตอนบน 1

นางสาวกัญญา ธงชัย
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
สพอ.แม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคเหนือตอนบน 2

นายประสิทธิ์ จันตะคาม
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.แม่สาย จังหวัดเชียงราย

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคเหนือตอนล่าง 1

นายอำพร คนกุนท์
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

■ เขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัด
ภาคเหนือตอนล่าง 2

นางสนมียพร คงพารา
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สพอ.คลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

ส่วนที่

4

รายงานการเงิน

ส่วนที่ 4

รายงานการเงิน

กรมการพัฒนาชุมชน
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

		(หน่วย : บาท)	
สินทรัพย์	หมายเหตุ	2561	2560
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	761,745,226.78	1,350,042,741.46
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	790,296,430.73	97,127,980.71
วัสดุคงเหลือ		7,390,720.49	4,782,511.21
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		545,488.69	510,320.98
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		1,559,977,866.69	1,452,463,554.36
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	7	1,082,586,909.52	1,004,052,374.21
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน	8	5.00	1,795,352.00
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	9	3,388,385.87	7,061,881.56
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น		0.00	316,008.00
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		1,085,975,300.39	1,013,225,615.77
รวมสินทรัพย์		<u>2,645,953,167.08</u>	<u>2,465,689,170.13</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

กรมการพัฒนาชุมชน
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

(หน่วย : บาท)

หนี้สิน	หมายเหตุ	2561	2560
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	10	1,268,774,912.52	171,935,936.45
เงินรับฝากระยะสั้น	11	676,089,445.69	1,315,008,207.19
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		-	0.00
รวมหนี้สินหมุนเวียน		1,944,864,358.21	1,486,944,143.64
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว		825,719.13	1,693,027.23
เงินอุดหนุนราชการรับจากคลังระยะยาว		11,475,000.00	11,565,000.00
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		12,300,719.13	13,258,027.23
รวมหนี้สิน		<u>1,957,165,077.34</u>	<u>1,500,202,170.87</u>
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		<u>688,788,089.74</u>	<u>965,486,999.26</u>
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน		151,688,539.99	151,688,539.99
รายได้สูง/(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสะสม		537,099,549.75	813,798,459.27
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		<u>688,788,089.74</u>	<u>965,486,999.26</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

กรมการพัฒนาชุมชน
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 30 กันยายน 2561

		(หน่วย : บาท)	
	หมายเหตุ	2561	2560
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	12	11,294,935,663.23	7,734,301,699.69
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ		2,655,878.11	6,981,450.46
รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค	13	5,958,053.10	17,464,111.31
รายได้อื่น	14	712,835.00	684,800.00
รวมรายได้		11,304,262,429.44	7,759,432,061.46
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	15	3,144,800,458.17	3,084,872,661.75
ค่าบำเหน็จบำนาญ	16	1,397,846,813.04	1,306,402,882.14
ค่าตอบแทน	17	165,705,675.25	61,599,285.80
ค่าใช้สอย	18	5,308,222,410.26	2,341,969,728.17
ค่าวัสดุ		1,273,420,476.66	405,072,362.55
ค่าสาธารณูปโภค	19	59,493,623.27	80,460,379.34
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	20	231,938,138.16	15,657,348.78
ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค		2,980,000.00	1,980,000.00
ค่าใช้จ่ายอื่น		401,354.28	9,224,520.29
รวมค่าใช้จ่าย		11,584,006,240.53	7,607,239,168.82
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		<u>(279,743,811.09)</u>	<u>152,192,892.64</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการงบการเงินนี้

กรมการพัฒนาชุมชน
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 30 กันยายน 2561

■ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
เงินสดในมือ	462,000.00	-
เงินทอรองราชการ	11,475,000.00	11,565,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	120,437,601.51	37,628,627.80
เงินฝากประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 3 เดือน	1,990,930.00	1,249,148.11
เงินฝากคลัง	627,379,695.27	1,299,599,965.55
รวมเงินสด และรายการเทียบเท่าเงินสด	<u>761,745,226.78</u>	<u>1,350,042,741.46</u>

■ **เงินสดในมือ** เป็นเงินสดและเช็คธนาคาร นอกจากส่วนที่หน่วยงานถือไว้เพื่อใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานปกติ ตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานแล้ว ยังรวมถึงส่วนที่หน่วยงานได้รับไว้เพื่อรอนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายซึ่งไม่สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานได้

■ **เงินทอรองราชการ** เป็นเงินสดที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อยในสำนักงานตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทอรองราชการ พ.ศ. 2547 ซึ่งจะต้องส่งคืนคลังเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้จ่าย ยอดคงเหลือสิ้นปีประกอบด้วย เงินสด เงินฝากธนาคาร และใบสำคัญ ที่เบิกจากเงินทอรองราชการแล้วรอเบิกชดเชย

■ **เงินฝากคลัง** เป็นเงินที่หน่วยงานฝากไว้กับกระทรวงการคลังภายใต้ข้อกำหนดตามกฎหมาย โดยไม่มีดอกเบี้ยซึ่งสามารถเบิกถอนได้เมื่อต้องการใช้จ่ายตามรายการที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ระบุข้อจำกัดในการใช้จ่าย

▪ เงินฝากคลัง จำนวน 627,379,695.27 บาท ซึ่งแสดงรวมอยู่ในเงินฝากคลังข้างต้น เป็นเงินนอกงบประมาณที่มีข้อจำกัดในการใช้จ่ายเพื่อจ่ายต่อไปให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่น ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในกฎหมายอันเป็นที่มาของเงินฝากคลัสนั้น หน่วยงานไม่สามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานตามปกติได้ แต่มีหน้าที่ถือไว้เพื่อจ่ายตามวัตถุประสงค์ของเงินฝากคลัง ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2561	2560
เงินฝากค่าธรรมเนียมการสอบแข่งขัน	1,500.00	-
เงินฝากคลังเพื่อบูรณะทรัพย์สิน	829,035.00	1,355,575.00
เงินฝากเงินประกันสัญญา	46,950,145.55	9,956,898.65
เงินฝากเงินอุดหนุนโครงการต่าง ๆ	6,647,552.32	1,694,138.84
เงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	416,976,652.84	1,262,480,504.70
เงินฝากพัฒนาชุมชน	155,974,809.56	24,112,848.36
รวมเงินฝากคลัง	<u>627,379,695.27</u>	<u>1,299,599,965.55</u>

๘๘ ลูกหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2561	2560
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	500,459,839.03	34,475,905.79
ลูกหนี้เงินยืมนอกงบประมาณ	232,000.00	421,010.00
เงินย่ำล่วงหน้า	91,245,215.00	7,035,000.00
รายได้ค้างรับ	198,359,376.70	55,196,064.92
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	<u>790,296,430.73</u>	<u>97,127,980.71</u>

กรมการพัฒนาชุมชน
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 30 กันยายน 2561

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	939,347,443.97	777,063,091.97
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง	345,030,853.25	292,029,270.97
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง-สุทธิ	594,316,590.72	485,033,821.00
ครุภัณฑ์	1,832,130,428.99	1,639,620,487.64
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์	1,392,280,828.02	1,242,053,791.37
ครุภัณฑ์ สุทธิ	439,849,600.97	397,566,696.27
งานระหว่างก่อสร้าง	48,420,717.83	121,451,856.94
รวม ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	<u>1,082,586,909.52</u>	<u>1,004,052,374.21</u>

สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
ถนน	2,394,715.00	4,278,595.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ถนน	2,394,712.00	2,483,245.00
ถนน-สุทธิ	3.00	1,795,350.00
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐานอื่น	340,313.00	340,313.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-สินทรัพย์ โครงสร้างพื้นฐานอื่น	340,311.00	340,311.00
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐานอื่น-สุทธิ	2.00	2.00
รวม สินทรัพย์ โครงสร้างพื้นฐาน-สุทธิ	<u>5.00</u>	<u>1,795,352.00</u>

กรมการพัฒนาชุมชน
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 30 กันยายน 2561

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	71,389,094.02	68,859,094.02
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม-สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	68,000,708.15	61,797,212.46
รวม สินทรัพย์ไม่มีตัวตน-สุทธิ	3,388,385.87	7,061,881.56

เจ้าหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
เจ้าหนี้การค้า	1,020,334,893.78	99,661,516.38
เจ้าหนี้อื่น	27,096,606.06	335,832.39
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	2,366,563.25	3,025,437.05
ใบสำคัญค้างจ่าย	218,976,849.43	68,913,150.63
รวม เจ้าหนี้ระยะสั้น	1,268,774,912.52	171,935,936.45

เงินรับฝากระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
เงินรับฝากจากเงินทุนหมุนเวียน	416,985,932.21	1,262,573,507.36
เงินรับฝากอื่น	41,018,478.45	27,931,502.19
เงินประกันผลงาน	368,275.00	3,200,635.60
เงินประกันอื่น	217,716,760.03	21,302,562.04
รวม เงินรับฝากระยะสั้น	676,089,445.69	1,315,008,207.19

กรมการพัฒนาชุมชน
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 30 กันยายน 2561

รายได้จากงบประมาณ

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
รายได้จากงบบุคลากร	2,636,033,992.04	2,558,899,778.93
รายได้จากงบดำเนินงาน	6,269,898,247.44	3,009,984,871.10
รายได้จากงบลงทุน	333,229,122.97	376,156,044.81
รายได้จากงบกลาง	1,928,939,907.58	1,682,193,177.00
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น	332,072,336.60	151,643,641.10
หัก เบิกเกินส่งคืนเงินงบประมาณ	205,237,943.40	44,575,813.25
รวม รายได้จากงบประมาณ	<u>11,294,935,663.23</u>	<u>7,734,301,699.69</u>

รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
รายได้จากการช่วยเหลือเพื่อการดำเนินงานจากแหล่งอื่น	3,994,000.00	4,023,800.00
รายได้จากการรับโอนสินทรัพย์ระหว่างหน่วยงาน	0.00	830,413.44
รายได้จากการบริจาค	1,964,053.10	12,609,897.87
รวม รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค	<u>5,958,053.10</u>	<u>17,464,111.31</u>

รายได้อื่น

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
รายได้เงินนอกงบประมาณ	706,335.00	514,200.00
รายได้อื่น	6,500.00	170,600.00
รวม รายได้อื่น	<u>712,835.00</u>	<u>684,800.00</u>

กรมการพัฒนาชุมชน
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 30 กันยายน 2561

❑ ค่าใช้จ่ายบุคลากร

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
เงินเดือน	2,600,909,278.68	2,533,178,260.33
ค่าล่วงเวลา	9,880,830.00	9,038,402.05
ค่าจ้าง	32,766,363.91	34,965,441.80
ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	15,850,302.79	15,648,755.29
ค่ารักษาพยาบาล	185,850,927.52	185,132,774.86
เงินช่วยการศึกษาบุตร	24,280,575.66	25,720,526.50
เงินช่วยเหลือพิเศษกรณีเสียชีวิต	2,515,006.26	2,272,359.54
เงินชดเชย กบข.	43,864,117.03	42,152,674.28
เงินสมทบ กบข.	65,796,175.42	63,230,065.93
เงินสมทบ กสจ.	892,224.72	931,473.08
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	598,442.00	605,083.00
ค่าเช่าบ้าน	157,298,043.69	160,971,955.45
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	4,298,170.49	11,024,889.64
รวม ค่าใช้จ่ายบุคลากร	<u>3,144,800,458.17</u>	<u>3,084,872,661.75</u>

❑ ค่าบำเหน็จบำนาญ

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
บำนาญ	986,407,787.58	893,240,946.73
เงินช่วยค่าครองชีพ	100,450,802.00	102,987,604.68
บำเหน็จ	16,127,840.20	11,755,899.72
บำเหน็จตกทอด	36,681,950.00	47,501,869.71
บำเหน็จดำรงชีพ	75,051,602.40	67,555,856.45
ค่ารักษาพยาบาล	161,268,643.70	160,285,186.00

กรมการพัฒนาชุมชน
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 30 กันยายน 2561

▣▣ ค่าบำเหน็จบำนาญ (ต่อ)

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
เงินช่วยการศึกษาบุตร	2,611,912.00	2,712,148.75
บำเหน็จบำนาญอื่น	19,246,275.16	20,363,370.10
รวม ค่าบำเหน็จบำนาญ	<u>1,397,846,813.04</u>	<u>1,306,402,882.14</u>

▣▣ ค่าตอบแทน

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
ค่าตอบแทนเฉพาะงาน	165,358,037.25	31,802,051.30
ค่าตอบแทนตามตำแหน่ง	0	2,564,732.00
ค่าตอบแทนอื่น	347,638.00	27,232,502.50
รวม ค่าตอบแทน	<u>165,705,675.25</u>	<u>161,599,285.80</u>

▣▣ ค่าใช้สอย

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	2,724,411,795.14	1,087,026,077.89
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	213,711,803.30	188,764,916.13
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	25,030,311.27	49,761,245.60
ค่าแก๊สและน้ำมันเชื้อเพลิง	0	22,818,318.82
ค่าจ้างเหมาบริการ	1,751,190,614.19	700,818,247.02
ค่าธรรมเนียม	18,714.00	106,571.00
ค่าจ้างที่ปรึกษา	253,545,700.00	136,367,840.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	40,883,994.92	14,152,936.58
ค่าเช่า	95,935,759.00	18,596,331.00

**กรมการพัฒนาชุมชน
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 30 กันยายน 2561**

❑ ค่าใช้สอย (ต่อ)

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
ค่าครุภัณฑ์มูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์	00.00	13,292,615.40
ค่าใช้จ่ายผลักส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	2,906,769.69	599,444.10
ค่าประชาสัมพันธ์	123,833,300.21	31,819,003.84
ค่าใช้สอยอื่น	76,753,648.54	7,846,180.79
รวม ค่าใช้สอย	<u>5,308,222,410.26</u>	<u>2,341,969,728.17</u>

❑ ค่าสาธารณูปโภค

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
ค่าไฟฟ้า	27,179,527.10	26,776,037.43
ค่าประปา	1,052,622.49	1,132,878.04
ค่าโทรศัพท์	14,823,457.11	14,615,439.61
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	14,156,054.27	35,655,281.91
ค่าบริการไปรษณีย์โทรเลขและขนส่ง	2,281,962.30	2,280,742.35
รวม ค่าสาธารณูปโภค	<u>59,493,623.27</u>	<u>80,460,379.34</u>

❑ ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	51,395,251.91	3,074,656.52
ครุภัณฑ์	172,298,055.19	177,770,847.50
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน	0.00	480,725.35
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	8,244,831.06	4,731,119.41
รวม ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย	<u>231,938,138.16</u>	<u>215,657,348.78</u>

รายงานประจำปี 2561

กรมการพัฒนาชุมชน Annual Report 2018

ปีที่พิมพ์ : มกราคม 2562 จำนวน : 1,150 เล่ม

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN)

ที่ปรึกษา

นายนิสิต จันทร์สมวงศ์
นายทวีป บุตรโพธิ์
นายสมหวัง พ่วงบางโพ
นายโชคชัย แก้วป่อง

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

คณะกรรมการ

นายสุรศักดิ์ อักษรกุล
นายพัลลภ ต้นเจริญภรณ์
นายธนวัฒน์ ปิ่นแก้ว
นายสุทธิพร สมแก้ว
นางสาวมนทิรา เข้มทอง
นายรังสรรค์ หังสนาวิน
นางสาวอรจิรภัฏฐ์ เกตะนันต์
นางสาวจันทนา ตั้งศักดิ์เจริญสุข
นางสาวลดา นพรัตน์
นางสาวนิชา สร้อยมณี
นางชวรัตน์ สมแก้ว
นางสาวสุนิจ พิทักษ์ชาติ
นางสาวพพิศ ลาวัลย์
นางสาวเหมือนจันทร์ พัฒโร
นายสามภพ ศิริจันทร์ทรงกูร
นางสาวอำพา ดวงเนตร
ว่าที่ ร.ต.หญิง นิชชาพัชร ภูมิวัฒน์ตานนท์
นางอารยา ชลประคอง
นางสมจิตร ศิรินาม
นายมนตรี อำพันทอง
นายชุมพล บุญแน่น
นางสาวกุลนิษฐ์ บัวหลวง
นายวิชัยพัฒน์ ยะเสมอ
นางสาวจกกลนี งามทรง
นางสาวธัญชนก นามเจิง
นางสาวศิริพร พรหมมา
นางสาวขวัญดาว ลือเปี่ยม
นางสาวกนกนิจ พนาวาส
นายฤทธิญา สาคร
นายปฏิภาณ ชัยลังกา
นางสาวสิริอร นิยมเดช
นางสาวทัศนีย์ ยกศิริ
นางสาวดวงนภา เพชรแท้

ผู้อำนวยการกองแผนงาน
หัวหน้ากลุ่มงานนิติศาสตร์ (กผ.)
หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ (กผ.)
หัวหน้ากลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ (กผ.)
ผู้อำนวยการกลุ่มงานประสานนโยบายและยุทธศาสตร์ (สสช.)
ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน (สสช.)
หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ (กค.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ (สสช.)
เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษาชำนาญงาน (สสช.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ (สทอ.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ (สทอ.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ (สตร.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ (สภว.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ (สภว.)
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ (กจ.)
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ (สส.)
นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ (ตภ.)
นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ (กค.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ (ศสท.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ (ศสท.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ (กพร.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ (กพร.)
นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ (สพข.)
นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ (สพข.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ (คจ.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ (สกล.)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ (สกล.)
เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษาชำนาญงาน (ปชส.)
หัวหน้ากลุ่มงานประเมินผล (กผ.)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ (กผ.)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ (กผ.)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ (กผ.)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ (กผ.)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ (กผ.)

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ชั้น 5
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
www.plan.cdd.go.th

E-magazine